

รายงานประจำปี ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง

“ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนทุกฝ่าย ที่ได้ร่วมกันดำเนินงานโครงการหลวงมาด้วยดี สืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้ทรงก่อตั้งโครงการนี้ขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่สูง รวมทั้งแก้ไขปัญหายาเสพติด สิ่งแวดล้อม และความยากจน อันจะส่งผลให้ประเทศชาติ และประชาชนทุกคน มีความสุขความเจริญโดยถ้วนหน้า โครงการหลวงจึงเป็นโครงการที่สำคัญ เพราะการพัฒนาที่สมดุล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมนั้น ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ กว้างขวาง ทุกด้านทุกระดับ นับเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง หวังว่าการประชุมครั้งนี้ จะอำนวยประโยชน์แก่การปฏิบัติงานพัฒนา ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์โลก ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อความผาสุกมั่นคง ของมวลมนุษยชาติ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสหประชาชาติได้ตั้งความหวังไว้”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในพิธีเปิดการประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง “จากการพัฒนาทางเลือกมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาทางเลือก เพื่อรับมือการทำลายทุกประเด็นของโลก”
ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเปิดการประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง “จากการพัฒนาทางเลือกมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน :
เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาทางเลือก เพื่อรับมือการท้าทายทุกประเด็นของโลก”
และทรงเปิดงานโครงการหลวง ๒๕๖๗ “Hats on Hills ท่มเขาด้วยเงาไม้ ได้ร่มพระบารมี ๕๕ ปีโครงการหลวง”
ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

“ เรื่องที่จะช่วยชาวเขา

และโครงการชาวเขานั้นมีประโยชน์

โดยตรงกับชาวเขา เพื่อที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขา มีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นรายได้กับเขาเอง ที่มีโครงการเช่นนี้ จุดประสงค์ อย่างหนึ่งคือมนุษยธรรม อยากที่จะให้ผู้อยู่ในที่ทุรกันดารสามารถที่จะมีความรู้ และพุงตัวให้มีความเจริญได้ อีกอย่างหนึ่งก็เป็นเรื่องช่วยในทางที่ทุกคนเห็นว่าควรจะช่วย เพราะเป็นปัญหาใหญ่ ก็คือปัญหาเรื่องยาเสพติด ถ้าเราสามารถที่จะช่วยชาวเขาปลูกพืช ที่เป็นประโยชน์มาก เขาจะเลิกปลูกยาเสพติด ปลูกฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับการปราบ การสุบฝิ่นและการค้าฝิ่นได้ผลดี อันนี้เป็นผลอย่างหนึ่ง

ผลอีกอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากก็คือ ชาวเขาตามที่เราเป็นผู้ทำการเพาะปลูก ที่อาจทำให้ บ้านเมืองเราไปสู่หายนะได้ โดยที่ต่างป่า และปลูกโดยวิธีไม่ถูกต้อง ถ้าพวกเราทุกคน ไปช่วยเขาก็เท่ากับช่วยบ้านเมืองให้มีความดี อยู่ดีกินดีและปลอดภัยได้อีกทั้งประเทศ เพราะว่าถ้าเราสามารถทำโครงการนี้ให้สำเร็จ ให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักเป็นแหล่ง สามารถที่จะมีการอยู่ดีกินดีพอสมควร และสนับสนุนนโยบายที่จะรักษาป่า รักษาดิน ให้เป็นประโยชน์ต่อไป ประโยชน์อันนี้จะยั่งยืนมาก ”

พระราชดำรัส

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

วันที่ ๑๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๗

สารบัญ

ข้อมูลมูลนิธิโครงการหลวง	๖
บทสรุปผู้บริหาร	๘
ผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๖๗	

การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และวาระครบรอบเฉลิมฉลอง ๕๕ ปี

มูลนิธิโครงการหลวง

- ▶ การขับเคลื่อนสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง ๑๙
- ▶ การจัดการประชุมวิชาการนานาชาติ มูลนิธิโครงการหลวง ๓๐
- ▶ การจัดงานโครงการหลวง ประจำปี ๒๕๖๗ ๓๖
- ▶ การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๘ แห่ง และพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ๗๒๐ ไร่ ๔๓
- ▶ การเผยแพร่งานโครงการหลวงในประเทศ และต่างประเทศ ๔๕

ผลการดำเนินงานด้านการวิจัย การพัฒนา การตลาดเพื่อสังคม และการบริหารจัดการ

(๑) ด้านพืชพระราชทาน

- ▶ พืชพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ๕๑
- ▶ พืชพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ๕๕

(๒) ด้านงานวิจัยและนวัตกรรม

- ▶ การดำเนินงานวิจัย ๖๑
- ▶ ผลสำเร็จจากงานวิจัย ๖๑
- ▶ การขึ้นทะเบียนพันธุ์ และนวัตกรรม ๗๒
- ▶ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ๗๔
- ▶ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ๗๕

(๓) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ

- ▶ อาชีพภาคการเกษตร ๗๘
- ▶ อาชีพนอกภาคการเกษตร ๘๖

(๔) ด้านสังคมและการพัฒนาชุมชน

- ▶ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน ๙๕
- ▶ การพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ๙๗

(๕) ด้านสิ่งแวดล้อม

- ▶ การเพิ่มพื้นที่สีเขียว ๙๙
- ▶ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๑๐๑

สารบัญ

(๖) ด้านการบริหารจัดการตลาดเพื่อสังคม

- ▶ มูลค่าการจำหน่าย ๑๐๓
- ▶ การสนับสนุนผลิตผลและผลิตภัณฑ์ให้กับองค์กรสาธารณะ และสวัสดิการพนักงาน ๑๐๔
- ▶ การพัฒนาผลิตผลและผลิตภัณฑ์ใหม่ ๑๐๔
- ▶ กิจกรรมส่งเสริมการตลาด ๑๐๖
- ▶ การขยายตลาดสินค้าโครงการหลวง ๑๐๙
- ▶ การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพร้านโครงการหลวง ร้านสวัสดิการโครงการหลวง ๑๑๐

(๗) ด้านการบริหารจัดการองค์กรและการสนับสนุน

- ▶ การพัฒนาบุคลากร ๑๑๓
- ▶ ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศและต่างประเทศ ๑๑๘
- ▶ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ๑๒๒
- ▶ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ๑๒๔
- ▶ การสนับสนุนจากหน่วยงานเพิ่มเติม ๑๒๕
- ▶ การประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่ของคณะทำงานสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๑๒๗

(๘) กิจกรรมสำคัญในรอบปี

๑๒๙

รายงานคณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง และคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ๑๔๘

รายชื่อพื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง ๑๕๐

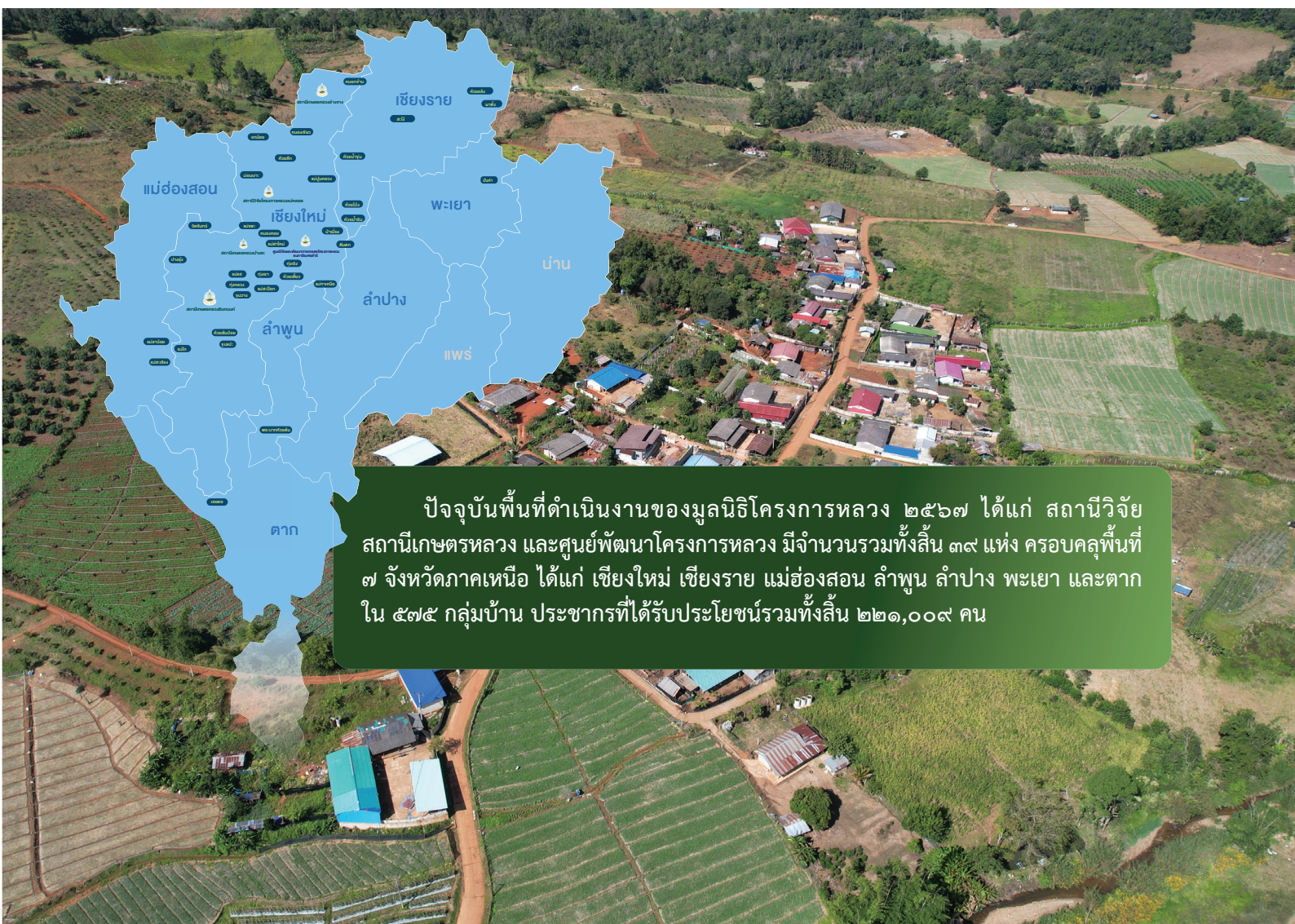
ข้อมูลมูลนิธิโครงการหลวง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งโครงการหลวง เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๒ เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรชาวไทยภูเขาที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงทางภาคเหนือ พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนดำเนินงาน พร้อมการสนับสนุนจากมิตรประเทศ และเหล่านักวิชาการจากมหาวิทยาลัย และหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมถวายงานในลักษณะอาสาสมัคร ปีพุทธศักราช ๒๕๓๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดทะเบียนเป็นมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อให้เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ที่มั่นคงถาวร พระราชทานพระราชทรัพย์เป็นทรัพย์สินเริ่มแรกของมูลนิธิ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และในวันที่ ๑๗ มีนาคมของปีเดียวกัน คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนมูลนิธิโครงการหลวง ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๓๖ เป็นต้นมา พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานของมูลนิธิโครงการหลวง หรือ กปส. โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย พิจารณาแผนการดำเนินงานสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องกับแผนงานของมูลนิธิโครงการหลวง พร้อมจัดตั้งกองพัฒนาเกษตรที่สูง ทำหน้าที่ประสานและรับโอนงานบางส่วนจากมูลนิธิโครงการหลวงไปดำเนินการ ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อกองพัฒนาเกษตรที่สูงเป็น “สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)” ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๘

มูลนิธิโครงการหลวงมีเป้าหมายการดำเนินงาน ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) ช่วยชาวเขาเพื่อมนุษยธรรม
- ๒) ช่วยชาวไทยโดยลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้และต้นน้ำลำธาร
- ๓) กำจัดการปลูกฝิ่น
- ๔) รักษาดิน และใช้พื้นที่ให้ถูกต้อง คือ ให้ป่าอยู่ส่วนที่เป็นป่า และทำไร่ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก อย่าให้สองส่วนนี้รุกร้าซึ่งกันและกัน

ปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธาน สืบสาน รักษา ต่อยอด การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงให้มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาท สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก ขจัดปัญหาการปลูกฝิ่น พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรชาวเขา รวมทั้งฟื้นฟูสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง ให้กลับคืนสู่ความอุดมสมบูรณ์ ปลอดภัย และมีความมั่นคง มูลนิธิโครงการหลวงจึงมุ่งมั่นดำเนินงานวิจัย การพัฒนางานด้านต่าง ๆ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชน มีความอยู่ดีกินดี มีความสุข และยั่งยืน โดยกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่สำคัญ คือ มุ่งหวังให้ชุมชน โครงการหลวงเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อาศัยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต สามารถพึ่งพาตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำ และสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูและอย่างยั่งยืนด้วยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนและทุกภาคส่วน

ปัจจุบันพื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง ๒๕๖๗ ได้แก่ สถานีวิจัย สถานีเกษตรหลวง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง มีจำนวนรวมทั้งสิ้น ๓๙ แห่ง ครอบคลุมพื้นที่ ๗ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา และตาก ใน ๕๗๕ กลุ่มบ้าน ประชากรที่ได้รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น ๒๒๑,๐๐๙ คน

บทสรุปผู้บริหาร

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการหลวงดำเนินการสนองในพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงดำรงตำแหน่งองค์นายกกิตติมศักดิ์ จากพระบรมราชโองการ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นปีที่สองในรัชกาลปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า **“มูลนิธิโครงการหลวงก่อตั้งโดยพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชประสงค์ ดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ อันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ ส่วนรวม จึงมีพระราชปณิธาน แน่วแน่ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด โครงการหลวงสืบไป”** ดังนั้น เพื่อดำเนินการ สืบสาน รักษา และต่อยอด ในพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร บทบาทของมูลนิธิโครงการหลวงในปัจจุบัน จึงดำเนินตามแนวทางพระราชทาน จากความส่วนหนึ่งของพระราชดำรัส ในคราวประชุมคณะกรรมการสามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๓๖ ว่า **“... มูลนิธิฯ ควรสืบทอดเจตนารมณ์ที่เคยมีมา ก็คือ บุกเบิกงานพัฒนา และอุ้มชูหน่วยราชการที่ถูกจำกัดด้วยระเบียบราชการ... การวัดผลงานก็คือ ทำให้ประชาชนกินดีอยู่ดีมากขึ้น...”** ในระยะ ๘ ปี ของการดำเนินการในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มูลนิธิโครงการหลวงมุ่งมั่นในการยกระดับคุณภาพชีวิตของราษฎรบนพื้นที่สูง ด้วยการพัฒนาที่ครบวงจร ทั้งการวิจัย ส่งเสริมอาชีพ และการจัดการตลาดเพื่อสังคม ครอบคลุมประชากร ๒๒๑,๐๐๙ ราย ในพื้นที่ดำเนินการ ๓๙ แห่ง ได้แก่ สถานีวิจัย ๔ แห่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๕ แห่ง โดยศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตากเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแห่งที่ ๓๙ และเป็นศูนย์พัฒนาแห่งแรกในรัชสมัย

การดำเนินการในปีพุทธศักราช ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และการรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวาระครบรอบ ๕๕ ปี ของการดำเนินงานตามแนวทางพระราชทาน มูลนิธิโครงการหลวง จึงมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อสร้างชุมชนที่สมดุลทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สามารถพึ่งพาตนเอง ลดความเหลื่อมล้ำ สิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และทุกภาคส่วน ยกกระตือรือร้นการจัดการผลผลิตจากเกษตรกรของโครงการหลวงให้เป็นผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ สร้างผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายเป็นทางเลือกแก่ผู้บริโภค พร้อมทั้งเผยแพร่แนวทางการพัฒนาทางเลือกแบบโครงการหลวง หรือ โครงการหลวงโมเดล ให้เป็นที่รับรู้และเกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางทั้งระดับประเทศ และนานาชาติ

ผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๗ โดยสรุปมีดังนี้

๑. การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และวาระครบรอบการดำเนินงาน ๕๕ ปี

มูลนิธิโครงการหลวงได้จัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติ และเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณขององค์นายกิตติมงคลทั้งสองพระองค์ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ โดยมีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๑.๑ การขับเคลื่อนสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้จากผลสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงแก่ประชาชนชาวไทย และชาวโลก รวมทั้งพัฒนาต่อยอดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และสถานีเกษตรหลวง/ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติที่ดีของโครงการหลวง โดยในปี ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวงเริ่มดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรนานาชาติเพื่อสร้างการรับรู้หลักการทำงานบนพื้นที่สูงของโครงการหลวง และวิชาการเฉพาะด้านจากประสบการณ์ ๕๕ ปี รวม ๗ หลักสูตร ผู้ร่วมกิจกรรมจากนานาชาติ รวมจำนวน ๒๑๔ คน และมีการทดสอบหลักสูตร RPF CAMP แก่นักเรียนโรงเรียนตรุณสิขาลัย ซึ่งเข้าเยี่ยมชมและร่วมกิจกรรมที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง รวม ๑๖๕ คน นอกจากนี้ยังจัดการปฐมนิเทศและปัจฉิมนิเทศแก่นักศึกษาฝึกงานจากสถาบันการศึกษา ๒๖ แห่ง จำนวน ๗ ครั้ง รวม ๓๖๓ คน โดยคลิปวิดีโอที่ถ่ายทอดประสบการณ์ฝึกงานจากนักศึกษาได้เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ สามารถสืบค้นได้จาก #ฝึกงานโครงการหลวง สำหรับการเรียนรู้งานโครงการหลวงผ่านการศึกษาดูงานของหมู่คณะในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ รวม ๑,๒๗๖ คณะ ๔๑,๗๙๖ คน และโครงการหลวงยังมุ่งพัฒนาให้สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทั้ง ๓๙ แห่ง เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ในวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรและชุมชนในพื้นที่ โดยจัดทำแปลงสาธิตการผลิตพืชและสัตว์ รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต เพื่อเป็นตัวอย่างการเรียนรู้ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านป่าไม้ โดยเปิดศูนย์การเรียนรู้ป่าไม้และไฟโครงการหลวง ณ สถานีเกษตรหลวงปางดะ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อนำสู่การเป็นสถาบันการเรียนรู้ที่ครบวงจร จึงได้จัดตั้งอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ ขึ้นในบริเวณศูนย์ผลิตผลมูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยบริเวณชั้น ๑ เป็นร้านมูลนิธิโครงการหลวง สาขา Outlet กรุงเทพฯ ที่มีการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทั้งระบบค้าปลีกและค้าส่ง รวมทั้งมุมจำหน่ายชาและกาแฟ บริเวณชั้น ๒ เป็นห้องนิทรรศการ “โครงการหลวงนิทรรศน์” ที่นำเสนอประวัติศาสตร์โครงการหลวงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และมีห้องรองรับการฝึกอบรมหลักสูตรการเรียนรู้ต่าง ๆ อีกทั้งยังเตรียมจัดสร้างอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง ขึ้นภายในบริเวณศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะแล้วเสร็จ และพร้อมเปิดเป็นทางการในปลายปีพุทธศักราช ๒๕๖๘

๑.๒ การเผยแพร่งานโครงการหลวงในต่างประเทศ โดยความร่วมมือของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรมในเวทีนานาชาติ เพื่อเผยแพร่การพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนตามรูปแบบโครงการหลวงโมเดล พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนา กับหน่วยงานต่างประเทศ ดังนี้ ๑) การประชุมระหว่างสมัย Intersessional Meeting ครั้งที่ ๑ และการจัดกิจกรรมในโอกาสครบรอบ ๑๐ ปี การรับรองเอกสาร “แนวปฏิบัติสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก (UNGP on AD)” ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติเวียนนา กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ๒) การเข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนานของการประชุมอาหารและเกษตรโลก ระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๖ และงาน International Green Week 2024 ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๘ มกราคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์แสดงสินค้า (Messe) กรุงเบอร์ลิน ๓) การเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ หรือ CND สมัยที่ ๖๗ ระหว่างวันที่ ๑๔-๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยได้จัดแสดงนิทรรศการ “Thailand’s Alternative Development towards Sustainable Development Goals: From Local to Global” เพื่อเผยแพร่แนวทางการพัฒนาทางเลือก และนำเสนอยุทธวิธีแก้ไขปัญหาคัญในพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ในรอบ ๕๕ ปี ของประเทศไทย

๑.๓ การสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนองในพระราชปณิธาน สืบสาน รักษา และต่อยอดงานวิจัย พัฒนา เพื่อสร้างความอยู่ดีกินดี มูลนิธิโครงการหลวงจึงดำเนินการร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้ ๑) **ความร่วมมือกับหน่วยงานในประเทศ** โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน รวม ๓๑ หน่วยงาน ผ่านคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการพัฒนาโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และยังมีความร่วมมือทางวิชาการกับ ๑๑ หน่วยงาน รวม ๘๖ โครงการ/กิจกรรม ๒) **ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ** จำนวน ๕ ประเทศ รวม ๑๑ โครงการ อาทิ ความร่วมมือทางวิชาการกับ Royal Project of Bhutan ภายใต้บันทึกความเข้าใจความร่วมมือทางวิชาการกับกระทรวงเกษตรและปศุสัตว์ ราชอาณาจักรภูฏาน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๗) เพื่อขยายผลความสำเร็จแบบโครงการหลวงไปสู่นานาชาติ โดยนักวิชาการได้เดินทางติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการหลวงภูฏาน ๔ พื้นที่ในเมือง Thimphu และเมือง Punakha พร้อมยกวางแผนความร่วมมือทางวิชาการฯ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๘-๒๕๗๐) ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ของไต้หวัน ได้แก่ International Cooperation and Development Fund (TaiwanICDF) ภายใต้บันทึกความเข้าใจโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับ TaiwanICDF ระยะที่ ๕ และ National Chung Hsing University (NCHU) ภายใต้ความร่วมมือระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘) รวมทั้งการส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกร่วมกับ UNODC ร่วมกับสำนักงาน UNODC ประจำเมียนมาร์ และ สปป.ลาว ในการใช้หลักการพัฒนาทางเลือกแก้ไขปัญหาร่วมของชุมชน ได้แก่ ปัญหาการปลูกพืชเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาเรื่องหมอกควันและสิ่งแวดล้อม

๑.๔ การจัดงานประชุมวิชาการนานาชาติ เรื่อง “จากการพัฒนาทางเลือกมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับการพัฒนาทางเลือก เพื่อรับมือการทำลายทุกประเด็นของโลก (The Royal Project International Conference : From Alternative Development to Sustainable Development Goals: Empowering Alternative Development to Address Global Challenges)” ระหว่างวันที่ ๑-๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเสด็จไปทรงเปิดการประชุม ในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ การประชุมครั้งนี้ มีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจาก ๒๘ ประเทศ จำนวน ๑๐๐ คน และผู้แทนของหน่วยงานในประเทศ กว่าจำนวน ๓๗๖ คน ร่วมแบ่งปันมุมมองที่จะช่วยเสริมประสิทธิภาพแนวทางการพัฒนาทางเลือกได้อย่างยั่งยืน ผู้เข้าร่วมประชุมต่างยอมรับว่าการพัฒนาที่ยาวนานถึง ๕๕ ปี ของมูลนิธิโครงการหลวง ได้นำผลลัพธ์ที่ยิ่งใหญ่ให้แก่ ชาวเขา ชาวไทย และชาวโลก จากการศึกษาดูงานสถานีวิจัยเกษตรหลวงอ่างขาง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงตามแบบโครงการหลวงป่าแป๋ ที่นำรูปแบบการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงไปขยายผล ได้สะท้อนถึงความสำเร็จของการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ในประเด็นการรับมือกับความท้าทายในโลก

ปัจจุบันและอนาคต แนวทางการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพที่หลากหลาย การพัฒนาเศรษฐกิจบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกล่าวถึงความพอเพียง พอประมาณ และความมีเหตุผล ควบคู่ไปกับการรักษาความเท่าเทียมทางสังคม และความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การสร้างภูมิคุ้มกันด้วยความรู้ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมศีลธรรม เป็นวิธีที่จะนำไปสู่ความยั่งยืน และจะต้องกระจายโอกาสอย่างเท่าเทียม มีการจัดหาทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องโดยความสมัครใจของชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์เป็นวาระระดับชาติ และนานาชาติ มุ่งผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยผลสรุปนี้จะนำเสนอเผยแพร่ต่อที่ประชุมคณะกรรมการมาธิการยาเสพติดของสหประชาชาติ สมัยที่ ๖๘ ที่จะจัดขึ้น ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ในวันที่ ๑๐-๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

๑.๕ การจัดงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ผลงานของมูลนิธิโครงการหลวง ในปีพหุมาศนี้ มูลนิธิโครงการหลวงได้จัดงานเผยแพร่ รวม ๒ ครั้ง ได้แก่ ๑) งานโครงการหลวง ๕๕ “Love for the Earth: สัมผัสทุกไอรุ่นคุณความรักจากแผ่นดิน” ระหว่างวันที่ ๑-๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ภายในงานมีการจัดแสดงนิทรรศการ “๗๒ พรรษา ทศมหาราชา พระมหากษัตริย์แห่งหล้าแผ่นดิน” การจำหน่ายผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ของโครงการหลวง โครงการสวนพระองค์ และยังมีกิจกรรมพิเศษที่ได้รับความสนใจจากผู้ร่วมงาน ได้แก่ กิจกรรม Royal Project bistro เป็นการรังสรรค์เมนูจากผลิตภัณฑ์โครงการหลวงให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้รับประทานอาหารบนโต๊ะที่จัดตกแต่งอย่างสวยงาม ๒) งานโครงการหลวง ๒๕๖๗ “Hats on Hills: ห่มเขาด้วยเงาไม้ ไตร่ตรองพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง” เมื่อวันที่ ๑-๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๗ โดย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จไปทรงเปิดงาน ในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ ทอดพระเนตรการแสดงสื่อผสม แสง สี เสียง ประกอบบทเพลงชุด “ล่านำห่มเขาด้วยเงาไม้ ไตร่ตรองพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง” และนิทรรศการโครงการหลวง ๒๕๖๗ “ชุมชนอยู่ดีมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

๑.๖ การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๘ แห่ง และพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ๗๒๐ ไร่ จากแนวทางปฏิบัติของโครงการหลวงโมเดล ในการวางแผนการใช้พื้นที่ให้ถูกต้องคือ ให้อายุส่วนที่เป็นป่า และทำไร่ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก อย่าให้สองส่วนนี้รูก้าซึ่งกันและกัน และหลักการพระราชทาน ปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง จึงนำมาสู่การดำเนินการเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการมีส่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๗ รวมพื้นที่ดำเนินการทั้งสิ้น ๑,๔๔๐ ไร่ เน้นการปลูกป่าในระบบวนเกษตรภายใต้ระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ และเพิ่มศักยภาพการกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ ผลการดำเนินงานมีดังนี้ ๑) การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ของศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๘ แห่ง ได้จัดกิจกรรมโดยพร้อมเพรียงกัน รวมพื้นที่ทั้งสิ้น ๗๒๐.๘๑ ไร่ ๒) การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ได้จัดกิจกรรมขึ้นในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ดำเนินงานโดยจังหวัดตาก สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ ตาก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน ๖ กิจกรรม พื้นที่ปลูกรวมทั้งสิ้น ๗๒๐ ไร่

๒. การดำเนินงานด้านการวิจัย การพัฒนา การตลาด การบริหารจัดการ และการสนับสนุน มีผลการดำเนินงานที่สำคัญในปีพุทธศักราช ๒๕๖๗ ดังนี้

๒.๑ พืชพระราชทาน ได้แก่

๑) **เอเดลไวส์ และเจนเทียน** มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ปัจจุบันมีต้นเอเดลไวส์ในห้องปฏิบัติการ และเรือนอนุบาล รวมจำนวน ๓,๕๖๕ ต้น โดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) ได้สนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัย ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๙) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกเลี้ยง ณ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ และอ่างขาง รวมทั้งยังศึกษาองค์ประกอบทางพฤกษเคมี และฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ โดยผลิตภัณฑ์ที่พัฒนา เพื่อป้องกันแสงแดดอยู่ระหว่างการทดสอบความคงสภาพ การขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อผลิตในเชิงพาณิชย์ และจะออกจำหน่ายในงานโครงการหลวง ๒๕๖๘ ซึ่งจะจัดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ นอกจากนี้มูลนิธิโครงการหลวงยังได้นำผลงานทางวิชาการเรื่อง “ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ และฤทธิ์ยับยั้ง เอนไซม์ไทโรซิเนสของสารสกัดจากดอกเอเดลไวส์ที่ปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง เพื่อพัฒนาต่อยอดเป็น ผลิตภัณฑ์เวชสำอาง” ไปเสนอในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ ณ จังหวัดขอนแก่น สำหรับต้นเจนเทียน ยังคงพบปัญหาการพัฒนาของระบบราก จึงต้องศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจะต่อยอดไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

๒) **พืชพระราชทาน และอุปกรณ์การเกษตร ที่ได้รับพระราชทานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา** จำนวน ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์ ดำเนินการปลูกทดสอบ และขยายพันธุ์ในพื้นที่ ๗ แห่ง คือ เรือนสิริวัณณวรี Botanical Garden ณ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ สถานีเกษตรหลวงปางดะ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว และห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช ภายใต้กรอบการดำเนินงาน ระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๙) จะนำร่องกลุ่มพืชที่มีศักยภาพ และเป็นความต้องการของตลาด เพื่อต่อยอดและขยายผลสู่งานส่งเสริม จำนวน ๖ ชนิด คือ ราสพ์เบอร์รี่ มะเขือเทศ ถั่วแขก ถั่วม้งกร ลาเวนเดอร์ และ สตรอว์เบอร์รี่ป่า พร้อมทั้งดำเนินการขยายพันธุ์เพื่อพัฒนาต่อยอดสู่การส่งเสริมอาชีพในพืชอีก ๒ ชนิด คือ ถั่วปากอ้า และถั่วรันเนอร์ ตามพระราชดำริของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา สำหรับพืชในกลุ่มที่ยังต้องคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ คือ แรดิช กลุ่มผลิตเป็นไม้กระถาง ได้แก่ มินต์ ทายม เบซิล อิตาลีเลียนพาสเลย์ และกลุ่มเก็บรวบรวมพันธุ์ เพื่อป้องกันการเสื่อมของพันธุ์กรรม และการสูญหาย ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์

๒.๒ ด้านงานวิจัยและนวัตกรรม มีผลการดำเนินงานดังนี้

๑) **โครงการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม** ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ มีการดำเนินโครงการวิจัย ๑๑ สาขา งานวิจัย รวม ๔๑ โครงการ ภายใต้กลยุทธ์การวิจัยพัฒนา นวัตกรรมที่สร้างรายได้ พัฒนาชุมชน รักษาสิ่งแวดล้อม บนพื้นที่สูง ครอบคลุมงานด้านพันธุ์พืช/สัตว์ นวัตกรรม/เครื่องมือ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์ โครงการวิจัยที่ดำเนินงานแล้วเสร็จ จำนวน ๒๖ โครงการ เกิดนวัตกรรมพันธุ์พืชใหม่ ๕ ชนิด ๒๓ พันธุ์ อาทิ มันเทศ ๔ พันธุ์ ข้าวโพดหวาน ๙ พันธุ์ กุหลาบ ๘ พันธุ์ คัลลาลิลี ๑ พันธุ์ และเบญจมาศ ๑ พันธุ์ พันธุ์พืชที่ได้รับรองขึ้นทะเบียนพันธุ์ จากกรมวิชาการเกษตร จำนวน ๔ ชนิด ๑๑ พันธุ์ ได้แก่ กุหลาบตัดดอก ๓ พันธุ์ กุหลาบกระถาง ๕ พันธุ์ เบญจมาศ ๑ พันธุ์ แคลลาลิลี ๒ พันธุ์ และสาส์พันธุ์ใหม่ ๑ พันธุ์ ซึ่งได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานชื่อว่า รอยัล ลัสเชิซ (Royal Luscious)

๒) **การต่อยอดผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์** มีผลงานวิจัยที่ผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ทั้งสิ้น ๒๙ โครงการ ขยายผลและถ่ายทอดสู่เกษตรกรในพื้นที่ดำเนินการ ๓๙ แห่ง จำนวนทั้งสิ้น ๑,๓๔๔ ราย นอกจากนี้ยังได้เผยแพร่ผลสำเร็จของการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมบนพื้นที่สูง ผ่านการประชุมวิชาการ โดยร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนา

พื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ มีผลงานวิจัยที่ได้เผยแพร่ในการประชุมวิชาการระดับชาติ ได้แก่ การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ จำนวน ๕ เรื่อง โดยโครงการวิจัย “การประเมินและคัดเลือกพันธุ์กล้วยง CBD และ Superfood type สำหรับเกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวง” ได้รับรางวัลระดับดีเด่น ภาคบรรยาย กลุ่มสาขาผักและนวัตกรรมพืชสวน โครงการ “ความผสมกันได้ของไฮโดรเจนเยือกผสม” ได้รับรางวัลระดับดี ภาคโปสเตอร์ กลุ่มสาขาไม้ดอกไม้ประดับ และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว และยังมีผลการเผยแพร่บทความทางวิชาการในวารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน ๑ เรื่อง คือ “การศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกกล้วยงพันธุ์ CBD types และ Superfood types”

๒.๓ ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ มีความก้าวหน้าโดยสรุปดังนี้

๑) การส่งเสริมอาชีพภาคเกษตร เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกรบนพื้นฐานหลักวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ รวมจำนวนพืชและสัตว์ ๔๒๗ ชนิด พื้นที่ปลูก ๓๖,๗๘๗ ไร่ เกษตรกรสมาชิกเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๐,๗๐๘ ราย รายได้รวมของเกษตรกรสมาชิกโครงการหลวง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ จำนวนทั้งสิ้น ๘๖๙.๐๖ ล้านบาท นอกจากนี้ มูลนิธิโครงการหลวงยังได้รับการรับรองมาตรฐาน GLOBAL G.A.P v๖. plus GRASP + McDonald G.A.P. เป็นแห่งแรกของประเทศไทย และก้าวเข้าสู่การรับรองระบบการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวมาตรฐาน GMP ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มกษ.๙๐๓๕-๒๕๖๓ ซึ่งสูงกว่ามาตรฐาน GMP ของกระทรวงสาธารณสุข โดยการปฏิบัติของโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด ที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ ได้รับการรับรองแล้ว จำนวน ๑๐ แห่ง

ด้านการขึ้นทะเบียนชีวภัณฑ์ กรมวิชาการเกษตรได้อนุมัติการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายในผลิตภัณฑ์สารล่อแมลงและชีวภัณฑ์ ๕ ชนิด ได้แก่ ไพโรดิวท์หมัดผัก, ไพโรแมลงวันแดง, ไตรโคอาร์, บี ๑๐-อาร์ และบีบี-อาร์ รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตและใช้ปุ๋ยหมัก ไตรโคโคเดอรมา, ชีวภัณฑ์ และสารทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พัฒนาระบบฐานข้อมูลอารักขาพืชผ่าน Web based application โดยนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และ Global Positioning System (GPS) มาใช้ในการแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ รายงานข้อมูลปัญหาการระบาดของศัตรูพืช แบบ Real Time ติดตามสถานะการตรวจวินิจฉัยศัตรูพืช โดยระบบดังกล่าวยังเป็นศูนย์รวบรวมฐานข้อมูลสื่อและองค์ความรู้ด้านอารักขาพืชบนพื้นที่สูงอีกด้วย มูลนิธิโครงการหลวงยังก้าวเข้าสู่การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนา อาทิ การใช้โปรแกรมวินิจฉัยศัตรูพืชและโรคพืชในสตรอว์เบอร์รี่โดยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ จัดทำโปรแกรมการจัดการมอดเจาะผลกาแฟแบบบูรณาการ ร่วมกับส่งเสริมชีวภัณฑ์อย่างง่ายสูตรน้ำ ส่งผลให้สามารถลดต้นทุนการใช้ชีวภัณฑ์ของเกษตรกรได้มากกว่าร้อยละ ๕๐ การใช้ชีวภัณฑ์เห็ดเรืองแสงสิรินทรีย์ควบคุมไส้เดือนฝอยรากปมในคาโมมายล์ ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะไร่ สามารถลดความเสียหายจากการเข้าทำลายของไส้เดือนฝอยรากปมได้ร้อยละ ๙๐ และใช้กับแปลงทดสอบพืชตระกูลสัลด ที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ สามารถลดการเข้าทำลายของโรครากปมได้ร้อยละ ๘๐ พัฒนาโปรแกรมการจัดการแปลงและการจัดการศัตรูพืชในฟักทองญี่ปุ่น ทำให้ไม่พบการระบาดของโรคและแมลง พร้อมทั้งยังให้ความสำคัญกับถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรให้มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างปลอดภัย

๒) การส่งเสริมอาชีพนอกภาคเกษตร โดยมุ่งส่งเสริมงานหัตถกรรมแก่กลุ่มสตรีและเยาวชนในชุมชน สร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้าผ่านตลาดโครงการหลวง มูลค่า ๑๑.๒๕ ล้านบาท ส่งเสริมการเรียนรู้สร้างประสบการณ์การจำหน่ายสินค้าแบบออนไลน์ ยกกระตือรือร้นการผลิตจากการส่งเสริมในพื้นที่ ได้แก่ การแปรรูปปลั๊กกิ่งแห้ง นอกจากเป็นการเพิ่มมูลค่า ลดการสูญเสียแล้ว ยังป้องกันปัญหาเปลี่ยนไปปลูกพืชเชิงเดี่ยวซึ่งจะมีผลให้พื้นที่สีเขียวลดลง ต่อยอดงานส่งเสริมการปลูกชา โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาชนิดใหม่ เพื่อความหลากหลายตอบสนองผู้บริโภค ได้แก่ ชาผู้เฒ่า พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อจำหน่ายเป็นชาชุดพิเศษในวาระต่าง ๆ ส่งเสริมการปลูกแมคคาเดเมียเป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกที่มีแนวโน้มการขยายตลาดเพิ่มขึ้น ภายใต้โครงการสวมหมวกให้ดอยเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยปี ๒๕๖๗ แมคคาเดเมียคั่วพร้อมรับประทาน ได้รับการขึ้นทะเบียนสินค้าตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เป็นสินค้าแปรรูปในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คุกกี้แมคคาเดเมีย แมคคาเดเมียรสต้มยำ แมคคาเดเมียรสธรรมชาติ เป็นต้น มูลนิธิโครงการหลวงยังได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก พัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปเสาวรส ได้แก่ เยลลี่เสาวรส มะม่วงเสาวรสจืดจืด และ

เสารสกี๋แห้ง ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตบ้านเลอตอ ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ถ่ายทอดเทคโนโลยีโรงอบแห้งแสงอาทิตย์ความร้อนเสริมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอบแห้งเชิงพาณิชย์ ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านห้วยม่วง – โป่งน้ำร้อน – เมืองน้อย และการผลิตกล้วยแปรรูป ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน และการแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในชุมชน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๑๗ แห่ง ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตของเกษตรกร จำนวน ๓๒๑ ราย พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิ น้ำมันงาดำ น้ำมันงาหอม น้ำมันลินิน แชมพู-ครีมนวด-สบู่-เจลอาบน้ำอาโวคาโด สบู่-เจลอาบน้ำ-น้ำหอมกุหลาบ กระเทียมดอง กล้วยฉาบ น้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม พืชดอง บัวดอง กาแฟคว่ำดมะเทือเทศเซอโรบแห้ง พิมเสนน้ำ ยาหม่อง กิมจิ เต้าหู้ยี้ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่าง ๆ เป็นต้น โดยจำหน่ายผ่านมูลนิธิฯ มูลค่า ๔.๓๒ ล้านบาท และจำหน่ายเอง มูลค่า ๑๐.๘๙ ล้านบาท

๒.๔ ด้านสังคมและการพัฒนาชุมชน

มูลนิธิโครงการหลวงมุ่งเน้นพัฒนาคนและชุมชนบนพื้นที่สูง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางดำเนินงาน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และหน่วยงานท้องถิ่น ผลการดำเนินงานมีดังนี้ ๑) การพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ได้รับการรับรองและยกระดับมาตรฐานแล้ว ๒๖ ชุมชน จาก ๒๒ ศูนย์ฯ/สถานีฯ และในปี ๒๕๖๗ มีการตรวจประเมิน ๕ ชุมชน ได้แก่ (๑) ชุมชนบ้านปางพริก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางค่า (๒) ชุมชนบ้านแม่สาบน้อย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ (๓) ชุมชนบ้านปางจิว ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ (๔) ชุมชนบ้านแม่ชะดำน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน และ (๕) ชุมชนบ้านห้วยปอ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง ๒) การส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็ง โดยในปี ๒๕๖๗ ดำเนินการจัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนจากศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน อบรมให้ความรู้เรื่องการทำบัญชี และให้ความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาและสร้างภูมิคุ้มกันแก่เยาวชนภายใต้โครงการวิจัยวิจัย โดยร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๕ ในพื้นที่โครงการหลวง ๙ แห่ง จำนวน ๓๖ คน จัดกิจกรรมให้ความรู้เสริมทักษะด้านการประกอบอาชีพ กระบวนการศึกษาเยาวชน โดยมอบทุนการศึกษา จำนวน ๗ ทุน เป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท สนับสนุนการเข้าศึกษาในโรงเรียนพระดาบส วิทยาลัยพยาบาลชยันนาท ส่งเสริมอาชีพผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด สนับสนุนการออกหน่วยแพทย์อาสา เพื่อตรวจสุขภาพแก่คนในชุมชนที่ห่างไกลจากสถานพยาบาล จำนวน ๗ ครั้ง ผู้เข้ารับบริการ ๑,๔๙๒ ราย จัดกิจกรรมสร้างจิตอาสาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ปลูกหญ้าแฝกเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พัฒนาทำความสะอาดเก็บขยะ ปรับปรุงภูมิทัศน์และขุดลอกฝาย รวม ๑๘๘ กิจกรรม ๒๖๔ ครั้ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๒๔,๒๒๙ คน

๒.๕ ด้านสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นดำเนินกิจกรรมเพิ่มพื้นที่สีเขียว ปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ภายใต้โครงการสวมหมวกให้ดอย โดยปรับเปลี่ยนวิถีและรูปแบบการผลิตพืชของเกษตรกรมาสู่การปลูกพืชแบบผสมผสานในระบบวนเกษตร เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าและสร้างรายได้ โดยในระยะที่ ๓ (พ.ศ ๒๕๖๗-๒๕๗๗) ดำเนินการในพื้นที่ ๕ แห่ง ได้แก่ สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอดศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย เลอตอ ปางอุง และแกน้อย รวมพื้นที่ ๕๗๖ ไร่ เกษตรกร ๑๑๕ ราย ดำเนินการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ พื้นที่รวม ๕,๑๑๙.๕๐ ไร่ เกษตรกรที่ได้รับประโยชน์ ๒๐,๘๐๕ ราย

๒.๖ ด้านบริหารจัดการตลาดเพื่อสังคม

ปีงบประมาณ ๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงานดังนี้ **๑) มูลค่าการจำหน่ายผลผลิตจากเกษตรกร และผลผลิตจากแปลงวิจัย** รวมทั้งสิ้น ๑,๓๘๕.๓๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๑๘๖.๓๗ ล้านบาท **๒) การสนับสนุนผลิตผลและผลิตภัณฑ์** แก่ประชาชน และองค์กรภายนอก เป็นมูลค่า ๑๐.๔๙ ล้านบาท รวมทั้งสนับสนุนผลิตผลและผลิตภัณฑ์แก่หน่วยงานภายในมูลนิธิฯ ชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งสวัสดิการแก่พนักงาน รวมมูลค่า ๓๓๗,๖๕๔ บาท **๓) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่** มีจำนวนมากกว่า ๒๐ รายการ อาทิ กาแฟสกัดเย็น อันนี้โปรดเสส กาแฟคั่วเมล็ดคั่วอย่างขงวัลเลย์ กาแฟคั่วเมล็ดคั่วอินทนนท์ฟอร์เรส ครีมนำร่องผิวหน้าผสมสารสกัดจากใบชาเมี่ยง ครีมนำร่องรอบดวงตาผสมสารสกัดจากฟักข้าว Royal Project Berry Plus น้ำมันเมล็ดคั่วกัญชง รวงผึ้งโพรงสวนกาแฟ และสเปรย์ดับกลิ่นสัตว์เลี้ยว เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ และโอกาสครบรอบ ๕๕ ปี ของการดำเนินงาน มูลนิธิโครงการหลวง ได้จัดทำ “ชุดชาโครงการหลวงเทิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒” จำหน่ายเป็นของขวัญชุดพิเศษ รวมทั้งสิ้น ๘ ชุด และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตผลโดยตรงในรูปแบบตลาดนัดโครงการหลวง เป็นประจำทุกวันศุกร์ ณ บริเวณสวนไม้ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ เพื่อลดการสูญเสียผลการดำเนินงานการจำหน่ายผลผลิต ปริมาณผลผลิตรวม ๔๙,๖๑๒ กิโลกรัม มูลค่า ๑,๒๖๔,๐๘๘ บาท

๒.๗ ด้านการบริหารองค์กรและการสนับสนุน

มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ **๑) การพัฒนาบุคลากร** ได้จัดการอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านต่าง ๆ จำนวน ๖ ด้าน รวมทั้งสิ้น ๑๓,๐๗๙ คน ได้แก่ (๑) การพัฒนานักวิจัย (๒) การฝึกอบรมและพัฒนาวิชาการ จำนวน ๗ เรื่อง (๓) การฝึกอบรมด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จำนวน ๗ เรื่อง (๔) การฝึกอบรมเพิ่มความรู้ของบุคลากร/วิทยากร จำนวน ๖ เรื่อง (๕) การฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์โครงการหลวง จำนวน ๕ เรื่อง และ (๖) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการสนับสนุน จำนวน ๗ เรื่อง **๒) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ** มีการพัฒนาระบบจัดการสินทรัพย์ออนไลน์ด้วยการนำเทคโนโลยี QR CODE มาใช้ โดยปี พ.ศ. ๒๕๖๗ กลุ่มครุภัณฑ์ อาคาร และสิ่งก่อสร้าง ที่ชำรุดควรจำหน่าย มีจำนวน ๘,๓๔๕ รายการ จะดำเนินการขอจำหน่ายตามระเบียบมูลนิธิโครงการหลวงต่อไป รวมถึงได้รับการสนับสนุนระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เบอร์ ๕ จากกระทรวงพลังงานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ภายใต้โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นโครงการระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ๑ ใน ๑๐ ของโครงการที่สืบสานพระราชปณิธานองค์ราชัน อีกทั้งยังสนับสนุนรถกอล์ฟไฟฟ้า ๒๓ คัน ที่นั่ง เพื่อสนับสนุนการเป็นสถาบันเรียนรู้ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ **๓) การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง** ดำเนินการภายใต้คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ จำนวน ๓๐ หน่วยงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง มุ่งสู่สังคมอยู่ดี มีสุข ไร้ภัยสิ่งแวดล้อม ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ หน่วยงานภายใต้คณะกรรมการ กปส. ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมเป็นเงิน ๔๖๓.๙๐ ล้านบาท มีผลการดำเนินงานสะสม คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๔๘ **๔) การสนับสนุนงบประมาณและการดำเนินการนอกเหนือจากแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง** จากกลุ่มรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนอีกเป็นมูลค่า ๘๗.๗๖ ล้านบาท

ความก้าวหน้าของมูลนิธิโครงการหลวง ในปีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๕๖๘ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และในวาระ ๕๕ ปีของการดำเนินงานสนองในพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิต นั้น มูลนิธิโครงการหลวง ได้มุ่งต่อยอดการดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ให้เป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาพืช สัตว์ และเทคโนโลยีการผลิตบนพื้นที่สูง มุ่งพัฒนาพื้นที่และชุมชนที่สมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในขอบเขตพื้นที่ดำเนินการ ๓๙ ศูนย์/สถานี ครอบคลุมพื้นที่ ๗ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แม่ฮ่องสอน และตาก เป็นตัวอย่างการใช้พื้นที่อย่างถูกต้องภายใต้กฎหมาย รวมทั้งยังมีการจัดกิจกรรมสำคัญเพื่อเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ที่ทรงมีต่อชาวเขา ชาวไทย และชาวโลก สร้างการรับรู้และประโยชน์อย่างกว้างขวางทั้งระดับชาติ และนานาชาติ เสริมสร้างความเข้มแข็งของรูปแบบการพัฒนาทางเลือก เพื่อผลักดันสู่เป้าหมายที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และรับมือกับความท้าทายทุกประเด็นโลก

55th
ROYAL
PROJECT

ผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๖๗

ROYAL PROJECT
ANNUAL REPORT 2024

๑

การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ
๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และเฉลิมฉลอง ๕๕ ปี
มูลนิธิโครงการหลวง

มูลนิธิโครงการหลวง จัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และเฉลิมฉลอง ๕๕ ปี มูลนิธิโครงการหลวง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีพระราชปณิธานสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานโครงการหลวง เพื่อชาวเขา ชาวเรา และชาวโลก โดยมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการรับรู้ในพระมหากรุณาธิคุณขององค์นายกิตติเมศักดิ์ทั้งสองพระองค์ การขยายผลองค์ความรู้จากประสบการณ์การพัฒนา ๕๕ ปี ของโครงการหลวงแก่ชาวไทยและชาวโลก กิจกรรมเพื่อเผยแพร่ งานโครงการหลวงในเวทีระดับชาติและนานาชาติ กิจกรรมส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวทางพระราชทาน มีผลการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

๑. การขับเคลื่อนสถาบันการเรียนรู้ มูลนิธิโครงการหลวง

การดำเนินงานตลอดกว่า ๕ ทศวรรษ ของมูลนิธิโครงการหลวง ก่อเกิดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มั่นคง และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นศูนย์กลาง ด้วย **รูปแบบการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) ของโครงการหลวงโมเดล (Royal Project Model)** ภายใต้หลักการพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” รวมทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับการยอมรับว่าเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่องค์การสหประชาชาติเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัญหาของพื้นที่ อาทิ UNDP, UNODC, FAO นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติพัฒนาในหลายภูมิภาคของโลก เพื่อนำสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (UN-SDGs)

มูลนิธิโครงการหลวง ได้ขับเคลื่อนการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- ๑) เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และสนองพระราชปณิธาน สืบสาน รักษา และต่อยอด พระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
- ๒) เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ที่ทรงก่อตั้งมูลนิธิโครงการหลวง และทรงพระราชทาน หลักการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

- ๓) เพื่อเป็นสถาบันการเรียนรู้ที่ถ่ายทอดองค์ความรู้จากผลสำเร็จของการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง อันเป็นประโยชน์อย่างมีคุณค่าแก่ประชาชนชาวไทยและชาวโลก
- ๔) เพื่อพัฒนาและต่อยอดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และสถานีเกษตรหลวง/ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เป็นแหล่งของการศึกษาเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติที่ดีตามแนวทางโครงการหลวง ให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับชาติและนานาชาติ

การประชุมคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗ มีมติรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานส่งเสริมการเรียนรู้ของสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง และขอให้ทุกหน่วยราชการให้ความร่วมมือสนับสนุน การดำเนินงานสถาบันการเรียนรู้ฯ และเข้ามาศึกษาเรียนรู้และนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ

ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีความก้าวหน้า ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาหลักสูตรสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง

หลักสูตรสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวงในรูปแบบการให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ เพื่อปลูกฝัง และสร้างการรับรู้หลักการทำงานบนพื้นที่สูงของโครงการหลวง และวิชาการเฉพาะด้านจากประสบการณ์การทำงานตลอดเวลา ๕๕ ปี ให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมหลักสูตร เข้าใจที่มา และหลักการพัฒนาตามรูปแบบโครงการหลวงโมเดล และเรียนรู้วิชาการเฉพาะด้านจากประสบการณ์ ๕๕ ปี ของโครงการหลวง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อการเรียนรู้ ดังนี้

❖ หลักวิชาการพื้นฐาน

- ◆ ที่มาของโครงการหลวง
- ◆ พระราชปณิธานในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ◆ พระราชประสงค์ และหลักการพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่นำไปสู่การบรรลุการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ◆ หลักการและแนวทางการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง
- ◆ กระบวนการดำเนินงานพัฒนาพื้นที่สูงของโครงการหลวง

❖ องค์ความรู้และเทคโนโลยีในการพัฒนาพื้นที่สูง

- ◆ ระบบการเกษตรบนพื้นที่สูง
- ◆ วิทยาศาสตร์ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

❖ การประยุกต์ใช้หลักและแนวทางการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนของโครงการหลวงในการพัฒนาพื้นที่สูงในแต่ละบริบท

ผลการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ที่ผ่านมา

๑.๑.๑ หลักสูตรระยะสั้น ได้แก่

๑) หลักสูตร Royal Project International Workshop

๑.๑) มุลงนินธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับชาวต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานที่จริง อันนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และแบ่งปันประสบการณ์ ในการพัฒนาทางเลือก ทั้งในมิติ เศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๔ หลักสูตร ได้แก่

✦ หลักสูตร “The Sustainable Highland Arabica Coffee Industry Development”

จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๘-๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ มีผู้เข้าร่วมจากประเทศต่าง ๆ จำนวน ๙ ประเทศ รวม ๓๔ คน จากเมียนมาร์ กัมพูชา ภูฏาน อินโดนีเซีย เวียดนาม ติมอร์-เลสเต สเปน ลาว จีน และไทย โดยผู้เข้าร่วมให้ความสนใจในการเรียนรู้การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนแบบโครงการหลวง ตลอดจนการพัฒนากระบวนการผลิตกาแฟตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการปลูกและผลิตรายกาแฟอาราบิกายใต้ระบบการปลูกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นต้นแบบหนึ่งในการพัฒนาที่ดี และยั่งยืนที่สามารถนำไปใช้ได้ทั่วโลก โดยคณะผู้เรียนรู้ได้ศึกษาดูงาน จำนวน ๔ พื้นที่ ได้แก่ (๑) สถานีวิจัยเกษตรหลวงอินทนนท์ เป็นพื้นที่วิจัยและรวบรวมสายพันธุ์กาแฟ การปลูกและการแปรรูปกาแฟคุณภาพ (๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก เป็นพื้นที่ตัวอย่างของความสำเร็จด้านการปลูกกาแฟภายใต้ร่มเงาป่า (๓) Hillkoff Innovation Center จังหวัดเชียงใหม่ และ (๔) โรงงานกาแฟโครงการหลวง เพื่อศึกษาดูงาน และเยี่ยมชมโรงสีกาแฟ ฝึกปฏิบัติการแปรรูป และการทดสอบคุณภาพกาแฟ (Coffee Quality and Cupping)

ภาพการจัดหลักสูตร “The Sustainable Highland Arabica Coffee Industry Development”

✦ หลักสูตร “Highland Best Sustainable Agricultural Practices Today for Better Future Development”

จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๕-๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ มีผู้เข้าร่วมจากประเทศต่าง ๆ จำนวน ๘ ประเทศ จำนวน ๓๔ คน จากบังคลาเทศ ภูฏาน กัมพูชา สเปน ลาว เมียนมาร์ เนปาล ศรีลังกา และไทย โดยผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ผลการดำเนินงานแนวพระราชทานการพัฒนาทางเลือกตามแบบมุลงนินธิโครงการหลวง (The Royal Project Model) เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน

ปัญหาเสพติด และปัญหาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง เพื่อมนุษยธรรมและความมั่นคงของชาตินับเป็นต้นแบบที่ดีของการพัฒนาที่ดีและยั่งยืน ที่นำไปใช้ทั่วโลก โดยศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการหลวง ได้แก่ (๑) สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ที่ดำเนินงานด้านการวิจัยพืชชนิดต่างๆ ก่อนนำส่งเสริมให้แก่เกษตรกร และดำเนินงานอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงสู่การเป็นศูนย์การเรียนรู้ด้านการเกษตรบนพื้นที่สูง อาทิ การปลูกกุหลาบในระบบ Substrate การปลูกไม้ผล และผลิตปัจจัยการผลิตสนับสนุนการปลูกพืช อาทิ ปุ๋ยหมัก น้ำหมัก การเลี้ยงไส้เดือน และส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ บ้านเมืองอาง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ (๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ ที่ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรให้กับเกษตรกร รวมทั้งส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์ดินและน้ำ การประยุกต์ใช้นวัตกรรมด้านการเกษตรต่างๆ ได้แก่ เครื่องเพาะกล้าชนิดเข็มดูด ระบบน้ำ Solar cell ศูนย์ถ่ายทอดระบบน้ำ เครื่องเติมสารอัตโนมัติ GT Robot และเครื่องทอผ้ากึ่งอัตโนมัติ

ภาพการจัดหลักสูตร “Highland Best Sustainable Agricultural Practices Today for Better Future Development”

❖ หลักสูตร “Go Organic: The Challenges of Organic Production and Marketing”

จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๔-๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ มีผู้เข้าร่วมจากประเทศต่าง ๆ จำนวน ๑๐ ประเทศ จำนวน ๒๗ คน จากบังคลาเทศ ภูฏาน กัมพูชา สปป. ลาว เมียนมาร์ เนปาล ศรีลังกา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย โดยผู้เข้าร่วมหลักสูตรได้เรียนรู้การดำเนินงานห่วงโซ่อุปทานเกษตรอินทรีย์ตามแนวพระราชทาน การพัฒนาทางเลือกตามแบบมูลนิธิโครงการหลวง (The Royal Project Model) เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาเสพติด และปัญหาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงเพื่อมนุษยธรรมและความมั่นคงของชาติ นับเป็นต้นแบบที่ดีของการพัฒนาที่ดีและยั่งยืน ที่นำไปใช้ทั่วโลก และการศึกษาดูงานในพื้นที่ต่าง ๆ ได้แก่ (๑) สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ การทำเกษตรอินทรีย์ บ้านเมืองอาง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ (๒) ร้านริมปีง ซูเปอร์มาร์เก็ต สาขาเมตตา มอลล์ เพื่อศึกษาแนวโน้มตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ภายใต้กลยุทธ์การเข้าถึงความต้องการของลูกค้าซึ่งคำนึงถึงความปลอดภัยของสินค้า (๓) ร้านไอ้กะจู้ สาขาสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เรียนรู้รูปแบบการต่อยอดธุรกิจ ร้านอาหารโดยใช้ผลผลิตเกษตรอินทรีย์ (๔) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงตามแบบโครงการหลวงป่าแป๋ พื้นที่ขยายองค์ความรู้โครงการหลวงด้านเกษตรอินทรีย์สู่พื้นที่สูง

ภาพการจัดหลักสูตร “Go Organic: The Challenges of Organic Production and Marketing”

❖ **หลักสูตร “Mainstreaming Leaving No One Behind in Sustainable Highlands Development”** จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๔-๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวงชนกาธิเบศรดำริ มีผู้เข้าร่วมจากประเทศต่าง ๆ จำนวน ๑๑ ประเทศ รวม ๓๕ คน จากบังคลาเทศ ภูฏาน กัมพูชา ศรีลังกา สปป. ลาว เมียนมา เนปาล ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา ทิมอร์-เลสเต ไทย และอีก ๑ หน่วยงาน ได้แก่ UNODC ประจำเมียนมา ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้เรื่องผลการดำเนินงานแนวพระราชทานการพัฒนาทางเลือกตามแบบมูลนิธิโครงการหลวง (The Royal Project Model) เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ปัญหาเสียดิน และปัญหาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง เพื่อมนุษยธรรมและความมั่นคงของชาติ นับเป็นต้นแบบที่ดีของการพัฒนาที่ดีและยั่งยืน และหลักสูตรนี้สามารถสร้างประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมได้มาก โดยผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในพื้นที่ โดยเฉพาะหัวข้อเรื่องหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชน และศึกษาดูงานใน ๔ พื้นที่ ได้แก่ (๑) หอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง (๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก (๓) สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ และ (๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง

ภาพการจัดหลักสูตร “Mainstreaming Leaving No One Behind in Sustainable Highlands Development”

๑.๒) มูลนิธิโครงการหลวง จัดหลักสูตรเรียนรู้สำหรับหน่วยงานความร่วมมือทางวิชาการ จำนวน ๓ หลักสูตร ดังนี้

❖ **หลักสูตร “Royal Project Development Model for Highland Agriculture Sustainability”** จัดขึ้นสำหรับนักศึกษาจาก National Chung Hsing University จำนวน ๑๕ คน ระหว่างวันที่ ๓-๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ โดยนักศึกษาได้เข้ารับการฝึกอบรมและเรียนรู้งานโครงการหลวง ด้านการเกษตรบนพื้นที่สูงและกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง และพื้นที่ใกล้เคียง ตามแผนงานความร่วมมือทางวิชาการระหว่างวันที่ ๓-๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และได้จัดการฝึกอบรมและเรียนรู้งานโครงการหลวง ด้านการเกษตรบนพื้นที่สูงและกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง ให้แก่นักศึกษาปริญญาโท จำนวน ๑ คน ระหว่างวันที่ ๓ กรกฎาคม-๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๖๐ วัน

ภาพการจัดหลักสูตร “Royal Project Development Model for Highland Agriculture Sustainability”

❖ **หลักสูตร “Vegetable Production in Greenhouse and Farm Practices for Highland Sustainable Agriculture and Women Empowerment”** ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการโครงการส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกร่วมกับ UNODC ประจำเมียนมาร์ จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และพื้นที่ดำเนินงานโครงการหลวง โดย UNODC ประจำเมียนมาร์ เข้าร่วมอบรม จำนวน ๙ คน ประกอบด้วย เกษตรกรหญิง จำนวน ๖ คน เจ้าหน้าที่ จำนวน ๓ คน ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกตามแบบมูลนิธิโครงการหลวง การผลิตผักอินทรีย์ ภายใต้ระบบโรงเรือน รวมถึงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกลุ่มสตรีภายในชุมชน ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่มีความยั่งยืน เพื่อนำแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ดำเนินการ UNODC ประจำสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ภาพการจัดหลักสูตร “Vegetable Production in Greenhouse and Farm Practices for Highland Sustainable Agriculture and Women Empowerment”

❖ **หลักสูตร “การพัฒนาการผลิตกาแฟบนพื้นที่สูง”** ภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการโครงการส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกร่วมกับ UNODC ประจำ สปป.ลาว จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕-๒๑ กันยายน ๒๕๖๗ ณ พื้นที่ดำเนินการ UNODC บ้านนาอ้อ เมืองกวาน แขวงหัวพัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีผู้เข้าร่วมทั้งสิ้น ๖๐ คน ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จำนวน ๕๐ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๑๐ คน โดยผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การพัฒนาทางเลือกตามแบบมูลนิธิโครงการหลวง การพัฒนาการผลิตกาแฟบนพื้นที่สูง การจัดการทรงพุ่มพืชให้ร่มเงาแก่กาแฟ การจัดการศัตรูพืช การผลิตชีวภัณฑ์ การจัดการดินและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยไส้เดือน ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่มีความยั่งยืน แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาดังกล่าว มีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ดำเนินการ UNODC ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถปรับให้เข้ากับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจในท้องถิ่นต่าง ๆ ตลอดจนผู้เข้าร่วมการอบรมยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

ภาพการจัดหลักสูตร “การพัฒนาการผลิตกาแฟบนพื้นที่สูง”

๒) หลักสูตรการเรียนรู้ระยะสั้นในรูปแบบ RPF CAMP

มูลนิธิโครงการหลวง ได้พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในรูปแบบ RPF CAMP จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑ สถานีวิจัยเกษตรหลวงอ่างขาง มนต์คลังแห่งพืชพรรณและพันธุ์ไม้ สำหรับกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มบุคคลทั่วไป
- ๒ แปลงปลูกสุกที่ยั่งยืน และอิมรสรธรรมชาติกับอาหารโครงการหลวง สำหรับกลุ่มบุคคลทั่วไป
- ๓ Feel Good and Good Health ที่สวนกุหลาบหลวง กลุ่มครอบครัว ผู้เกษียณอายุ หรือบุคคลทั่วไป
- ๔ In Harmony with Nature สื่อสานรักษ์ธรรมชาติ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ดำเนินการนำร่องทดสอบหลักสูตรการเรียนรู้แล้วในหลักสูตรที่ ๑ สำหรับกลุ่มนักเรียนและอาจารย์จากตรุณสิขาลัย โรงเรียนนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพฯ โดยการประยุกต์โปรแกรมร่วมกับคณะอาจารย์ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน ซึ่งได้ดำเนินการแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง สำหรับนักเรียนระดับประถมปีที่ ๔-๖ จำนวน ๕๕ คน และสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ รวม ๑๑๐ คน ณ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ผู้เข้าร่วมหลักสูตรได้เรียนรู้ศาสตร์พระราช และพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ที่ทรงตั้งสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เพื่อการพัฒนาสร้างอาชีพให้ชาวเขา และการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง

ภาพการจัดหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับกลุ่มนักเรียนและอาจารย์จากตรุณสิขาลัย โรงเรียนนวัตกรรมการเรียนรู้

๑.๑.๒ หลักสูตรระยะกลาง และหลักสูตรระยะยาว

❖ **หลักสูตรสำหรับนักศึกษาฝึกงาน** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อม สร้างการรับรู้ และเข้าใจหลักการพระราชทาน และหลักการทำงานของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา และเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพในอนาคต โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๗ ครั้ง รวม ๓๖๓ คน จากสถาบันการศึกษา ๒๖ แห่ง ซึ่งเข้ารับการฝึกงานในพื้นที่สถานีฯ/ศูนย์ฯ ๒๕ แห่ง และส่วนกลาง ๑๔ หน่วยปฏิบัติ ซึ่งมูลนิธิโครงการหลวงได้พัฒนาหลักสูตรการฝึกงาน โดยจัด**กิจกรรมปฐมนิเทศ** เพื่อเตรียมความพร้อม สร้างการรับรู้ และเข้าใจหลักการพระราชทาน และหลักการทำงานของมูลนิธิโครงการหลวง ก่อเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพในอนาคต ก่อนส่งนักศึกษาฝึกงานขึ้นไปฝึกงานในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ หรือในหน่วยปฏิบัติต่าง ๆ

ก่อนสิ้นสุดการฝึกงาน นักศึกษาได้มีการนำเสนอผลการฝึกงานผ่าน **กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ** เพื่อให้พี่เลี้ยงและนักวิชาการประเมินผล ให้ข้อสังเกต ข้อแนะนำ เพื่อนำข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์นำไปเสนอต่อมหาวิทยาลัยต่อไป อีกทั้งได้ให้ข้อคิด ประสบการณ์ชีวิตการทำงานแก่นักศึกษานำไปต่อยอด ใช้ประโยชน์ ประยุกต์ใช้ในการเรียนและการทำงานในอนาคต ทั้งนี้ในกิจกรรมปัจฉิม นักศึกษาฝึกงานแต่ละรุ่นได้ส่งคลิปวิดีโอการเข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดและเผยแพร่ประสบการณ์ฝึกงานการเรียนรู้งานในพื้นที่โครงการหลวงเพื่อชิงรางวัล ปัจจุบันมีคลิปที่ได้รางวัลจากมูลนิธิฯ ในระดับชนะเลิศ ๔ คลิป และมีคลิปไม่น้อยกว่า ๕๖๑ คลิป เผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น TikTok Youtube โดยสามารถค้นหาได้จาก **#ฝึกงานโครงการหลวง #ฝึกงานโครงการหลวง** อ่างาง **#ฝึกงานโครงการหลวงอินทนนท์ #ฝึกงานโครงการหลวงทุ่งเริง #ฝึกงานโครงการหลวงห้วยลึก #ฝึกงานโครงการหลวงม่อนเงาะ #ฝึกงานโครงการหลวงหนองหอย #ฝึกงานโครงการหลวงแม่แฮ** เป็นต้น

ภาพการจัดกิจกรรมปัจฉิมนิเทศนักศึกษาฝึกงาน

ภาพกิจกรรมปัจฉิมนิเทศนักศึกษาฝึกงาน

สรุปข้อมูลผู้เข้ารับการเรียนรู้

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีผู้มารับบริการการเรียนรู้ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง รวมทั้งสถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๓๙ แห่ง รวม ๑,๒๗๖ คณะ จำนวน ๔๑,๗๙๖ คน ดังนี้

ผู้มารับบริการการเรียนรู้	หน่วยงาน/คณะ	จำนวน (คน)
๑. การฝึกงานและฝึกอบรม		
๑) นักเรียน/นักศึกษา	๘๑	๔๗๔
๒) เกษตรกรในพื้นที่และภายนอก	๙๔	๕,๙๓๗
๓) องค์กรต่างประเทศ	๑	๑
๔) ผู้สนใจทั่วไป	๑	๒๙
๒. การศึกษาดูงาน		
๑) นักเรียนและนักศึกษา	๒๕๒	๑๐,๓๐๗
๒) หน่วยงานภายนอก	๑๙๔	๑๐,๓๘๔
๓) เกษตรกรในพื้นที่และภายนอก	๗๖	๓,๐๑๐
๔) องค์กรต่างประเทศ	๙๒	๒,๒๘๔
๕) ผู้สนใจทั่วไป	๔๘๕	๙,๓๗๐
รวม	๑,๒๗๖	๔๑,๗๙๖

๑.๒ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ภายใต้สถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง ประกอบด้วย ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ สถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ และพื้นที่ปฏิบัติการ ของโครงการหลวง ๓๙ แห่ง เพื่อเป็นการพัฒนาและยกระดับพื้นที่/แหล่งเรียนรู้ ให้สามารถรองรับการบริหารจัดการ หลักสูตรการเรียนรู้ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และการฝึกงาน ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวงทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างครบวงจร ตั้งแต่การศึกษาวิจัย การพัฒนา การส่งเสริม การบริหารจัดการผลิตผล การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการตลาดเพื่อสังคม ประกอบด้วย ๓ พื้นที่ ได้แก่

๑.๒.๑ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการพัฒนาพื้นที่เรียนรู้ โดยก่อสร้างอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง เพื่อรองรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โอภาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง และได้ตั้งจุดเรียนรู้ ด้านชา ณ Royal Project Tea House & Coffee และจุดเรียนรู้ด้าน หัตถกรรม ณ หอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูงโครงการหลวง

วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานในการแถลงข่าวการเปิดสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับผู้แถลงของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

ภาพ การออกแบบก่อสร้างอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง และงานแถลงข่าว ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๑.๒.๒ สถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ

มูลนิธิโครงการหลวง ได้รับการสนับสนุนการก่อสร้างอาคาร “สถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง และร้านโครงการหลวง สาขา Outlet กรุงเทพฯ” จากกรมโยธาธิการและผังเมือง กองพลพัฒนาที่ ๑ กองพลพัฒนาที่ ๓ รวมทั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี และสำนักงาน กสทช. เพื่อเป็นห้องประชุม สัมมนา เพื่อรองรับการฝึกอบรมในหลักสูตรการเรียนรู้ต่าง ๆ แก่นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนประชาชนที่สนใจ โดยบริเวณ ชั้นที่ ๑ เป็นห้องจำหน่ายผลิตผล และผลิตภัณฑ์โครงการหลวงแบบครบวงจร ทั้งในระบบ ค้าปลีกและค้าส่ง เพื่อเป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าให้กับผู้บริโภค รวมทั้งเป็นช่องทางในการระบายสินค้าที่เกินความต้องการตลาด สินค้าค้างสต็อก ช่วยเกษตรกรระบาย สินค้าที่ไม่ผ่านชั้นคุณภาพ ช่วยลดการทำลายผลิตผล โดยจัดพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ภาพสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ และร้านโครงการหลวง สาขา Outlet กรุงเทพฯ

ภายในอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ ได้จัดแสดงนิทรรศการ “โครงการหลวงนิทรรศน์” ที่นำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์โครงการหลวงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แบ่งพื้นที่การรับชมออกเป็น ๕ ส่วน ได้แก่

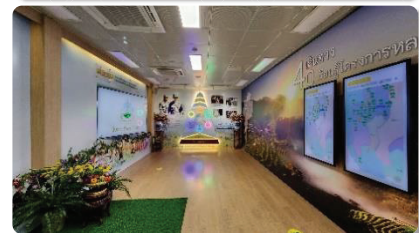
๑) **ทศมหาราช สืบสานศาสตร์ ชนกาธิเบศรดารี** เป็นการประมวลภาพพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ ในการตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เยี่ยมเยียนราษฎรชาวเขาในพื้นที่โครงการหลวง ร้อยเรียงกับประวัติศาสตร์เหตุการณ์สำคัญตลอดระยะเวลา ๕๕ ปี ของการก่อตั้งมูลนิธิฯ

๒) **ผลสำเร็จของการพัฒนาชุมชนบ้านเลอตอ** อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแห่งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ที่ฝนสิ้นสุดท้ายของประเทศไทย และเป็นต้นแบบการใช้พื้นที่อย่างถูกต้องและเหมาะสม

๓) **วิถีทัศน์** สืบสาน รักษา ต่อยอด ตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อประโยชน์สุขของพวกเราและชาวโลก

๔) **จัดแสดงโครงการหลวงโมเดล** ที่นำสู่ความสำเร็จจนได้รับการยอมรับทั้งในประเทศและนานาชาติ

๕) **ภาพ ๓ มิติ** แสดงเส้นทางเรียนรู้โครงการหลวง ผ่านพื้นที่ดำเนินงานใน ๗ จังหวัดภาคเหนือ รวม ๓๙ แห่ง และศูนย์กลางการขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมใหม่ ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดารี จังหวัดเชียงใหม่

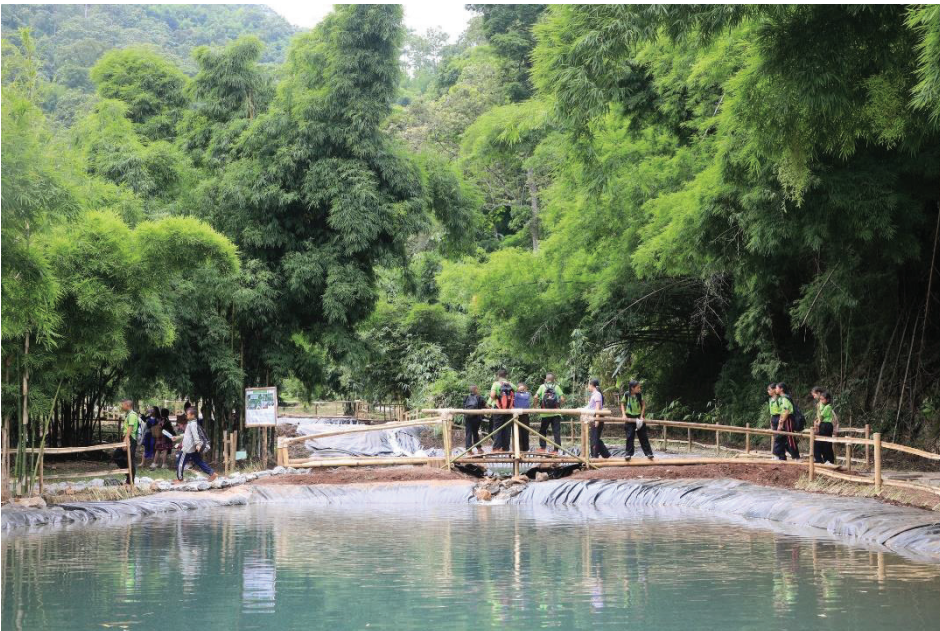

๑.๒.๓ สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๕ แห่ง

เป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดทำแปลงสาธิต ด้านการผลิตพืชและสัตว์ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกร และชุมชนโดยรอบ ประกอบด้วย สถานีวิจัย ๔ แห่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๕ แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๗ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พะเยา และตาก

ภาพการเรียนรู้งานโครงการหลวงในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มุลนิธิโครงการหลวงได้พัฒนา **“ศูนย์การเรียนรู้ป่าไม้และไฟโครงการหลวง”** ณ สถานีเกษตรหลวงปางดะ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญในด้านป่าไม้ ที่มีองค์ความรู้และความพร้อมในปัจจุบันพื้นฐานด้านทรัพยากรป่าไม้หลากหลาย อาทิ แปลงปลูกไม้เชิงพาณิชย์ เพื่อผลิตหน่อ ลำ และแปลงผลิตต้นกล้าไม้โตเร็ว และไม้ แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ลำใหญ่ แปลงทดสอบแหล่งเพาะเมล็ดไม้จันทร์ทองเทศ แปลงวิจัยไม้มีค่าในระบบวนเกษตร รวมทั้งมีพื้นที่

ป่าธรรมชาติ ประเภทป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง ๙๐๗ ไร่ สนับสนุนการพัฒนาสถานีเกษตรหลวงปางดะ ให้เป็นศูนย์การเรียนรู้และศึกษาดูงาน รวมทั้งกิจกรรมการวิจัยและพัฒนาด้านทรัพยากรป่าไม้เพื่อประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างครบวงจร โดยเปิด **“ศูนย์การเรียนรู้ป่าไม้และไฟโครงการหลวง”** วันพุธ ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗ มีจำนวนผู้ร่วมงาน ๖๔๖ คน

ภาพพิธีเปิดศูนย์การเรียนรู้ป่าไม้และไฟโครงการหลวง วันพุธ ที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๒. การจัดการประชุมวิชาการนานาชาติ มูลนิธิโครงการหลวง

**“The Royal Project International Conference:
From AD to SDGs: Empowering AD to Address
Global Challenges”**

ระหว่างวันที่ ๑-๔ ธันวาคม ๒๕๖๗
ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ทรงพระกรุณาเสด็จฯ เปิดการประชุมวิชาการนานาชาติ The Royal Project International Conference: From AD to SDGs: Empowering AD to Address Global Challenges เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ และทรงพระราชทานพระราชดำรัส ความว่า

ข้าพเจ้าและพระราชินีมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้มาร่วมในพิธีเปิดการประชุมวิชาการนานาชาติ ซึ่งมูลนิธิโครงการหลวงได้จัดขึ้นในวันนี้

ขอแสดงความชื่นชมกับทุกคนทุกฝ่าย ที่ได้ร่วมกันสำเนียงงาน โครงการหลวงมาด้วยดี สืบสานพระราชปณิธาน ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ได้ทรงก่อตั้งโครงการนี้ขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่สูง รวมทั้งแก้ไขปัญหาเสียดิน สิ่งแวดล้อม และความยากจน อันจะส่งผลให้ประเทศชาติและประชาชนทุกคน มีความสุขความเจริญโดยถ้วนหน้า โครงการหลวงจึงเป็นโครงการที่สำคัญ เพราะการพัฒนาที่สมดุล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมนั้นย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ กว้างขวาง ทุกด้านทุกระดับ นับเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริงหวังว่าการประชุมครั้งนี้ จะอำนวยประโยชน์แก่การพัฒนา งาน พัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ของโลก ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเพื่อความผาสุกมั่นคงของมวลมนุษยชาติ ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสหประชาชาติได้ตั้งความหวังไว้

ขอต้อนรับทุกท่าน ที่มาร่วมการประชุมครั้งนี้ ด้วยความยินดี และขอเปิดประชุม ณ บัดนี้

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดการประชุมวิชาการนานาชาติ The Royal Project International Conference: From AD to SDGs: Empowering AD to Address Global Challenges ระหว่างวันที่ ๑-๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่ มีผู้เข้าร่วมการประชุม จำนวน ๔๗๖ คน ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมประชุมชาวไทย จำนวน ๓๓๖ คน และชาวต่างประเทศ จำนวน ๑๐๐ คน จาก ๒๘ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย ออสเตรีย บังกลาเทศ ภูฏาน บราซิล กัมพูชา ชิลี จีน โคลัมเบีย เยอรมนี กัวเตมาลา ฝรั่งเศส อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิตาลี ญี่ปุ่น ลาว โมร็อกโก เมียนมา เนปาล ไนจีเรีย เปรู รัสเซีย สหรัฐอเมริกา เซนต์วินเซนต์และเกรนาดีนส์ ศรีลังกา ติมอร์เลสเต ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

๑) การจัดแสดงนิทรรศการ แสดงผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาพื้นที่สูงของประเทศไทย ด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโครงการหลวง จากพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน การอนุรักษ์และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาการปลูกพืชเสพติด

๒) การบรรยายพิเศษ แบ่งปันความรู้ และประสบการณ์ของผู้บริหาร/ผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งไทยและต่างประเทศ จำนวน ๑๐ หัวข้อ

Royal Project's 55 Years Journey and the Way Forward

โดย พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์
องคมนตรี/เลขาธิการมูลนิธิ
โครงการหลวง

Doi Tung Development Project's 36-Year Experience from Opium Cultivation and Deforestation to Sustainable Development

โดย คุณหญิงพวงร้อย ดิศกุล ณ อยุธยา
กรรมการบริหารมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง
ในพระบรมราชูปถัมภ์

A Flourishing Alliance: The Royal Project of Thailand and the Royal Project of Bhutan

โดย Mr. Karma Tenzin
รองราชเลขา และหัวหน้า
โครงการหลวงภูฏาน

UNODC Perspective on AD in line with Sustainable Development Goals

โดย Ms. Ghada Fathi Waly
ผู้อำนวยการบริหารสำนักงาน
ว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม
แห่งสหประชาชาติ

Transforming Agrifood System in the Asia-Pacific: Bringing Sustainability to Highland Areas

โดย Mr. Jong-Jin Kim
ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่และผู้แทนภูมิภาค
ภาคพื้นเอเชียและแปซิฟิก องค์การอาหาร
และการเกษตรแห่งสหประชาชาติ

Four Decades of Poverty Reduction in China: A Chinese Success Story and What's Next?

โดย Mr. Chen Haiping
กงสุลใหญ่แห่งสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน ประจำเชียงใหม่

Reflections on How International Collaboration Contributes towards Sustainability

โดย Mr. Timo Menniken ผู้อำนวยการ GIZ ประจำ
ประเทศไทย

Driving Policy Coherence for Sustainable Development

โดยนายปิติพงศ์ พิ้งบุญ ณ อยุธยา ที่ปรึกษา
คณะกรรมการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

❖ Challenges in the Fight Against Synthetic Drugs

โดยพลตำรวจโท ภาณุรัตน์ หลักบุญ เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

❖ Joint Efforts on Knowledge and Best Practices Sharing to Achieve Sustainable Development

โดยนางพิมพ์วิไล โสวัตตพงษ์ รองอธิบดี รักษาการราชการแทนอธิบดี กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

๓) การอภิปรายแบบคณะ จากผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งไทยและต่างประเทศ ภายใต้แนวคิด Yesterday's Milestones for Wisdom of Today and Tomorrow ประกอบด้วย ๓ หัวข้อ ได้แก่

(๑) Shaping Today's Value from Past Experiences

การถ่ายทอดบทเรียนจากอดีตให้กับคนรุ่นต่อ ๆ ไป ซึ่งมีความสำคัญต่อการกำหนดอนาคตในรูปแบบใหม่ที่ดีกว่าและครอบคลุมมากขึ้นในการเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายและซับซ้อน

ผู้ร่วมอภิปราย

- ◆ ศ.เกียรติคุณ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ กรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง
- ◆ พลตำรวจเอก ขวลิศ ยอดมณี อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ผู้ดำเนินรายการ นางสาวนิตย พงษ์ประไพ ที่ปรึกษา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

(๒) Cultivating Tomorrow Sustainability from Past and Present Journey

การอภิปรายถึงบทบาทสำคัญของการพัฒนาทางเลือกในการยกระดับคุณภาพชีวิตและการกำหนดอนาคตในรูปแบบใหม่ที่ดีกว่าและครอบคลุมมากขึ้นในการเผชิญกับความท้าทายที่หลากหลายและซับซ้อน

ผู้ร่วมอภิปราย

- ◆ ศ.เกียรติคุณ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ กรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง
- ◆ นายวิรัตน์ ปราบทุกข์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
- ◆ หม่อมหลวง ดิศปนัดดา ดิศกุล เลขาธิการและประธานเจ้าหน้าที่บริหาร มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์
- ◆ Mr. Jaime Eduardo Perez ที่ปรึกษาระหว่างประเทศและผู้เชี่ยวชาญสหประชาชาติด้านการพัฒนาชนบทและการพัฒนาทางเลือก สำนักงาน UNODC ประจำเมียนมา และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ผู้ดำเนินรายการ ดร.ณรงค์ชัย พิพัฒน์ธนะวงศ์ กรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง

(๓) Voices from Unheard

เป็นเวทีสะท้อนเสียงจากเกษตรกรในพื้นที่ การพัฒนาทางเลือกของหน่วยงานทั้งไทย และต่างประเทศได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการพัฒนาทางเลือก ในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

ผู้ร่วมอภิปราย ผู้แทนเกษตรกรจาก ศูนย์ฯ แม่แอ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงป่าแป๋ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมียนมา สปป. ลาว

ผู้ดำเนินรายการ ดร.เพชรดา อยู่สุข รองผู้อำนวยการสถาบัน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

๔) การศึกษาดูงาน จำนวน ๓ พื้นที่ ได้แก่

(๑) สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง พื้นที่ปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาทางเลือกแห่งแรกของโครงการหลวง ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้แก่ปัญหาบนพื้นที่สูงต่าง ๆ อาทิ ความยากจน การลักลอบปลูกฝิ่น และการตัดไม้ทำลายป่า ด้วยการส่งเสริมอาชีพทางเลือก และกำหนดพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกินออกจากกันอย่างชัดเจน

(๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ พื้นที่โครงการหลวงแห่งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่นำแนวทางการพัฒนาทางเลือกแบบโครงการหลวงมาปรับใช้กับสถานการณ์ปัจจุบัน ในพื้นที่ประสบปัญหาความยากจนขั้นรุนแรง ขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐาน และมีการลักลอบปลูกฝิ่นอย่างต่อเนื่อง จึงได้พัฒนาและส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกในการจัดการกับการปลูกฝิ่น ในระยะเวลาเพียง ๘ ปี พื้นที่เลอตอกลายเป็นพื้นที่ปลอดฝิ่น ด้วยกลยุทธ์สำคัญ คือ การวางแผนการทำงานแบบบูรณาการ เร่งพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ แบ่งพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตรให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างถูกต้องและเคร่งครัด

(๓) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงตามแบบโครงการหลวงป่าแป๋ พื้นที่ขยายผลความสำเร็จจากการนำโครงการหลวงโมเดลไปปรับใช้ในพื้นที่อื่น ๆ ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) โดยได้ปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาทางเลือกแบบดั้งเดิม สู่การเปลี่ยนรูปแบบที่เน้นการปราบปรามไปสู่ "การพัฒนาป้องกัน" ที่ครอบคลุม มุ่งเน้นแก้ปัญหาที่ต้นเหตุที่มาจากปัจจัยทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ทำให้เกิดความเปราะบาง ด้วยการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนผ่านโครงการที่เน้นพื้นที่เฉพาะ ส่งเสริมโอกาสการดำรงชีวิตที่หลากหลาย ความเสมอภาคทางสังคม และการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อม

ภาพกิจกรรมของการประชุมวิชาการนานาชาติมูลนิธิโครงการหลวง

๓. การจัดงานโครงการหลวง ประจำปี ๒๕๖๗

มูลนิธิโครงการหลวงได้เริ่มจัดงานเผยแพร่ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาจากการส่งเสริมเกษตรกรชาวเขา เป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ในชื่อว่า “งานเกษตรหลวง” โดยจัดขึ้นที่สวนอัมพร ต่อมามูลนิธิโครงการหลวง ได้จัดงานประจำปีทั้งที่กรุงเทพฯ และจังหวัดเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่อง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นโอกาสสำคัญในการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และวาระครบรอบ ๕๕ ปี ของมูลนิธิโครงการหลวง จึงได้จัดงานโครงการหลวงในโอกาสพิเศษ ดังนี้

การจัดงาน โครงการหลวง ๕๕

ภายใต้แนวคิด
“Love For The Earth”
สัมผัสทุกไอรุ่น
คุณความรักจากแผ่นดิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี เสด็จฯ เปิดงานโครงการหลวง ๕๕
วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ถนนราชดำริ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และบริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน) จัดงาน “โครงการหลวง ๕๕” ขึ้น ภายใต้แนวคิด “Love for the Earth สัมผัสทุกไอรุ่นคุณความรักจากแผ่นดิน” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์นายกกิตติมศักดิ์มูลนิธิโครงการหลวง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงก่อตั้งมูลนิธิฯ และเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๗ พร้อมทั้งเผยแพร่ผลสำเร็จการดำเนินงานใน โอกาสครบ ๕๕ ปี อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโครงการหลวง

พิธีเปิดงานโครงการหลวง ๕๕ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ได้ทอดพระเนตรการแสดงสื่อวีดิทัศน์ผสมการแสดงดนตรี ชื่อชุด The Royal Project Celebrations: Love for the Earth ซึ่งจำลองบรรยากาศโรงละครในสวนที่ตกแต่งด้วยพันธุ์ไม้ดอกไม้ประดับเมืองหนาว นอกจากนี้มูลนิธิโครงการหลวงยังได้นำกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่และเกษตรกรชนเผ่าจำนวน ๗ เผ่า ๓๙ คน ฝ่าทุลละออธูสีพระบาทในพิธีเปิดงานด้วยน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของทั้งสองพระองค์

กิจกรรมภายในงาน

- ๑ การจัดแสดงนิทรรศการ “๗๒ พรรษา ทศมหาราชา พระมหากรุณาหลังไหลสู่แผ่นดิน” โดยประมวลภาพพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๑๐ ภาพ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ซึ่งที่เป็นที่มาของเรื่องราวความสำเร็จที่สร้างประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติในปัจจุบัน และจัดแสดงนวัตกรรม และพืชพันธุ์ที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยของมูลนิธิฯ อาทิ พันธุ์สาลี่พระราชทาน “รอยัล ลัสเชิซ (Royal luscious)” จำลองสวนป่าซึ่งตกแต่งด้วยต้นเอเดลดไวส์ ดอกไม้สายใยรักพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี ซึ่งโครงการหลวงได้พัฒนาและขยายพันธุ์สำเร็จจนสามารถออกดอกได้ทั้งปีในสภาพอากาศที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ และยังต่อยอดการพัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์เวชสำอางจากสารสกัดจากส่วนของดอกเอเดลดไวส์

๒ การจำหน่ายผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ ของหน่วยงานภายใต้สังกัดมูลนิธิฯ

๓ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากโครงการส่วนพระองค์ของพระบรมวงศานุวงศ์ รวม ๒๑ หน่วยงาน

๔ การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์แปรรูปของหน่วยงาน/ร้านค้าที่ใช้ผลิตผลของมูลนิธิฯ

๕ การแสดงสาธิตการประกอบอาหารและศิลปะประดิษฐ์ โดยการใช้ผลิตผลและผลิตภัณฑ์จากมูลนิธิฯ

การจัดงาน
โครงการหลวง
๒๕๖๗

ภายใต้แนวคิด

Hats on Hills
หม่มเขาด้วยเงาไม้
ใต้ร่มพระบารมี ๕๕ ปี
โครงการหลวง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี เสด็จฯ เปิดงานโครงการหลวง ๒๕๖๗
วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ จังหวัดเชียงใหม่

มูลนิธิโครงการหลวง จัดงาน **“โครงการหลวง ๒๕๖๗”** เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์นายกิตติมศักดิ์มูลนิธิโครงการหลวง เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินี น้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ผู้ทรงก่อตั้งมูลนิธิฯ พร้อมทั้งเผยแพร่ผลสำเร็จการดำเนินงานใน โอกาสครบ ๕๕ ปี อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการค้าจำหน่ายผลผลิต และผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโครงการหลวง โดยจัดงานภายใต้แนวคิด **“Hats on Hills ห่มเขาด้วยเงาไม้ ใต้ร่มพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง”**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิด และทอดพระเนตรการแสดงสื่อผสม แสง สี เสียง ประกอบบทเพลงชุด **“ลำนํ้าห่มเขาด้วยเงาไม้ ใต้ร่มพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง”** ซึ่งเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวของโครงการหลวงที่มีจุดเริ่มต้นจากพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพล อดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เพื่อช่วยชาวเขา เพื่อมนุษยธรรม และสืบสานมาจนถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้วยทรงมีพระราชปณิธานแน่วแน่ในการสืบสาน รักษา และต่อยอด เพื่อสร้างประโยชน์แก่อาณาประชาราษฎร์อย่างต่อเนื่อง โดยการร้อยเรียงเรื่องราว สื่อสารผ่านบทเพลงจากคณะนักร้องประสานเสียงเยาวชน และประชาชนจิตอาสา ร่วมกับวงดนตรีจิตอาสาพระราชทาน รวม ๒๒๐ คน ประกอบการฉายภาพประวัติศาสตร์ และการแสดง แสง สี เสียง บนฉากเขาจำลอง ทอดพระเนตรนิทรรศการโครงการหลวง ๒๕๖๗ “ชุมชนอยู่ดีมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

ภาพการแสดงสื่อผสม แสง สี เสียง ประกอบบทเพลงชุด **“ลำนํ้าห่มเขาด้วยเงาไม้ ใต้ร่มพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง”**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จฯ ทอดพระเนตรนิทรรศการ
งานโครงการหลวง ๒๕๖๗ “ชุมชนอยู่ดีมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จฯ ทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ

กิจกรรมสำคัญภายใต้งานโครงการหลวง ๒๕๖๗ ประกอบด้วย การจัดแสดงการจัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติและนิทรรศการ “ชุมชนอยู่ดีมีสุข สิ่งแวดล้อมยั่งยืน” การจำหน่ายผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ ของมูลนิธิโครงการหลวง และแนะนำผลผลิต ผลิตภัณฑ์ใหม่ของมูลนิธิฯ การจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์แปรรูปของหน่วยงาน/ร้านค้าที่ใช้ผลผลิตของมูลนิธิโครงการหลวง รวมทั้งการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากโครงการส่วนพระองค์ของพระบรมวงศานุวงศ์ และการแสดงสาธิตการประกอบอาหารและศิลปะประดิษฐ์ โดยการใช้ผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากมูลนิธิโครงการหลวง

ภาพผลผลิตผลิตภัณฑ์ และกิจกรรม ภายในงานโครงการหลวง ๒๕๖๗

๔. การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่ ศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๘ แห่ง และพื้นที่ศูนย์พัฒนา โครงการหลวงเลอตอ ๗๒๐ ไร่

มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงตามเป้าหมายพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร คือ (๑) ช่วยชาวไทยโดยลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติคือป่าไม้และต้นน้ำลำธาร (๒) รักษาดินและใช้พื้นที่ให้ถูกต้อง คือ ให้ป่าอยู่ส่วนที่เป็นป่า และทำไร่ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก อย่าให้สองส่วนนี้รุกร้าซึ่งกันและกัน ซึ่งทรัพยากรป่าไม้ เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของประเทศไทย โดยได้น้อมนำหลักการพระราชทานในการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นแนวทางการดำเนินงานในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว รวมถึงส่งเสริมโครงการป่าชาวบ้าน เพื่อให้เกษตรกรปลูกไม้โตเร็ว ไม้ไผ่ และไม้ท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ประโยชน์เป็นไม้ใช้สอยในครัวเรือน ทั้งนี้ เพื่อให้ชุมชนสามารถอยู่กับป่าได้อย่างยั่งยืน

เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ มูลนิธิโครงการหลวง จึงได้จัดทำกิจกรรมโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ พรรษา จำนวน ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง ๓๘ แห่ง ที่ตั้งขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ อีก ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ซึ่งเป็นศูนย์ฯ ลำดับที่ ๓๙ ของมูลนิธิโครงการหลวง และเป็นลำดับแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รวมพื้นที่ทั้งหมด ๑,๔๔๐ ไร่ โดยมีเป้าหมายให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการปลูกป่าถวายเป็นพระราชกุศล เพื่อฟื้นฟูป่าไม้ให้อุดมสมบูรณ์ ด้วยการเพิ่มพื้นที่สีเขียว สร้างระบบนิเวศให้สมดุล ลดสภาวะโลกร้อน ปลูกฝังและสร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญในการร่วมกันรักษาป่าไม้ และเพื่อเป็นต้นแบบการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลการดำเนินงาน

๑) การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ของสถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๘ แห่ง ได้จัดกิจกรรมปลูกป่า เฉลิมพระเกียรติโดยพร้อมเพรียงกัน ในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ โดยประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานเปิดกิจกรรมการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๘ แห่ง รวมพื้นที่ทั้งสิ้น ๗๒๐.๘๑ ไร่ มีรายละเอียดดังนี้

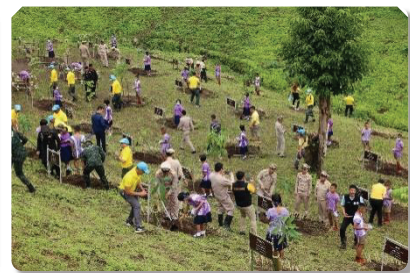
ภาพกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง

ลำดับ	ศูนย์ฯ/สถานีฯ	พื้นที่ (ไร่)
๑	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก้งน้อย	๒๒.๑๓
๒	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ	๑๗.๓๐
๓	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง	๑๖.๘๐
๔	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก	๒.๑๕
๕	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา	๙.๖๓
๖	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง	๕.๒๙
๗	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง	๑๔.๐๐
๘	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปึงค่า	๗.๓๓
๙	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอู๋	๕.๒๙
๑๐	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง	๔.๘๐
๑๑	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงผาตั้ง	๓๐.๐๐
๑๒	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม	๑๘.๙๙
๑๓	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ	๓๑.๘๑
๑๔	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่เฒ่า	๑๓.๘๔
๑๕	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ	๒๕.๐๒
๑๖	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปุนหลวง	๘.๕๐
๑๗	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แพะ	๖.๑๘
๑๘	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย	๑๒๔.๘๒
๑๙	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก	๒๐.๑๑

ลำดับ	ศูนย์ฯ/สถานีฯ	พื้นที่ (ไร่)
๒๐	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง	๒๓.๘๗
๒๑	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่	๑๙.๐๑
๒๒	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ	๖.๕๐
๒๓	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์	๑๖.๒๙
๒๔	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะงี้	๓๔.๙๑
๒๕	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว	๒๒.๕๑
๒๖	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย	๒๗.๓๔
๒๗	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจำ่ม	๖.๓๗
๒๘	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น	๖.๑๘
๒๙	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน	๑๓.๒๗
๓๐	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง	๖.๐๐
๓๑	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก	๑๐.๒๒
๓๒	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง	๙.๗๖
๓๓	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยส้มป่อย	๓.๙๘
๓๔	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว	๗.๙๐
๓๕	สถานีเกษตรหลวงปางดะ	๓๐.๐๐
๓๖	สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง	๑๙.๗๑
๓๗	สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์	๗๔.๔๑
๓๘	สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด	๔.๖๑

๒) การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ โดยจัดกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานเปิดกิจกรรมปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ดำเนินงานโดยจังหวัดตาก สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๔ ตาก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ กิจกรรม รวมพื้นที่ปลูก จำนวน ๗๒๐ ไร่ ดังนี้

พื้นที่ดำเนินการ	พื้นที่ (ไร่)
◆ แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ พื้นที่อ่างเก็บน้ำแม่หินหลวงน้อย	๗.๒๐
◆ แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ พื้นที่น้ำตกขุนห้วยยะเนซึ่เทอร์	๒๖.๘๐
◆ แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อฟื้นฟูแหล่งตาน้ำ	๖๐.๐๐
◆ แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านจ่อคี	๑๕๐.๐๐
◆ แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ โดยอำเภอมะมาต อำเภอสองยาง	๓๐๐.๐๐
◆ แปลงปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ บ้านที่เนาะเบอะคี	๑๗๖.๐๐

ภาพการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๕. การเผยแพร่งานโครงการหลวงในประเทศ และต่างประเทศ

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เข้าร่วมจัดกิจกรรมในเวทีนานาชาติ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ และเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณ องค์นายกิตติมงคล มูลนิธิโครงการหลวง ที่ทรงมีพระราชโอรสสายสืบ รักษา ต่อยอดพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงก่อตั้งมูลนิธิโครงการหลวง ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน รวมทั้งเฉลิมฉลองในวาระครบรอบการดำเนินงาน ๕๕ ปี ของมูลนิธิโครงการหลวง เผยแพร่รูปแบบการพัฒนาทางเลือกที่ยั่งยืนตามรูปแบบโครงการหลวงโมเดล และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนากับหน่วยงานในต่างประเทศ สรุปลผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

๕.๑ การเข้าร่วมการประชุมระหว่างสมัย Intersessional Meeting ครั้งที่ ๑ ของการประชุมคณะกรรมการยาเสพติด สมัยที่ ๖๖

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เข้าร่วมการประชุมระหว่างสมัย Intersessional Meeting ครั้งที่ ๑ และการจัดกิจกรรมในโอกาสครบรอบ ๑๐ ปี การรับรองเอกสาร “แนวปฏิบัติสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก (UNGP on AD)” ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติเวียนนา กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยผู้แทนมูลนิธิโครงการหลวงได้นำเสนอประสบการณ์ และผลความสำเร็จในการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงของประเทศไทย ผ่านการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งก่อตั้งเพื่อแก้ปัญหาการปลูกพืชเสพติด การปลูกฝิ่น และการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานในการ สืบสาน รักษา ต่อยอด งานพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ได้เข้าร่วมกล่าว Keynote speech และจัดแสดงผลภัณฑ์จากโครงการพัฒนาทางเลือก ในหัวข้อ “Environmental Aspects into Alternative Development Programs” กล่าวถึงผลกระทบจากการดำรงชีวิตของชาวเขบนพื้นที่สูงทางภาคเหนือของประเทศไทยในอดีตที่ขาดความรู้ ขาดโอกาส และยากจน จึงต้องบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและป่าไม้ ทำไร่เลื่อนลอยเพื่อเลี้ยงชีพ ซึ่งมูลนิธิโครงการหลวงสร้างองค์ความรู้จากการวิจัย เพื่อนำมาพัฒนาให้เกษตรกรมีทางเลือกด้านอาชีพ ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกชนิดต่าง ๆ ตามระบบการเพาะปลูกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตของชาวเขาเป็นการหาเลี้ยงชีพด้วยการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ให้สมบูรณ์ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารและสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

ภาพการเข้าร่วมประชุมระหว่างสมัย ครั้งที่ ๑ ของการประชุมคณะกรรมการยาเสพติด สมัยที่ ๖๖

๕.๒ การเข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนานของการประชุมอาหารและเกษตรโลก ระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๖ และงาน International Green Week 2024

๑) การประชุมอาหารและเกษตรโลก (GFFA) ระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๖ ณ Hub 27 ศูนย์แสดงสินค้า (Messe) กรุงเบอร์ลิน

จัดกิจกรรมคู่ขนาน และนิทรรศการ

ผลการดำเนินงานที่มุ่งพัฒนาระบบการเกษตรที่สูง เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนในด้านอาหารและสิ่งแวดล้อม โดยโครงการหลวง 55 ปี

The Royal Project Highland Development Model Contributing to the Future Sustainability on Food Security and the Environment

โดย พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการมูลนิธิโครงการหลวง ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง กล่าวเปิดกิจกรรมคู่ขนาน และปาฐกถา พร้อมทั้งการจัดอภิปรายแบบ Panel Discussion โดยผู้บริหารมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ และเกษตรกรร่วมอภิปราย โดยได้รับความสนใจจากนานาชาติประเทศ เข้าร่วมฟังบรรยายและชมนิทรรศการ จำนวน ๘ ประเทศ รวม ๔๕ คน ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ๓ คน แองโกลา ๑ คน เมียนมาร์ ๑ คน เวียดนาม ๓ คนเปรู ๑ คน กัมพูชา ๑ คน เยอรมัน ๑๑ คน และไทย ๒๔ คน

ภาพการจัดกิจกรรมคู่ขนาน และนิทรรศการ ในการประชุมอาหารและเกษตรโลก (GFFA) ระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ ๑๖

๒) การเข้าร่วมจัดงาน International Green Week (IGW) 2024 ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๘

มกราคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์แสดงสินค้า (Messe) กรุงเบอร์ลิน โดยเข้าร่วมสนับสนุนและเปิดคูหาร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตฯ ภายใต้คูหาไทยหัวข้อ "Local To Global" ซึ่งสะท้อนยุทธศาสตร์ชาติโดยเฉพาะประเด็นนโยบาย BCG (Bio-Circular-Green) Model โดย พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานในการเปิดกิจกรรมของคูหาไทย เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๗ โดยผู้เข้าชมงานให้ความสนใจในผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและหัตถกรรมจากการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงตามแนวทางโครงการหลวงเป็นจำนวนมาก

ภาพพิธีเปิดงาน International Green Week (IGW) 2024 และคูหาไทย

๕.๓ การเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการการยาเสพติด สมัยที่ ๖๗

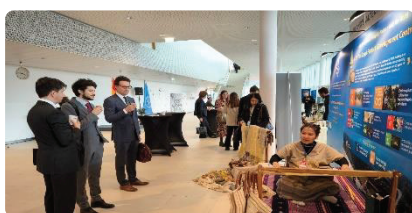
๑) การประชุมคณะกรรมการการยาเสพติด

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ หรือ CND สมัยที่ ๖๗ ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๔-๒๒ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์ประชุมนานาชาติเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยมีประเทศสมาชิกเข้าร่วมการประชุม กว่า ๑๙๓ ประเทศ

๒) การจัดนิทรรศการประเทศไทย

ในหัวข้อ **“Thailand’s Alternative Development towards Sustainable Development Goals: From Local to Global”** เพื่อเผยแพร่แนวทางการพัฒนาทางเลือกของประเทศไทย ผ่านการจัดแสดงนิทรรศการ นำเสนอยุทธวิธีแก้ไขปัญหาคาชาในพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ในระยะเวลา ๕๕ ปีที่ผ่านมาของประเทศไทย และได้รับการจัดแสดงผลิตภัณฑ์จากการพัฒนาทางเลือก สาธิตทอผ้าอัตลักษณ์ของชนเผ่าปกากะญอ ซึ่งนิทรรศการประเทศไทยได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมประชุมจากนานาชาติเข้าชมการสาธิตและสอบถามข้อมูลเป็นจำนวนมาก

๓) การเข้าร่วมกิจกรรมคู่ขนานในรูปแบบการอภิปรายทั่วไป

ในหัวข้อ “10 years of The United Nations Guiding Principles of Alternative Development (UNGP on AD): Past, Present, Future” เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๗ ดำเนินการในรูปแบบการเสวนาบนเวที โดยประเทศสมาชิก อาทิ ไทย บราซิล เปรู โคลัมเบีย อินโดนีเซีย ฝรั่งเศส เยอรมัน และ UNODC ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนมุมมอง บทเรียน ประสบการณ์ และความท้าทายใหม่ในระดับโลกจากผู้แทนประเทศต่าง ๆ

ประเทศไทยมีผลสำเร็จที่เห็นเป็นรูปธรรม คือ สามารถลดปัญหาการปลูกฝิ่น สร้างรายได้แก่ชุมชนชาวเขาบนพื้นที่สูง มีระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รักษาและคืนพื้นที่ป่าให้แก่ประเทศ ซึ่งตอบสนองต่อ BCG ของประเทศไทย ๓๘ แนวทางปฏิบัติของ UNGPs และ ๑๗ ข้อกำหนดของ SDGs อีกด้วย

๔) การอภิปรายโต๊ะกลม ในหัวข้อ “แนวทางการดำเนินงาน: ทนทางสู่ความสำเร็จในปี ค.ศ. ๒๐๒๙ (The way forward: the road to 2029)” ผู้แทนของประเทศสมาชิกได้นำเสนอแนวทาง การดำเนินงานระยะต่อไป เพื่อการบรรลุสู่ผลสำเร็จตามปฏิญญารัฐมนตรี ที่ตั้งเป้าหมายในปี ค.ศ. ๒๐๒๙

๕) การประชุมหารือความร่วมมือทางวิชาการในระดับภูมิภาค ร่วมกับสำนักงาน UNODC ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก เพื่อยกระดับความร่วมมือและแก้ไขปัญหาของชุมชนในประเทศไทย เมียนมา และสปป. ลาว ได้แก่ ปัญหาการปลูกพืชเสพติด ปัญหาหมอกควัน และสิ่งแวดล้อม ที่ประชุมได้พิจารณาดำเนินโครงการความร่วมมือด้านการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนในรูปแบบ Regional-based Programme ร่วมกันเป็นเวลา ๒ ปี ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๘

๒

ผลการดำเนินงาน ด้านการวิจัย
การพัฒนา การตลาดเพื่อสังคม
และการบริหารจัดการ

ด้านพืช พระราชทาน

๑.๑ พืชพระราชทานจาก สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

ตามที่มูลนิธิโครงการหลวงได้รับต้นเอเดลไวส์ (Edelweiss : *Leontopodium alpinum*) และ เจนเทียน (Stemless Gentian : *Gentiana acaulis*) จากสำนักพระราชวังเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒ และได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และพัฒนาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตในสภาพปลอดเชื้อ เพื่อเก็บรักษาพันธุ์ และขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น จากนั้นนำไปทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง ผลการดำเนินงาน มีดังนี้

๑) เอเดลไวส์ (Edelweiss : *Leontopodium alpinum*)

๑.๑) การปลูกเลี้ยง

มูลนิธิโครงการหลวง ได้พัฒนาสูตรอาหารและเพาะเลี้ยงต้นเอเดลไวส์ จากนั้นได้นำไปทดสอบปลูกเลี้ยงภายใต้โรงเรือนในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ พบว่ามีการเจริญเติบโตที่ดี แตกกอเร็ว และสามารถออกดอกได้ จึงนำไปทดลองปลูกเลี้ยงกลางแจ้งในสภาพธรรมชาติ แต่พบว่าสภาพต้นไม่ดีนัก ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้นำไปทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง พบว่าสามารถเจริญเติบโตได้ดี

พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงนำไปสู่การขยายผลทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง ๕ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง หุบหลวง ม่อนเงาะ แม่เฒ่า และห้วยลึก เพื่อขยายพื้นที่ปลูก และประเมินการเจริญเติบโต ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และทดสอบปลูกเลี้ยงในตู้ควบคุมการเจริญเติบโต (growth chamber) ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ พบว่าต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในด้านการเจริญเติบโตและการปลูกเลี้ยงที่ถูกต้อง แม่นยำ เหมาะสม สำหรับการวางแผนการผลิตและพัฒนาต่อยอดต่อไป

ภาพการปลูกเลี้ยงต้นเอเดลไวส์

พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้รับงบประมาณการวิจัยระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๙) จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ร่วมกับสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการปลูกเลี้ยงเอเดลไวส์บนพื้นที่สูง ณ สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ และอ่างขาง มุ่งเน้นศึกษาลักษณะการเจริญเติบโต ช่วงเวลาออกดอก และปัจจัยที่เหมาะสมในการปลูกเลี้ยงเอเดลไวส์ในแต่ละฤดูกาล ต้นกล้าเอเดลไวส์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และปลูกเลี้ยงภายใต้สภาพโรงเรือนในแต่ละฤดูกาล ผลการดำเนินงานพบว่าเอเดลไวส์มีการเจริญเติบโตที่ดี หลังปลูกเลี้ยง ๖๐-๙๐ วัน บางส่วนเริ่มให้ดอก โดยหลังจากดอกบาน ต้นจะมีการพักตัว และจะมีการเจริญเติบโตอีกครั้ง และสามารถให้ดอกชุดใหม่ได้ ทั้งนี้ยังคงต้องศึกษาต่อเนื่องให้ครบวงจรของการเจริญเติบโตต่อไป

๑.๒) การขยายพันธุ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ดำเนินการขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อนำไปศึกษาวิจัยขยายผล ทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง และเก็บรักษาพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ ปัจจุบันมีต้นเอเดลไวส์ในห้องปฏิบัติการ และโรงเรือนอนุบาล รวมจำนวนกว่า ๓,๕๖๕ ต้น สำหรับในส่วนของการขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อยังคงพัฒนาเทคนิคการขยายพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ และการอนุบาลต้นก่อนปลูกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขยายพันธุ์ และคุณภาพของต้นพันธุ์ตลอดจนเพื่อลดต้นทุนในการผลิตต้นพันธุ์

ภาพการขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และการออกปลูกในโรงเรือนอนุบาล

๑.๓) การปรับปรุงพันธุ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ พบลักษณะต้นและดอกของเอเดลไวส์มีลักษณะที่แตกต่างกัน ทดสอบผสมพันธุ์ พบว่าสามารถติดเมล็ดได้ แต่มีอัตราการงอกเพียงร้อยละ ๔๐ เมื่อปลูกเลี้ยงและติดตามการเจริญเติบโตทางใบและทางดอกของต้นลูกผสม พบว่า ต้นลูกผสมมีการเจริญเติบโตที่ดี แต่ดอกมีขนาดเล็ก และการออกดอกไม่สม่ำเสมอ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ ยังต้องการศึกษาการพัฒนาพันธุ์เอเดลไวส์ที่เหมาะสมกับประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้ต้นลูกผสมที่มีลักษณะที่ดี เจริญเติบโตได้ดี ในสภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีลักษณะรูปทรงดอกสวยงาม ออกดอกสม่ำเสมอ จำนวนดอกต่อต้นมาก ตลอดจนมีสารสำคัญ ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพในระดับที่ดี เพื่อนำลูกผสมดังกล่าวไปพัฒนาต่อยอดต่อไป

ภาพลักษณะต้นและดอกของเอเดลไวส์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน

ภาพการผสมเกสรเอเดลไวส์ และลักษณะต้นลูกผสมที่ได้

๑.๔) การวิเคราะห์สารสำคัญ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ วิเคราะห์สารสำคัญเบื้องต้นในส่วนของ ใบ ดอก และรากของเอเดลไวส์ โดยอาศัยปฏิกิริยาการเกิดสีหรือตะกอน พบสารสำคัญในกลุ่มสารต้านอนุมูลอิสระ ๔ กลุ่ม ในส่วนของดอกและใบ ได้แก่ ฟีนอลิก ฟลาโวนอยด์ แทนนิน และ สเตอรอยด์

ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ ศึกษาองค์ประกอบทางพฤกษเคมี และฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของเอเดลไวส์ที่ปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง และศึกษาการสกัดและทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัด ตลอดจนพัฒนา เป็นผลิตภัณฑ์เวชสำอางต้นแบบ อาทิ เช่น ผลิตภัณฑ์บำรุงเส้นผม ผลิตภัณฑ์ บำรุงผิวหน้า และผลิตภัณฑ์บำรุงผิวกาย สำหรับผลิตภัณฑ์ป้องกันแสงแดด ซึ่ง ผ่าน การทดสอบฤทธิ์ ประเมินลักษณะทางกายภาพ และประเมินความพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์แล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างการพัฒนาความคงสภาพของผลิตภัณฑ์ ต้นแบบ เพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ พร้อมขออนุญาตจากสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อนำมาผลิตในเชิงพาณิชย์ และมีแผนงาน ที่จะจำหน่ายภายในงานโครงการหลวงในปี พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพการสกัดสารสำคัญจากส่วนต่างๆ ของเอเดลไวส์

ภาพผลิตภัณฑ์เวชสำอางต้นแบบจากสารสกัดเอเดลไวส์

๑.๕) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวงนำผลงานทางวิชาการเรื่อง “ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ และฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ไทโรซิเนสของสารสกัดจากดอกเอเดลไวส์ที่ปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง เพื่อพัฒนาต่อยอด เป็นผลิตภัณฑ์เวชสำอาง” นำเสนอในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ ณ จังหวัดขอนแก่น

ภาพการนำเสนอผลงานวิจัยเอเดลไวส์โดยนักวิชาการของมูลนิธิโครงการหลวง

๑.๖) การจัดส่งต้นเอเดลไวส์แก่สำนักพระราชวัง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวงได้จัดส่งต้น เอเดลไวส์ไปยังพระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต เป็นประจำทุกเดือน เดือนละ ๑๔ กระถาง เพื่อทูลเกล้าถวาย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี นำไปปลูกประดับตกแต่ง ภายในบริเวณเรือนประทับ

ภาพการจัดส่งต้นเอเดลไวส์ไปยังพระที่นั่งอัมพรสถาน

๒) เจนเทียน (Stemless Gentian : *Gentiana acaulis*)

การเพาะเลี้ยงเจนเทียนใน **ระยะแรก** เป็นการศึกษาการขยายพันธุ์ต้นเจนเทียนโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เมื่อนำส่วนของยอดต้นเจนเทียนมาขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อมีการเจริญเติบโตค่อนข้างช้า เนื่องจากต้นแม่พันธุ์อ่อนแอถูกโรคแมลงเข้าทำลาย **ระยะที่สอง** คัดเลือกต้นที่ปลอดโรค นำมาขยายเพิ่มปริมาณต้นสามารถเพิ่มปริมาณต้น ได้เร็วขึ้นโดยใช้ระยะเวลา ๑.๕ - ๒ เดือน **ระยะที่สาม** นำต้นกล้าที่ได้จากการเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการออกปลูกและอนุบาล ในโรงเรือนสภาพปิด พบปัญหาการพัฒนาของระบบราก ส่งผลให้ต้นกล้าค่อย ๆ หยุดการเจริญเติบโต และตายลงหลังปลูกประมาณ ๔๕-๖๐ วัน จึงทำให้การขยายพันธุ์และเพิ่มปริมาณต้นเจนเทียนยังคงอยู่ในระดับของการเก็บรักษาพันธุ์ไว้ไม่ให้สูญหาย

ภาพการขยายพันธุ์ต้นเจนเทียนโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้ทดสอบตัดชำยอดในสภาพปลอดเชื้อ พบว่า หลังตัดชำ ๑ เดือน ยอดมีการพัฒนา ยืดยาวขึ้น แต่ไม่มีการสร้างราก ในส่วนของต้นเจนเทียนที่เลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ พบว่า การเจริญเติบโตไม่ดีนัก เนื่องจากมีการปรับย้ายห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จึงอยู่ระหว่างการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม สำหรับต้นกล้าที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หลังทดสอบออกปลูกเลี้ยงยังคงพบปัญหาการพัฒนาของระบบราก ส่งผลให้ต้นที่ออกปลูกทยอยตายลง

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๘ ทดสอบชักนำรากด้วยการตัดชำในวัสดุปลูกภายในห้องปฏิบัติการ แล้วจึงนำออกปลูกเลี้ยงภายใต้โรงเรือนอนุบาล ปัจจุบันมีต้นเจนเทียนที่เก็บรักษาในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๕๕๒ ต้น โดยอยู่ระหว่างการเพิ่มปริมาณ ทดสอบสูตรอาหาร และทดสอบเทคนิคการพัฒนาของรากและการออกปลูก เพื่อให้มีอัตราการรอดชีวิตสูงขึ้น ทั้งนี้ยังคงมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อต่อยอดสู่การนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาพการขยายพันธุ์และปลูกเลี้ยงต้นเจนเทียน

๑.๒ พืชพระราชทานสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา

มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพระราชทานพรรณพืชและอุปกรณ์การเกษตรจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์ แบ่งเป็น กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร กลุ่มไม้ผล และกลุ่มไม้ดอก โดยดำเนินการปลูกทดสอบ และขยายพันธุ์ใน ๗ พื้นที่ของมูลนิธิฯ คือ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ สถานีเกษตรหลวงปางดะ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว และห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช ปัจจุบันได้นำพรรณพืชพระราชทานส่วนหนึ่งมาเก็บรวบรวมไว้ในโรงเรือน **“สิริวัณณวรี Botanical Garden”** สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม และจัดแสดงพรรณพืชเขตหนาวต่างถิ่น เพื่อการเรียนรู้แก่นักเรียน เกษตรกร และประชาชนที่สนใจได้เข้าไปเยี่ยมชม

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จโรงเรียนสิริวัณณวรี Botanical Garden

การดำเนินการจัดการพืชพระราชทาน

จากการประเมินศักยภาพของพืชที่ได้รับพระราชทาน มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้จัดทำรอบการดำเนินงาน ระยะ ๓ ปี (๒๕๖๗-๒๕๖๙) นำร่องกลุ่มพืชที่มีศักยภาพ และตลาดมีความต้องการ ดำเนินการศึกษาวิจัย และพัฒนา เพื่อต่อยอด ขยายผลสู่งานส่งเสริม โดยมุ่งเน้นพืชจำนวน ๖ ชนิด และได้สรุปแนวทางการดำเนินงาน โดยจัดกลุ่มพืชพระราชทานออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่

- (๑) กลุ่มขยายการผลิต เพื่อนำออกสู่งานส่งเสริมอาชีพ
- (๒) กลุ่มคัดเลือกพันธุ์ และปรับปรุงพันธุ์
- (๓) กลุ่มเก็บรวบรวมพันธุ์
- (๔) กลุ่มที่ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นไม้กระถาง หรือประดับตกแต่งสถานที่

นอกจากนี้ได้รับพระราชทานพระดำรัส ให้ปลูกเลี้ยงและขยายพันธุ์พืช เพื่อพัฒนาต่อยอดสู่งานพัฒนาส่งเสริมอาชีพ คือ ถั่วปากอ้า และถั่วรินเนอร์ โดยการจัดการพันธุ์พืชพระราชทานมีความก้าวหน้า ดังนี้

๑) พืชพระราชทานมุ่งเป้าระยะ ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๖๙) จำนวน ๖ ชนิด ดังนี้

ชนิดพืช	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	สถานที่ดำเนินงาน
ราสพ์เบอร์รี่ 	๑ พันธุ์ จำนวน ๔๓๐ ต้น <ul style="list-style-type: none"> ทดสอบปลูกเลี้ยงในกระถาง เพื่อเก็บข้อมูลการเจริญเติบโต ปริมาณ และคุณภาพผลผลิต โดยอยู่ระหว่างการออกดอก เก็บรักษาพันธุ์ และขยายพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ ในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๒๐๐ ต้น 	ได้ข้อมูลการเจริญเติบโต ปริมาณ และคุณภาพผลผลิต เพื่อใช้ในการจัดทำแผนการผลิต และส่งเสริมอาชีพ	- สถานีฯ อ่างาง - สถานีฯ ปางดะ - ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีชีวภาพฯ
มะเขือเทศ 	๑๑ พันธุ์ จำนวน ๑,๖๕๐ ต้น <ul style="list-style-type: none"> กลุ่มเชอรี่ ๒ พันธุ์ และกลุ่มผลโต ๙ พันธุ์ ปรับปรุงพันธุ์: สร้างคู่ผสมระหว่างกลุ่มผลโตและกลุ่มเชอรี่ อยู่ระหว่างติดตามการเจริญเติบโตต้นลูกผสม รุ่น F₂ 	เพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ที่มีลักษณะโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ของโครงการหลวง และตรงตามความต้องการของตลาด สามารถออกสู่งานส่งเสริมได้	- สถานีฯ อ่างาง - สถานีฯ ปางดะ - สถานีฯ อินทนนท์ - ห้องปฏิบัติการ เทคโนโลยีชีวภาพฯ
ถั่วแขก 	๒ พันธุ์ จำนวน ๑,๔๔๐ ต้น <ul style="list-style-type: none"> บันทึกข้อมูลปริมาณและคุณภาพของผลผลิต และเก็บเมล็ดพันธุ์รุ่น S₄ พันธุ์สีเหลืองได้ ๘ กิโลกรัม ส่วนพันธุ์สีม่วงได้ ๗ กิโลกรัม ปลูกในแปลงภายใต้โรงเรือนพืชพระราชทาน ดูแลรักษาทั่วไป 	เพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ และออกสู่งานส่งเสริมได้	- สถานีฯ อ่างาง - สถานีฯ ปางดะ - สถานีฯ อินทนนท์

ชนิดพืช	ผลการดำเนินงาน	เป้าหมาย	สถานที่ดำเนินงาน
แก้วมังกร 	๒ พันธุ์ จำนวน ๘๔๔ ต้น <ul style="list-style-type: none"> ปลูกรวบรวมไว้ในโรงเรือนรวบรวมพรรณพืชพระราชทาน ปลูกในแปลงปลูก ๗๖๔ ต้น อยู่ระหว่างการออกดอกและติดผล ประเมินและคัดเลือกต้นที่มีลักษณะที่ดี ให้ผลผลิตสูงและคุณภาพดี เพื่อขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณ เก็บรักษาพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๘๐ ต้น 	ได้ข้อมูลการเจริญเติบโต ปริมาณ และคุณภาพของผลผลิต เพื่อใช้ในการจัดทำแผนการผลิต และส่งเสริมอาชีพ	- สถานีฯ อ่างทอง - สถานีฯ ปางตะ - ศูนย์ฯ หนองเขียว - ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพฯ
ลาเวนเดอร์ 	๖ พันธุ์ จำนวน ๑,๖๐๙ ต้น <ul style="list-style-type: none"> ปลูกในกระถาง และปลูกกลางแจ้ง ทดสอบกลิ่นน้ำมันหอมระเหยในสวนดอกและยอดพันธุ์ The Princess อยู่ระหว่างตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน ขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นพันธุ์ เก็บรักษาพันธุ์และขยายพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๓๕๐ ต้น 	- ผลิตเป็นไม้กระถาง และขยายผลสู่งานส่งเสริม - กลิ่นน้ำมันหอมระเหย เพื่อเพิ่มศักยภาพและมูลค่าของพืช	- สถานีฯ อ่างทอง - ศูนย์ฯ หนองหอย - ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช
สตอร์วเบอร์รี่ป่า 	๑ พันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> ปลูกในกระถางภายใต้โรงเรือนพืชพระราชทาน ผลมี ๒ ลักษณะ คือ ผลกลม และผลรี ต้นที่มีลักษณะผลกลม ย้ายกล้าลงในถาดเพาะ ส่วนต้นที่มีลักษณะผลรีทำการปลูกเลี้ยงในกระถาง จำนวน ๕๐ กระถาง และย้ายกล้าลงในถาดเพาะ 	ผลิตเป็นไม้กระถาง และขยายผลสู่งานส่งเสริม	- สถานีฯ อ่างทอง - ศูนย์ฯ แม่แฮ

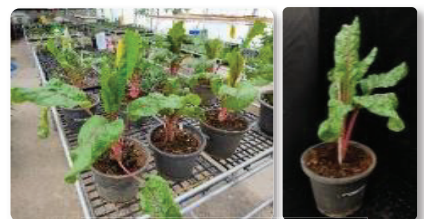
๒) พืชพระราชทานทั่วไป จัดกลุ่มพืชออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้

๒.๑) กลุ่มขยายการผลิต เพื่อนำออกสู่งานส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๒ ชนิด ได้แก่ รูบาร์บ และสวิสชาร์ด โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- ♦ ไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมายพันธุ์พืช
- ♦ เป็นพืชที่สามารถขยายพันธุ์ได้เอง โดยไม่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศ
- ♦ ตลาดมีความต้องการ สามารถนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก และจำหน่ายได้

รูบาร์บ

สวิสชาร์ด

๒.๒) กลุ่มคัดเลือกพันธุ์ และปรับปรุงพันธุ์ จำนวน ๑ ชนิด คือ แรดิช โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- ♦ เป็นพืชที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด จำเป็นต้องมีการคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ เนื่องจากอาจมีการกลายพันธุ์ได้
- ♦ เป็นพืชที่มีศักยภาพในการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ เพื่อสร้างพันธุ์ใหม่ ต่อยอดสู่งานส่งเสริมสร้างอาชีพแก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง

แรดิช

๒.๓) กลุ่มเก็บรวบรวมพันธุ์ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และฐานพันธุ์กรรม ในการปรับปรุงพันธุ์ ตลอดจนป้องกันการเสื่อมของพันธุ์กรรม และการสูญหายของพันธุ์ โดยเก็บรวบรวมพันธุ์ทั้งหมด ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์ ใน ๒ รูปแบบคือ ปลูกเลี้ยงในแปลงทดสอบในพื้นที่ของมูลนิธิฯ ๗ พื้นที่ และเพาะเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ ปัจจุบันในห้องปฏิบัติการเก็บรวบรวมพันธุ์ไว้ ๘ ชนิด ๑๕ พันธุ์ ได้แก่ รวม ๑,๑๘๐ ต้น โดยชนิดพืชที่นำมาเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการนั้นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ได้รับพระราชทานในลักษณะของต้นพันธุ์ สำหรับกลุ่มที่เป็นเมล็ดพันธุ์จำเป็นต้องมีการปลูกทดสอบ คัดเลือกพันธุ์ที่ดีและเหมาะสมก่อนจึงจะนำมาเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการ เพื่อเก็บรักษาพันธุ์ หรือขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นต่อไป

แก้วมังกร

มินต์

ราสเบอร์รี่

ลาเวนเดอร์

มะเขือม่วง

ภาพการดำเนินงานกลุ่มพืชรวบรวมพันธุ์ ณ ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช

แตงเปรี้ยวเม็กซิกัน

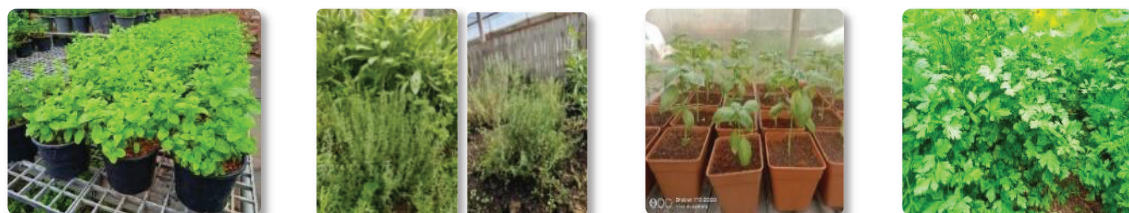
Lily of the valley

มะเขือม่วง

ขนุน

ภาพการดำเนินงานกลุ่มพืชรวบรวมพันธุ์ ณ แปลงทดสอบในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง

๒.๔) กลุ่มพืชที่ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นไม้กระถาง หรือประดับตกแต่งสถานที่ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ มินต์ ทายม์ เบซิล และ อิตาเลียนพาสเลย์ สำหรับพืชในกลุ่มนี้พิจารณาจากศักยภาพของพืชที่สามารถนำมาทำเป็นไม้กระถางขนาดเล็กเพื่อจำหน่าย และพืชที่สามารถนำมาใช้ประดับตกแต่งสถานที่ได้

มินต์

ทายม์

เบซิล

อิตาเลียนพาสเลย์

ภาพการดำเนินงานกลุ่มพืชที่ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นไม้กระถาง หรือประดับตกแต่งสถานที่

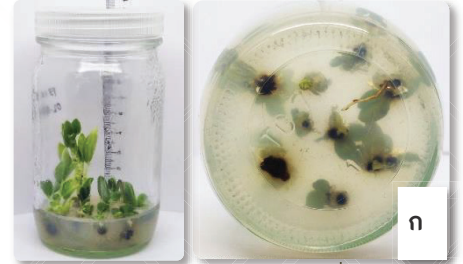
๓) พืชที่มีพระดำรัสให้ปลูกเลี้ยงและขยายพันธุ์ เพื่อพัฒนาต่อยอดสู่งานพัฒนาส่งเสริมอาชีพ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา พระราชทานพระดำรัส ให้มูลนิธิโครงการหลวงปลูกเลี้ยงและขยายพันธุ์ถั่วปากอ้า และถั่วรันเนอร์ เพื่อพัฒนาต่อยอดสู่งานพัฒนาส่งเสริมอาชีพ มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้นำฝักถั่วปากอ้า จำนวน ๘ ฝัก รวม ๒๐ เมล็ด และถั่วรันเนอร์ จำนวน ๖ ฝัก รวม ๓๐ เมล็ด จากโรงเรือนรวบรวมพรรณพืชพระราชทาน สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง มาทดสอบขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ผลการดำเนินงานดังนี้

๓.๑) ถั่วปากอ้า (Faba bean หรือ Fava bean)

- นำเมล็ดมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ตัดขยายเพิ่มปริมาณต้นถั่วปากอ้า โดยสามารถได้สูตรอาหารเพาะเลี้ยงส่วนยอดของถั่วปากอ้า จำนวน ๑ สูตร ซึ่งยอดสามารถพัฒนาเป็นต้นและมีระบบรากที่สมบูรณ์ได้โดยใช้เวลาประมาณ ๒๘ วัน แต่เมื่อทดสอบนำต้นกล้าออกปลูกพบว่าต้นกล้าไม่สามารถรอดชีวิตได้ ในขณะที่การเพาะเลี้ยงส่วนข้อเพื่อให้ตาข้างมีการพัฒนาเป็นต้นได้เร็วขึ้นและต้นมีความยาวข้อเพิ่มขึ้นนั้น อยู่ระหว่างการพัฒนาสูตรอาหาร

- ปัจจุบันมีต้นถั่วปากอ้า (Faba bean) ในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๕๐ ต้น และอยู่ระหว่างการพัฒนาเป็นต้นจำนวน ๒๐๐ ชิ้นส่วน

ภาพส่วนยอดและตาข้างจากส่วนข้อถั่วปากอ้า ที่สร้างสารสีน้ำตาลบริเวณรอยตัด หลังเพาะเลี้ยง ๓๐ วัน (ก)

ภาพต้นถั่วปากอ้า หลังเพาะเลี้ยงบนอาหารสังเคราะห์ MS สูตรดัดแปลง เป็นเวลา ๕ วัน และ ๓๐ วัน (ข)

๓.๒) ถั่วรันเนอร์ (Runner bean)

- นำเมล็ดมาเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ตัดขยายเพิ่มปริมาณต้นถั่วรันเนอร์ โดยสามารถได้สูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของต้นถั่วรันเนอร์ จำนวน ๑ สูตร โดยยอดและข้อสามารถพัฒนาเป็นต้นและมีระบบรากที่สมบูรณ์ ใช้เวลาประมาณ ๒๘ วัน ปัจจุบันเก็บรักษาพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๓๐๐ ต้น

- ทดสอบนำต้นกล้าถั่วรันเนอร์ออกปลูกภายใต้โรงเรือนอนุบาลต้นกล้า ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ หลังจากปลูกอนุบาลประมาณ ๔ สัปดาห์ สามารถส่งมอบต้นถั่วรันเนอร์ให้กับสถานีฯ อ่างขาง จำนวน ๑๐๐ ต้น เพื่อทดสอบการปลูกเลี้ยง ภายในโรงเรือนพืชพระราชทาน เบื้องต้นพบว่า มีการเจริญเติบโตที่ดี สามารถออกดอก และติดฝักได้ แต่ทั้งนี้ต้องติดตามการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องต่อไป

- ถั่วรันเนอร์ที่ปลูกทดสอบ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ต้นเริ่มติดดอกหลังออกปลูก ๕ สัปดาห์ และช่อดอกเริ่มมีการติดฝัก โดยฝักพัฒนามีขนาดใหญ่ขึ้น หลังติดฝักประมาณ ๒ สัปดาห์ ฝักมีความยาว ๓-๕ เซนติเมตร ฝักเริ่มร่วง ปัจจุบันยังไม่พบฝักที่สามารถพัฒนาจนเป็นฝักสมบูรณ์ได้ เนื่องจากต้นถั่วรันเนอร์ปลูกในพื้นที่โล่ง และเป็นช่วงฤดูฝนที่มีสภาพอากาศที่ร้อน อบอ้าว มีฝนตกชุก ซึ่งอาจไม่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของถั่วรันเนอร์

ภาพต้นถั่วรันเนอร์ที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและนำไปปลูกเลี้ยงภายในโรงเรือนพืชพระราชทาน สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

ด้านวิจัยและ นวัตกรรม

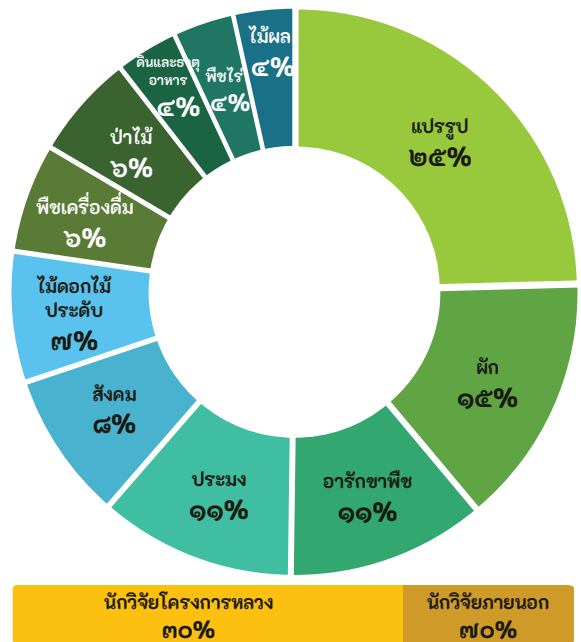
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำรัสด้านการวิจัยว่า

“...เมื่อเข้าไปในพื้นที่ใหม่ที่เรารู้จักมักคุ้น เมื่อไม่รู้ต้องวิจัยศึกษา...”

งานวิจัยจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของงานโครงการหลวง ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยดำเนินงานโครงการวิจัย มุ่งดำเนินการวิจัยพัฒนาสิ่งใหม่ เพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยเน้นวิจัยที่ตรงตามความต้องการ การแก้ไขปัญหา และสามารถใช้ประโยชน์ได้จริง บนหลักการประหยัดค้ำค่าและมุ่งพัฒนาบุคลากรของมูลนิธิ ให้เป็นนักวิจัยที่มีคุณภาพ โดยมีผลการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

๒.๑ การดำเนินงานวิจัย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินโครงการวิจัยประจำปี ใน ๑๑ สาขางานวิจัย จำนวน ๔๑ โครงการ งบประมาณรวม ๑๘,๒๕๔,๕๘๐ บาท แบ่งเป็นโครงการที่ดำเนินงานโดยนักวิจัยภายในของมูลนิธิโครงการหลวง จำนวน ๒๙ โครงการ (ร้อยละ ๗๐) และนักวิจัยจาก ๖ หน่วยงานภายนอก ๑๒ โครงการ (ร้อยละ ๓๐) ดำเนินการภายใต้กลยุทธ์ที่ ๑ วิจัยพัฒนา นวัตกรรมที่สร้างรายได้ พัฒนาชุมชน รักษาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง ครอบคลุมงานด้านพันธุ์พืช/สัตว์ นวัตกรรม/เครื่องมือ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์

สัดส่วนการดำเนินโครงการวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒.๒ ผลสำเร็จจากงานวิจัย

โครงการวิจัยที่ดำเนินงานแล้วเสร็จ จำนวน ๒๖ โครงการ มีผลลัพธ์ความสำเร็จจากงานวิจัย ประกอบด้วย

ด้าน	ผลลัพธ์
พันธุ์พืช	จำนวน ๕ ชนิด ๒๓ พันธุ์ ประกอบด้วย มันเทศ ๔ พันธุ์ ข้าวโพดหวาน ๙ พันธุ์ กุหลาบ ๘ พันธุ์ คัลลาลิลี ๑ พันธุ์ และเบญจมาศ ๑ พันธุ์ <ul style="list-style-type: none"> ◆ มันเทศญี่ปุ่น ๔ พันธุ์ ได้แก่ เนื้อสีม่วง พันธุ์ Okinawa เนื้อสีส้มพันธุ์ OR-Okinawa และ OR-ห้วยเขย่ง เนื้อสีเหลือง พันธุ์ญี่ปุ่น Haruka ◆ ข้าวโพดหวาน ๙ พันธุ์ ข้าวโพดหวานสีข้าวพันธุ์ SCCT ๒๐๗๔ และ SCCT ๒๐๓๕ ข้าวโพดหวานสีเหลืองพันธุ์ Honey king ๔๐ และ SCCT ๓๘๔ ข้าวโพดหวานสีม่วงพันธุ์ SCCT ๗๓๗ ข้าวโพดหวานสองสีพันธุ์ SCCT ๘๔๔, Twin, Sharp และ SCCT ๒๒๐๓

ด้าน

ผลลัพธ์

- พันธุ์พืช (ต่อ)**
- ◆ กุหลาบตัดดอก ๓ พันธุ์ คือ พันธุ์รอยัล ๑ รอยัล ๒ และรอยัล ๓ และกุหลาบกระถาง ๕ พันธุ์ คือ พันธุ์รอยัล ๔ รอยัล ๕ รอยัล ๖ รอยัล ๗ และรอยัล ๘
  - ◆ คัลลาลิลี ๑ พันธุ์ คือ พันธุ์รอยัล ๑
  - ◆ เบญจมาศไม่วางแสง ๑ พันธุ์ คือ พันธุ์รอยัล ๑

องค์ความรู้และนวัตกรรม จำนวน ๕ องค์ความรู้ ๑ ชุดข้อมูล เครื่องมือ/นวัตกรรม ๖ รายการ ๑๔ เครื่องประกอบด้วย

องค์ความรู้และชุดข้อมูล

- ◆ องค์ความรู้สูตรวัสดุเพาะกล้า และสูตรวัสดุปลูกในระบบ Tray culture
- ◆ องค์ความรู้เชื้อจุลินทรีย์สำหรับกระบวนการผลิตเส้นใยกัญชง
- ◆ องค์ความรู้ชนิดอาหารที่เหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราต์บนพื้นที่สูง
- ◆ องค์ความรู้ชนิดอาหารที่เหมาะสมสำหรับเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตของปลาไซบีเรียนสเตอร์เจียนบนพื้นที่สูง
- ◆ องค์ความรู้การเพาะปักและการอนุบาลลูกปลาด้วยการใช้เทคโนโลยี RAS และระบบ IoT บนพื้นที่สูง
- ◆ ข้อมูลพื้นฐานการเจริญเติบโตและการผลิตปืบคอร์นในแต่ละพันธุ์

เครื่องมือ/นวัตกรรม

- ◆ เครื่องเพาะเมล็ดอัตโนมัติพืชตระกูลสลัด ๔ เครื่อง
- ◆ เครื่องเพาะเมล็ดอัตโนมัติพืชตระกูลกะหล่ำ ๒ เครื่อง
- ◆ เครื่องต้นแบบเครื่องตรวจวิเคราะห์สารตกค้างระบบอัตโนมัติ ๔ เครื่อง
- ◆ เครื่องคั้ดมะเขือเทศเซอร์รี่ ๒ เครื่อง
- ◆ เครื่องลอกเปลือกกัญชง พร้อมระบบพลังงานไฟฟ้าแสงอาทิตย์ ๑ เครื่อง
- ◆ เครื่องเตรียมสารพีโรโมนล่อด้วงหมัดผักระบบอัตโนมัติ ๑ เครื่อง

ผลิตภัณฑ์ใหม่ ผลิตภัณฑ์ พร้อมสูตร และกระบวนการผลิต จำนวน ๑๑ รายการ

- ◆ ผลิตภัณฑ์ชาอัดแผ่น ๑ รายการ จาก ๓ แหล่งผลิตชา
- ◆ ผลิตภัณฑ์ชาสกัดเย็น ๑ รายการ ๓ รสชาติ
- ◆ ผลิตภัณฑ์กัญชง ๓ รายการ ๒๐ แบบ (เสื้อผ้า กระเป๋า และรองเท้า)
- ◆ ผลิตภัณฑ์ผลไม้อบแห้ง ๒ รายการ (มะม่วง และพลับ)
- ◆ ผลิตภัณฑ์ผงผักและผลไม้เคลือบข้าวโพดปืบคอร์น ๒ รายการ (ผงเคล และผงสเตอร์เบอร์รี่)
- ◆ สูตรการผลิต Plant based peptide ในรูปแบบหมูสับ และผลิตภัณฑ์น้ำพริกอ่อน plant based peptide กิ่งสำเร็จรูป พร้อมกระบวนการผลิต ๒ รายการ

สังคม จำนวน ๑ องค์ความรู้

- ◆ องค์ความรู้ในการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำชุมชนและองค์กรชุมชน

สิ่งแวดล้อม จำนวน ๒ องค์ความรู้

- ◆ องค์ความรู้สีย้อมผ้าจากธรรมชาติ พร้อมคู่มือขั้นตอนการสกัดและย้อมสี
- ◆ องค์ความรู้คู่มือเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดการป่าไม้บนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ๑ เล่ม พร้อมแปลงสาธิต ๓ พื้นที่

โดยมีรายละเอียดดังนี้

โครงการ	ผลการวิจัย
<p>๑. การปรับปรุงพันธุ์สลัด ๓ ชนิด (ไอคิฟเขียว ไอคิฟแดง และฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก)</p> <p>ผลลัพธ์ ได้ลูกผสม รุ่น F₁ จำนวน ๓ ชนิด (ไอคิฟเขียว ไอคิฟแดง และฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก)</p> 	<p>จากการปรับปรุงพันธุ์สลัด ๓ ชนิด (ไอคิฟเขียว ไอคิฟแดง และฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก) โดยได้รวบรวมพันธุ์สลัดจากบริษัทต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ รวมทั้งหมด ๑๗ พันธุ์ ได้แก่ ไอคิฟเขียว ๘ พันธุ์ ไอคิฟแดง ๖ พันธุ์ และฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก ๓ พันธุ์ และได้มีการประเมินและคัดเลือกพันธุ์ดี ทดสอบใน ๒ พื้นที่ คือ ศูนย์ฯ แม่แะ และสถานีวิจัยพืชผักโครงการหลวง ศูนย์ฯ หนองหอย ใน ๓ ฤดูกาล พบว่า</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ ไอคิฟแดง: พันธุ์ Red-03 และ Red-06 เป็นพันธุ์ที่มีน้ำหนักต้นและลักษณะใบที่ดีตรงตามความต้องการ ◆ ไอคิฟเขียว: พันธุ์ Green-13 และ Green-11 มีน้ำหนักต้นหลังตัดแต่งดี แต่ใบมีลักษณะที่ไม่ตรงตามความต้องการของตลาด ◆ ฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก: พันธุ์ Frill-15 น้ำหนักต้นหลังตัดแต่งดี รองลงมาคือ Frill-16 และ Frill-17 ส่วนการสร้างประชากรพื้นฐานในกลุ่มไอคิฟและฟิลเลย์ไอซ์เบิร์ก รุ่นที่ ๒ โดยการผสมข้ามพันธุ์แบบพบกันหมด ได้เมล็ดพันธุ์ ๓๒ คู่ผสม และดำเนินการคัดเลือกลูกผสม รุ่น F₁ ได้จำนวนทั้งสิ้น ๑๑๘ คู่ผสม <p>ทั้งนี้ พบว่าการผสมพันธุ์ในฤดูฝนไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากความชื้นสูง ทำให้ดอกและลำต้นเน่า ส่งผลกระทบต่อแผนการผลิต ส่วนช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการผสมพันธุ์และผลิตเมล็ดพันธุ์ คือเดือนกันยายน - มีนาคม ซึ่งยังต้องดำเนินการทดสอบต่อเพื่อให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมต่อการนำไปส่งเสริมเกษตรกรต่อไป</p>
<p>๒. การปรับปรุงพันธุ์เรดโครอล ผักกาดหอม บัตเตอร์เฮด และถั่วลิ้นเตาหวาน สำหรับการปลูกในพื้นที่สูง</p> <p>ผลลัพธ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ สายพันธุ์เรดโครอลรุ่น F₂ ◆ สายพันธุ์ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด รุ่น F₂ ◆ สายพันธุ์ถั่วลิ้นเตาหวาน รุ่น F₅ 	<p>การปรับปรุงพันธุ์เรดโครอล ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด และถั่วลิ้นเตาหวาน สำหรับการปลูกในพื้นที่สูง ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เรดโครอล: คัดเลือกพันธุ์พ่อแม่ ๕ พันธุ์ และได้ประชากรลูกผสมรุ่นที่ ๒ (F₂) ที่มีลักษณะคล้ายแม่พันธุ์ แต่มีการออกดอกช้ากว่า ซึ่งเป็นลักษณะที่ต้องการสำหรับการปลูกในฤดูร้อนและฝน ◆ ผักกาดหอมบัตเตอร์เฮด: ได้ประชากรลูกผสมรุ่นที่ ๒ (F₂) ที่มีการแทงช่อดอกช้ากว่าพันธุ์ส่งเสริม แต่ประสบปัญหาการเข้าทำลายของโรคราดำ ทำให้ไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ได้ ◆ ถั่วลิ้นเตาหวาน: พัฒนาโดยการคัดกรองความต้านทานโรคราแป้งและปรับปรุงพันธุ์ถึงรุ่น F₅ พบปัญหาการเกิดโรคเน่าบริเวณโคนต้น ทำให้ต้องทดสอบต่อในรุ่น F₆ สำหรับพืชทั้ง ๓ ชนิด ยังต้องดำเนินการทดสอบต่อเพื่อให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมต่อการนำไปส่งเสริมเกษตรกรต่อไป
<p>๓. การทดสอบพันธุ์มันเทศสำหรับการผลิตบนพื้นที่สูง</p> <p>ผลลัพธ์ ได้มันเทศที่สามารถใช้เป็นพันธุ์ส่งเสริม จำนวน ๔ พันธุ์</p> 	<p>การทดสอบพันธุ์มันเทศสำหรับการผลิตบนพื้นที่สูงได้ดำเนินการที่สถานีเกษตรหลวงปางดะ โดยรวบรวมพันธุ์มันเทศจากแหล่งต่าง ๆ จำนวน ๓๔ พันธุ์ แบ่งเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ มันเทศเนื้อสีม่วง สีส้ม สีเหลือง และสีขาว ทำการทดสอบใน ๓ ฤดู (ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว) พบว่ามีพันธุ์มันเทศที่มีปริมาณผลผลิตและคุณภาพสูง จำนวน ๙ พันธุ์ เมื่อนำมาปลูกทดสอบในพื้นที่แปลงเกษตรกรในฤดูฝน พบว่า พันธุ์มันเทศที่มีปริมาณผลผลิตและคุณภาพสูง จำนวน ๔ พันธุ์ โดยแบ่งตามกลุ่มสีของเนื้อมันเทศ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ เนื้อสีม่วง พันธุ์ Okinawa ◆ เนื้อสีส้ม พันธุ์ OR-Okinawa และ OR-ห้วยเขย่ง ◆ เนื้อสีเหลือง พันธุ์ญี่ปุ่น Haruka <p>โดยมีผลผลิตเฉลี่ยระหว่าง ๒,๐๗๑.๐๒-๓,๔๒๘.๒๖ กิโลกรัมต่อไร่ และคุณภาพได้มาตรฐานสูงเมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์ที่ใช้ส่งเสริม ดังนั้น พันธุ์เหล่านี้สามารถนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกบนพื้นที่สูงได้</p>

โครงการ

ผลการวิจัย

๔. การทดสอบพันธุ์และทดสอบการ
ผลิตเมล็ดข้าวโพดหวานและ
ข้าวโพดข้าวเหนียว

ผลลัพธ์

- ๑) ข้าวโพดหวานที่สามารถใช้เป็นพันธุ์
ส่งเสริมแก่เกษตรกรได้ ๙ พันธุ์
- ๒) องค์ความรู้ข้อมูลพื้นฐานในการคัดเลือก
พันธุ์เชิงการค้า ข้าวโพดข้าวเหนียว

การทดสอบพันธุ์ข้าวโพดหวานและข้าวโพดข้าวเหนียวใน ๓ ฤดู (ฤดูร้อน ฤดูฝน และ ฤดูหนาว) ที่สถานีเกษตรหลวงปางดะ เพื่อคัดเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับส่งเสริมให้เกษตรกร โดยผลการทดสอบพบว่าพันธุ์ข้าวโพดหวาน จำนวน ๙ พันธุ์ คือ

- ◆ ข้าวโพดหวานสีข้าว คือ SCCT ๒๐๗๔ และ SCCT ๒๐๓๕
- ◆ ข้าวโพดหวานสีเหลือง คือ พันธุ์ Honey king ๔๐ และ SCCT ๓๘๔
- ◆ ข้าวโพดหวานม่วง คือ พันธุ์ SCCT ๗๓๗
- ◆ ข้าวโพดหวานสองสี คือ พันธุ์ SCCT ๘๔๔, Twin, Sharp และ SCCT ๒๒๐๓

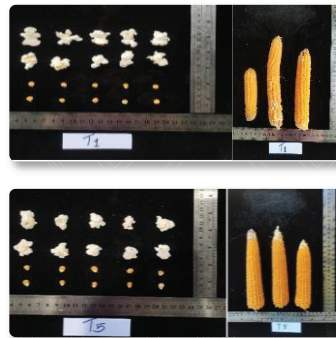
มีศักยภาพที่จะใช้ส่งเสริมการผลิตได้ เนื่องจากมีคุณภาพและปริมาณผลผลิตที่ดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาด

สำหรับข้าวโพดข้าวเหนียว/ข้าวโพดเทียน ต้องมีความรู้ข้อมูลพื้นฐานในการคัดเลือกพันธุ์เชิงการค้า

๕. การศึกษาความเป็นไปได้ใน
การผลิตเมล็ดข้าวโพดปีบคอร์น

ผลลัพธ์

องค์ความรู้เบื้องต้นการเจริญเติบโต
และการผลิตปีบคอร์นในแต่ละ
สายพันธุ์

ผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการผลิตเมล็ดข้าวโพดปีบคอร์น จากการปลูกทดสอบพันธุ์ข้าวโพดปีบคอร์น จำนวน ๙ พันธุ์ ทั้ง ๒ ฤดู คือฤดูหนาวและฤดูฝน พบว่า ในฤดูหนาว พันธุ์ที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงที่สุด คือ พันธุ์ VIP 02 และ พันธุ์ MG Garratt F₂, และในฤดูฝน พันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงที่สุด คือ พันธุ์ VIP 02 และพันธุ์ Pearl composite #5 ด้านการเกิดโรค พบว่า พันธุ์ Pearl composite #5 และพันธุ์ VIP 02 มีระดับความทนทานต่อโรคมกกว่า ในส่วนพันธุ์ที่มีปริมาตรการขยายตัวสูงที่สุดในฤดูฝน คือ พันธุ์ Billa และพันธุ์ 002 แต่ให้ผลผลิตต่อไร่ค่อนข้างต่ำมาก ๗๓-๑๒๐.๕๒ กิโลกรัมต่อไร่ และเปอร์เซ็นต์ความอ่อนแอต่อการเกิดโรคสูง ๔๖-๖๐ เปอร์เซ็นต์ ส่วนพันธุ์ที่มีการเจริญเติบโตที่ดี ความต้านทานต่อโรคดีที่ระดับ ๓๕-๔๐ เปอร์เซ็นต์ ในฤดูหนาว คือ พันธุ์ VIP 02 Rice composite #5 และ Pearl composite #5 แต่มีปริมาตรการขยายตัวต่ำสุด ปริมาณผลผลิต เท่ากับ ๓๓๑-๔๐๔ กิโลกรัม/ไร่

อย่างไรก็ตามการทดสอบทั้ง ๒ ฤดู ยังไม่สามารถยืนยันผลได้ชัดเจน เนื่องจากสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีฝนตกหนัก และมีหมอกกลงในช่วงเก็บเกี่ยว ความชื้นในอากาศสูง ซึ่งเสี่ยงมากต่อความเสียหายของฝักและเมล็ด นอกเหนือจากการเกิดโรคที่คาดว่าจะมากขึ้นหากปลูกแบบข้าวโพดไร่ ทั้งนี้จึงควรให้มีการทดสอบพันธุ์ในพื้นที่เป้าหมาย เช่น ศูนย์ฯ พระบาทห้วยต้ม อีกครั้ง

๖. การปรับปรุงพันธุ์เบญจมาศ
ที่ไม่ไวต่อแสง

ผลลัพธ์

พันธุ์เบญจมาศที่ไม่ไวแสง ≥ ๑ พันธุ์

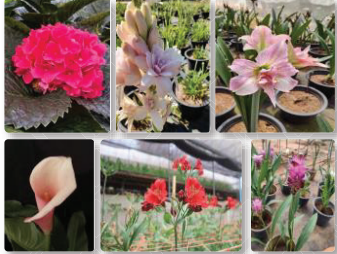

ในการปลูกทดสอบและคัดเลือกพันธุ์เบญจมาศลูกผสมที่ได้จากการผสมรอบที่ ๒ ภายใต้สภาพวันยาวตามธรรมชาติ (ช่วงฤดูร้อน) จำนวน ๙๒๓ หมายเลขจาก ๑๓ คู่ผสม พบว่าสามารถคัดเลือกเบญจมาศที่มีศักยภาพบานดอกได้ในช่วงวันยาวตามธรรมชาติ ทั้งสิ้น ๘๐ หมายเลข ซึ่งสามารถแบ่งตามกลุ่มสีดอกได้ ๓ กลุ่มสี ได้แก่ กลุ่มสีเหลือง ๑ หมายเลข กลุ่มสีขาว ๙ หมายเลข และกลุ่มสีชมพู ๗๐ หมายเลข แม้ว่าจะได้เบญจมาศลูกผสมที่มีศักยภาพบานดอกได้ภายใต้สภาพวันยาวตามธรรมชาติ แต่ยังคงต้องดำเนินการทดสอบและคัดเลือกลูกผสมซ้ำอย่างน้อย ๓ ฤดูกาล และเพิ่มพื้นที่ในการทดสอบที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตอบสนองของเบญจมาศลูกผสมต่ออุณหภูมิอากาศ รวมถึงพื้นที่ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพันธุ์ลูกผสม รวมไปถึงศึกษาการต้านทานต่อโรคและแมลง อีกทั้งต้องศึกษาลักษณะและสีของดอกตามความต้องการของตลาดต่อไป ทั้งนี้ได้มีการขึ้นทะเบียนพันธุ์เบญจมาศไม่ไวแสง จำนวน ๑ พันธุ์ คือ รอยัล ๑

โครงการ **ผลการวิจัย**

๗. การปรับปรุงพันธุ์ไม้ดอกที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของมูลนิธิโครงการหลวง

ผลลัพธ์ ขึ้นทะเบียนพันธุ์ ๓ ชนิด ๑๒ พันธุ์

การปรับปรุงและคัดเลือกสายพันธุ์ไม้ดอก โดยในปี ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗ ได้ดำเนินการคัดเลือกลูกผสมไม้ดอกทั้ง ๙ ชนิด ได้แก่ กุหลาบ ไฮเดรนเยีย วานส์ทิต ลิลี อัลสโตรัมมีเรีย คัลลาลิลี ยูโคมิส ไม้ดอกวงศ์ขิง และมาลิรัตน์ และได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนพันธุ์กับกรมวิชาการเกษตร จำนวน ๓ ชนิด ดังนี้

- ◆ กุหลาบตัดดอก ๓ พันธุ์
- ◆ กุหลาบกระถาง ๕ พันธุ์
- ◆ วานส์ทิต ๓ พันธุ์
- ◆ คัลลาลิลี ๑ พันธุ์

นอกจากนี้ยังมีไม้ดอกที่อยู่ระหว่างคัดเลือก ประเมิน และขยายพันธุ์ ได้แก่ กุหลาบ ๔ รหัส ไฮเดรนเยีย ๒๕ รหัส วานส์ทิต ๙ รหัส ลิลี ๖ รหัส อัลสโตรัมมีเรีย ๒ รหัส และมาลิรัตน์ ๓๐ รหัส ทั้งนี้ต้องดำเนินการทดสอบในแปลงต่อเพื่อให้ได้พันธุ์ที่เหมาะสมในการนำไปส่งเสริมเกษตรกรต่อไป

๘. การศึกษาอิทธิพลของชนิดอาหารปลาของลูกปลาที่มีต่อการเจริญเติบโตของปลาเรนโบว์เทราต์ ๒ ประชากร

ผลลัพธ์ องค์ความรู้ชนิดอาหารปลาของลูกปลาที่มีต่อการเจริญเติบโตของปลาเรนโบว์เทราต์

การศึกษากิจกรรมของชนิดอาหารปลาของลูกปลาที่มีต่อการเจริญเติบโตของปลาเรนโบว์เทราต์ ๒ กลุ่มประชากร ได้แก่ อินทนนท์ และเดนมาร์ก โดย

- ๑) การฟักไข่ พบว่า กลุ่มประชากรอินทนนท์มีอัตราการฟักไข่เฉลี่ยที่ร้อยละ ๘๙.๑๐ จากจำนวนไข่ ๓๔,๘๗๐ ฟอง ได้ลูกปลา ๓๑,๐๙๐ ตัว ส่วนกลุ่มประชากรเดนมาร์กมีอัตราการฟักไข่เฉลี่ยที่ร้อยละ ๖๓.๗๕ จากไข่ ๑๒๐,๑๒๐ ฟอง ได้ลูกปลา ๗๖,๖๒๘ ตัว
- ๒) การอนุบาลลูกปลาในระยะ ๑-๙๐ วัน พบว่า กลุ่มประชากรอินทนนท์มีน้ำหนักเฉลี่ย ๖.๙๐ กรัม และความยาวเฉลี่ย ๗๗.๐ มิลลิเมตร ขณะที่กลุ่มประชากรเดนมาร์กมีน้ำหนักเฉลี่ย ๑.๑๖ กรัม และความยาวเฉลี่ย ๔๐.๐๐ มิลลิเมตร
- ๓) การเลี้ยงปลาให้ได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ ๒๕๐-๓๐๐ กรัม ด้วยอาหารเม็ดสำเร็จรูป ๒ ชนิด คือ อาหารปลากระพง (เดิม) และอาหารปลาช่อน โดยให้อาหาร ๒ ครั้งต่อวัน ในระยะเวลา ๓ เดือน พบว่ากลุ่มประชากรอินทนนท์มีน้ำหนักเฉลี่ย ๓๔๕.๑๗ กรัม และความยาว ๒๘.๖๐ เซนติเมตร และกลุ่มประชากรเดนมาร์ก ที่มีน้ำหนักเฉลี่ย ๒๑๗.๙๒ กรัม และความยาว ๒๕.๙๗ เซนติเมตร

ทั้งนี้กลุ่มประชากรทั้ง ๒ กลุ่ม ที่เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำปลาช่อนมีการเจริญเติบโตเป็นปกติและใกล้เคียงกันเมื่อเทียบกับอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำปลากระพง(เดิม) โดยอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำปลาช่อนสามารถใช้เป็นอาหารลูกปลาเรนโบว์เทราต์ได้ในอนาคตและมีต้นทุนถูกกว่าอาหารสำเร็จรูปชนิดเม็ดลอยน้ำปลากระพงที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

๙. การศึกษาชนิดของอาหารที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงปลาสเตอร์เจียนในสภาพการเลี้ยงของประเทศไทย

ผลลัพธ์ องค์ความรู้ชนิดอาหารที่เหมาะสมต่อการเพาะเลี้ยงปลาสเตอร์เจียนบนพื้นที่สูง

การอนุบาลลูกปลาไซบีเรียน สเตอร์เจียนในอุณหภูมิ ๑๘ - ๒๒ องศาเซลเซียส โดยเริ่มให้อาหารจากอาร์ทีเมียและไรแดงผสมอาหารเม็ดที่มีโปรตีน ๔๓% เมื่อปลามีอายุ ๔๐ วัน พบว่าเมื่อเลี้ยงจนถึงอายุ ๙๐ วัน ปลามีน้ำหนักเฉลี่ย ๔๔.๔ กรัม และความยาว ๒๐.๙๓ เซนติเมตร อัตรารอดตาย ๕๒.๕๒% การทดลองเลี้ยงด้วยสูตรอาหารต่าง ๆ พบว่าอาหารสูตรที่ ๒ (อาหารเม็ดผสมมันปลาและสไปรูลิน่า) ส่งผลให้ลูกปลามีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่า โดยที่อายุ ๑๒๐ วัน น้ำหนักเฉลี่ย ๑๓๔.๓ กรัม และความยาว ๓๔.๒๔ เซนติเมตร เพิ่มน้ำหนักเฉลี่ยต่อวัน ๓.๐๐ กรัม และอัตราการเจริญเติบโต ๓.๗๑% ต่อวัน อัตราการรอดตายสูงถึง ๙๙ % และเมื่อสิ้นสุดการเลี้ยง ๑๘๐ วัน พบว่าน้ำหนักเฉลี่ย ๒๖๑.๕ กรัม และความยาว ๔๐.๐๖ เซนติเมตร มีอัตราการเพิ่มน้ำหนักเฉลี่ย ๒.๔๑ กรัมต่อวัน และอัตราการเจริญเติบโต ๑.๙๘ % ต่อวัน อัตราการรอดตาย ๙๙.๗๔ % ทั้งนี้สูตรอาหารที่ ๒ มีผลดีต่อการเจริญเติบโตของลูกปลาไซบีเรียน สเตอร์เจียน ในระยะ ๑๒๐ และ ๑๘๐ วัน

โครงการ

ผลการวิจัย

๑๐. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราต์บนพื้นที่สูง

ผลลัพธ์ องค์ความรู้การเพาะพักและการอนุบาลลูกปลาด้วยการใช้เทคโนโลยี RAS และระบบ IoT บนพื้นที่สูง

การศึกษาการเพาะพักและอนุบาลลูกปลาด้วยการใช้ระบบน้ำหมุนเวียนกึ่งปิด (RAS) ที่เชื่อมต่อกับเทคโนโลยี IoT เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะเลี้ยง โดยการพักไข่ปลาเรนโบว์เทราต์ พบว่าในกลุ่มประชากร 3n มีอัตราการฟักไข่สูงกว่าและมีอัตราการรอดตายของลูกปลามากกว่าเมื่อเทียบกับกลุ่มประชากร 2n และอัตราการเจริญเติบโตจำเพาะไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทั้งสอง การอนุบาลลูกปลาในระดับความหนาแน่น ๒,๐๐๐ ตัว มีอัตราการรอดตายสูงที่สุดทั้งสองกลุ่มประชากร และอัตราการเจริญเติบโตจำเพาะน้ำหนัก และความยาวของลูกปลาไม่แตกต่างกัน และต้นทุนการผลิตของกลุ่มประชากร 3n พบว่า สูงกว่ากลุ่มประชากร 2n โดยต้นทุนการผลิตจะต่ำลงเมื่อระดับความหนาแน่นของการเลี้ยงสูงขึ้น ส่วนการอนุบาลลูกปลาเรนโบว์เทราต์โดยใช้สารแทนนินช่วยยับยั้งการเกิดโรคจุดขาว พบว่า ลูกปลาเรนโบว์เทราต์ทั้ง ๒ กลุ่มประชากรไม่ติดโรคจุดขาวเนื่องจากอุณหภูมิของน้ำต่ำ จึงยังไม่มีผลที่เหมาะสมต่อการยับยั้งการเกิดโรคจุดขาวดังกล่าว ทั้งนี้ การใช้เทคโนโลยี RAS และ IoT สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราต์ในสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศได้ดี

๑๑. การใช้สารกระตุ้นเชิงชีวภาพและปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผักและทดแทนปุ๋ยหมักทางการค้า

ผลลัพธ์ สูตรวัสดุเพาะกล้า และสูตรวัสดุปลูกในระบบ Tray culture

การพัฒนาวัสดุเพาะกล้าและวัสดุปลูกที่เหมาะสมสำหรับการผลิตผักในระบบไร้ดิน โดยดำเนินการในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ และแม่โถ พบว่า

- ๑) วัสดุเพาะกล้าที่เหมาะสมสำหรับผักกาดหอมท้อ คือ วัสดุเพาะกล้า ๑ (ขุยมะพร้าว และปุ๋ยอินทรีย์พญานาค) ทำให้การงอกดีที่สุด และน้ำกากไปโอแก๊สช่วยส่งเสริมการเจริญเติบโตได้ตรงลงมาจากสารละลายปุ๋ยเคมีเจือจาง
  - ๒) วัสดุปลูกในระบบกระบะปลูก (tray culture) พบว่า วัสดุปลูกที่ผสมขุยมะพร้าวกับปุ๋ยอินทรีย์พญานาค และปุ๋ยหมักจากคณะเกษตรศาสตร์ให้ผลผลิตดีในฤดูหนาว ส่วนในฤดูร้อนและฤดูฝนวัสดุปลูกที่ผสมมูลวัวไปโอแก๊สมีแนวโน้มให้ผลผลิตดี
  - ๓) การใช้สารละลายธาตุอาหาร A และ B ที่แตกต่างกัน พบว่า อัตราการใช้สารละลายธาตุอาหาร A และ B ที่ร้อยละ ๕๐ ของอัตราที่เกษตรกรใช้ให้ผลผลิตสูงสุดทั้งคะน้าฮ่องกง และเบบี๋คอสมอส
  - ๔) ศึกษาอัตราการใช้ปุ๋ยในการผลิตผักกาดหอมท้อ พบว่า ในฤดูฝน การใช้ปุ๋ยตามอัตราที่ประเมินจากความต้องการธาตุอาหาร (SSFM) ให้ผลผลิตสูงกว่าการใช้ปุ๋ยตามอัตราที่เกษตรกรนิยมปฏิบัติ และสามารถลดการใช้ปุ๋ยได้ถึง ๗๕%
- ทั้งนี้ การใช้วัสดุเพาะกล้าและวัสดุปลูกที่เหมาะสม รวมถึงการใช้สารละลายธาตุอาหารและปุ๋ยที่ประเมินจากความต้องการธาตุอาหารของพืชสามารถเพิ่มผลผลิตผัก และลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๒. การปรับปรุงคุณภาพการแช่หมักเส้นใยกล้วยงโดยใช้เทคโนโลยีเชื้อบริสุทธิ์เริ่มต้นผสม

ผลลัพธ์ เชื้อจุลินทรีย์สำหรับกระบวนการผลิตเส้นใยกล้วยง

การปรับปรุงคุณภาพการแช่หมักเส้นใยกล้วยงโดยใช้เทคโนโลยีเชื้อบริสุทธิ์ โดยใช้เปลือกกล้วยงแห้งหมักในน้ำจาก ๓ แหล่ง ได้แก่ น้ำประปาภูเขา, น้ำบ่อน้ำซึม และน้ำบาดาล เป็นเวลา ๕ วัน พบว่า สามารถแยกเชื้อจุลินทรีย์ได้ทั้งหมด ๗๗ ไอโซเลท และพบว่า มีเชื้อจุลินทรีย์ที่สามารถสร้างเอนไซม์เพคติเนสได้ ๑๒ ไอโซเลท ซึ่งได้คัดเลือกเชื้อ *Chryseobacterium gleum* (SKP/LA๖) เป็นหัวเชื้อบริสุทธิ์ในกระบวนการแช่หมัก โดยมีกระบวนการหมักที่เหมาะสม คือ การเติมหัวเชื้อบริสุทธิ์ ๑๐% หมักในสภาวะค่า pH ๑๐ ที่อุณหภูมิ ๓๕°C เป็นเวลา ๕ วัน ทำให้เปลือกกล้วยงหลังการหมักมีลักษณะเปื่อยยุ่ยได้เส้นใยที่มีความยาว สีขาว และมีกลิ่นเหม็นปานกลาง เส้นใยกล้วยงที่ได้มีคุณสมบัติที่ดีขึ้น ได้แก่ มีปริมาณแอลฟาเซลลูโลส ลิกนิน และเพนโตแซนมากกว่า จึงทำให้เส้นใยมีความเหนียวและแข็งแรงมากขึ้น และมีปริมาณสารแทรกไอโกลเซลลูโลส และเส้นใยน้อยกว่าเส้นใยจากกระบวนการเดิม

ทั้งนี้การใช้เทคโนโลยีเชื้อบริสุทธิ์สามารถปรับปรุงคุณภาพเส้นใยกล้วยงและช่วยลดมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมได้

โครงการ

ผลการวิจัย

๑๓. การวิจัยและพัฒนาเครื่องคัดขนาดผลของมะเขือเทศเชอร์รี่แบบอัตโนมัติ

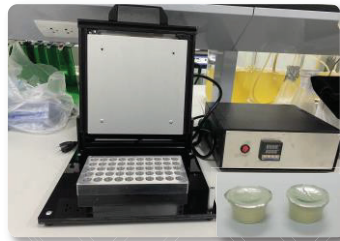
ผลลัพธ์ ต้นแบบเครื่องคัดขนาดมะเขือเทศเชอร์รี่แบบอัตโนมัติ

การวิจัยและพัฒนาเครื่องคัดขนาดผลมะเขือเทศเชอร์รี่แบบอัตโนมัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการคัดขนาดผลผลิตและการส่งมอบผลผลิต โดยพัฒนาเครื่องในการช่วยแก้ปัญหาการคัดขนาดที่ใช้เวลานานและขาดแรงงาน จากการทดสอบพบว่าเครื่องสามารถคัดขนาดมะเขือเทศเชอร์รี่ได้อย่างแม่นยำและมีประสิทธิภาพสูง โดยคัดขนาดได้ ๑๒๗.๒๙-๒๑๖.๘๖ กิโลกรัม/ชั่วโมง และสามารถเพิ่มกำลังการผลิตเป็น ๔.๕๕-๗.๒๒ เท่าเมื่อเทียบกับการใช้แรงงานคน เครื่องมีความแม่นยำในการคัดขนาด ๗๔.๓๓% และระยะเวลาในการคั้นทุนอยู่ที่ ๑.๑๖ ปี นอกจากนี้ยังมีการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ และเครื่องได้รับความพึงพอใจสูงจากผู้ใช้

๑๔. การพัฒนาเครื่องเตรียมสารพีโรโมนล่อด้วงหมัดฝักระบบอัตโนมัติ

ผลลัพธ์ ต้นแบบเครื่องเตรียมสารพีโรโมนล่อด้วงหมัดฝักระบบอัตโนมัติ

การพัฒนาเครื่องเตรียมสารพีโรโมนล่อด้วงหมัดฝักระบบอัตโนมัติสำหรับการผลิตแคปซูลบรรจุสารพีโรโมน จากการเปรียบเทียบการเตรียมสารพีโรโมนด้วยเครื่องและการเตรียมด้วยมือ พบว่าไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ($P < 0.05$) เมื่อทดสอบประสิทธิภาพการล่อด้วงหมัดฝักด้วยกับดักกาวเหนียว พบว่าเครื่องสามารถดักจับด้วงหมัดฝักเฉลี่ย ๓๕๓ ตัวต่อแผ่น ซึ่งสูงกว่ากับดักที่ไม่ได้ใช้สารพีโรโมนที่ดักจับได้เฉลี่ย ๒๔๙ ตัวต่อแผ่น โดยมีความแตกต่างทางสถิติที่ระดับ ๙๕% ($P < 0.05$) นอกจากนี้เครื่องดังกล่าวได้รับคะแนนความพึงพอใจมากที่สุดจากโรงงานชีวภัณฑ์

ทั้งนี้ผลการทำงานของเครื่องเมื่อทำการเทียบปริมาตรดูจ่ายของเหลวมีความถูกต้องแม่นยำสูง ระยะเวลาการทำงานประมาณ ๓๐ นาทีต่อรอบการผลิต ซึ่งไม่แตกต่างจากใช้แรงงานคน โดยเครื่องสามารถทำงานแทนคนได้ จึงทำให้พนักงานมีเวลาในการปฏิบัติงานด้านอื่นเพิ่ม และมีกำลังผลิตต่อวันสูงขึ้นเมื่อเทียบกับการใช้เพียงแรงงานคน โดยต้นทุนเครื่องที่ ๖๕,๐๐๐ บาท ซึ่งถูกกว่าการสั่งซื้อจากต่างประเทศที่มีราคาประมาณ ๒ ล้านบาท โดยมีประสิทธิภาพและความแม่นยำสูง สามารถนำไปใช้งานได้จริง

๑๕. การขยายผลเครื่องเพาะเมล็ดผักตระกูลสลัด และกะหล่ำปลีสูงานเพาะกล้าของศูนย์ฯ/สถานี

ผลลัพธ์ เครื่องเพาะเมล็ดบนถาดหลุมระบบอัตโนมัติ (แบบรี และแบบกลม) ๖ เครื่อง

การพัฒนาเครื่องเพาะเมล็ดอัตโนมัติพีชกลุ่มสลัดและกะหล่ำปลี เพื่อเพิ่มศักยภาพในการส่งมอบต้นกล้าทันต่อความต้องการของเกษตรกร ทดแทนการใช้แรงงานคน และประหยัดเมล็ดพันธุ์ ประหยัด เวลา และสามารถผลิตกล้าได้เร็วขึ้น ซึ่งได้มีการออกแบบและประกอบเครื่องเพาะเมล็ดอัตโนมัติกลุ่มสลัด ๒ รูปแบบ ประกอบด้วย

- ๑) เครื่องเพาะเมล็ดกลุ่มสลัด แบบเมล็ดรี ในถาดขนาด ๒๐๐ หลุม ใช้เวลาในการทำงาน ๓๘ วินาที /ถาด (แรงงานคนใช้เวลา ๔ - ๖ นาที/ถาด) มีประสิทธิภาพความแม่นยำในการหยอดเมล็ด ร้อยละ ๘๘.๒๕ สามารถเพิ่มกำลังการผลิตได้ ๗.๓๔ เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานคน และระยะเวลาคืนทุน ๒๗.๑๗ วัน (เวลาทำงาน ๘ ชั่วโมง/วัน)
- ๒) เครื่องเพาะกล้าอัตโนมัติกลุ่มกะหล่ำแบบเมล็ดกลม พบว่าประสิทธิภาพความแม่นยำในการหยอดเมล็ด ๙๘.๙% มีความสามารถในการหยอดเมล็ด ๑๐.๙ วินาที/ถาด (๓๓๐.๒๗ ถาด/ชั่วโมง) ขณะที่แรงงานคนใช้เวลาเฉลี่ย ๒๖.๙๒±๓.๕๕ วินาที สามารถเพิ่มกำลังการผลิตได้ ๒๗.๑๖ เท่า มีระยะเวลาคืนทุน ๕.๘๗ วัน

ดำเนินการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำนวน ๔๒ ราย ส่งมอบเครื่องเพาะกล้าอัตโนมัติ จำนวน ๖ แห่ง คือ ศูนย์ฯ แม่เฒ่า หองหอย ชุนแปะ แม่แะ แม่สะป็อก และแม่ปุนหลวง ซึ่งผลการประเมินความพึงพอใจของเครื่องเพาะเมล็ดอัตโนมัติในกลุ่มสลัดและกะหล่ำ อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

โครงการ

ผลการวิจัย

๑๖. การขยายผลการใช้เครื่องตรวจวิเคราะห์สารตกค้างระบบอัตโนมัติสู่งานวิเคราะห์สารของศูนย์ฯ/สถานีฯ

ผลลัพธ์ เครื่องตรวจวิเคราะห์สารตกค้างระบบอัตโนมัติ ๔ เครื่อง

แผนกอารักขาพืช ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเครื่องตรวจวิเคราะห์สารตกค้างระบบอัตโนมัติได้สำเร็จและทดลองใช้ที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์สารตกค้าง ได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญของการผลักดันนำผลสำเร็จจากงานวิจัยมาใช้ประโยชน์จริง โดยการขยายผลเครื่องตรวจวิเคราะห์สารตกค้างระบบอัตโนมัติสู่งานวิเคราะห์สารของศูนย์ฯ/สถานีฯ เพื่อแก้ไขปัญหาความผิดพลาดจากตรวจวิเคราะห์ ให้ผลการตรวจวัดที่ถูกต้องแม่นยำ นำเชื่อถือ และพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยการทำงานของเครื่องตรวจวิเคราะห์สารระบบอัตโนมัติ เมื่อทำการสอบเทียบปริมาณตรวจวัดของเหลวมีความถูกต้องแม่นยำสูง มีความคลาดเคลื่อนระหว่าง ๐.๓๕ - ๐.๖๐% มีอัตราสิ้นเปลืองพลังงานไฟฟ้า ๐.๒๒ กิโลวัตต์/ชั่วโมง ค่าไฟเท่ากับ ๐.๒๘ บาท/ชั่วโมง สามารถลดปริมาณการใช้น้ำยาชุดตรวจ GT-pesticide test kit ลดลง ๕๐% โดยต้นทุนการตรวจด้วยแรงงานคน เท่ากับ ๒๙.๖๐ บาท เมื่อตรวจผ่านเครื่องวิเคราะห์สารต่อ ๑ ตัวอย่าง ลดลงเหลือเพียง ๑๔.๘๑ บาท และมีการอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีให้นักวิชาการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๕ ราย ส่งมอบเครื่องตรวจวิเคราะห์สารตกค้างระบบอัตโนมัติ จำนวน ๔ ศูนย์ ซึ่งมีการประเมินความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปฏิบัติการวิเคราะห์สารตกค้างประจำศูนย์ฯ/สถานีฯ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เฉลี่ย ๔.๙๒

๑๗. การวิจัยพัฒนาเครื่องลอกเปลือกกัญชงขับเคลื่อนด้วยพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับชุมชนบนพื้นที่สูง

ผลลัพธ์ เครื่องลอกเปลือกกัญชงพร้อมระบบพลังงานไฟฟ้าแสงอาทิตย์ ๑ เครื่อง

การพัฒนาเครื่องลอกเปลือกกัญชงขับเคลื่อนด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ พบว่า อัตราการลอกเปลือกกัญชงอยู่ที่ ๒๐ กิโลกรัม/ชั่วโมง อัตราใช้พลังงานของเครื่องลอกเปลือกกัญชงอยู่ที่ ๐.๐๗ kWh/กิโลกรัม หากใช้พลังงานไฟฟ้าจะคิดเป็นค่าใช้จ่ายด้านพลังงาน เท่ากับ ๐.๒๘ บาท/กิโลกรัม สำหรับการทดสอบเส้นใยกัญชงนั้น ทำการทดสอบโดยการลอกเปลือกกัญชงโดยเครื่องลอก เปลือกกัญชง เปรียบเทียบกับการลอกเปลือกกัญชงด้วยมือ โดยสถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ ด้วยเครื่อง Microscope Digital Camera with Software คุณสมบัติด้านความแข็งแรงของเส้นใย พบว่าเส้นใยกัญชงที่ผ่านการลอกเปลือกด้วยเครื่องมีขนาดสม่ำเสมอกว่าเส้นใยกัญชงที่ผ่านการลอกเปลือกด้วย มือ ทั้งนี้ เส้นใยกัญชงที่ได้จากการลอกเปลือกด้วยมือ มีความเรียบ และความแข็งแรงมากกว่าเส้นใยกัญชงที่ลอกเปลือกด้วยเครื่อง

๑๘. การพัฒนาส่วนผสมอาหารจากโปรตีนพืชที่มีโอลิโกเปปไทด์สูงในรูปแบบเนื้อหมูสับเพื่อประยุกต์ใช้ในอาหารไทย

ผลลัพธ์ ต้นแบบผลิตภัณฑ์ คือ Plant based peptide ในรูปแบบเนื้อหมูสับ และผลิตภัณฑ์น้ำพริกอ่อง plant based peptide กึ่งสำเร็จรูป

การพัฒนาส่วนผสมอาหารจากโปรตีนพืชที่มีโอลิโกเปปไทด์สูงในรูปแบบเนื้อหมูสับ พบว่าการแยกโปรตีนจากถั่วเหลืองผิวดำด้วยกรดอะซิติก (ความเข้มข้น ๕%) ที่ปริมาณ ๑.๕% ทำให้ได้สารประกอบพีนอลิกสูงกว่าวิธีอื่น ๆ จากนั้นโปรตีนที่แยกได้ถูกนำไปผลิตโอลิโกเปปไทด์ด้วยเทคนิคการหมักโดยใช้เชื้อ *Aspergillus Oryzae* ที่ ๕ % และระยะเวลาในการบ่มที่ ๗๙.๖๒ ชั่วโมง ให้ผลดีที่สุด ผลิตภัณฑ์มีลักษณะเป็นก้อนคล้ายเนื้อหมูสับ และมีกลิ่นรสที่ดี โดยโอลิโกเปปไทด์ที่พัฒนามีกรดอะมิโนหลากหลายชนิด ซึ่งให้พลังงาน ๒๒๒.๙๘ กิโลแคลอรีต่อ ๑๐๐ กรัม ทั้งนี้การพัฒนาเนื้อสัมผัส *Plant-based peptide* ในรูปแบบหมูสับ ด้วยการเติมสาร Carboxymethyl cellulose (๑%) ทำให้มีปริมาณโปรตีนสูงถึง ๔๙.๕๕% และได้รับคะแนนทดสอบทางประสาทสัมผัสด้านเนื้อสัมผัสสูงสุดที่ ๕.๗๓ และการยอมรับผลิตภัณฑ์น้ำพริกอ่องจาก *Plant-based peptide* กึ่งสำเร็จรูปที่คุณลักษณะต่าง ๆ เช่น สี กลิ่น ความเค็ม ความเผ็ด และความชอบโดยรวมในระดับที่ชอบปานกลางถึงชอบมาก

โครงการ

ผลการวิจัย

๑๙. โครงการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตชาหมักหรือชาอัดแผ่นสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

ผลลัพธ์

- ♦ ชาอัดแผ่น ๑ ผลิตภัณฑ์
- ♦ องค์ความรู้กระบวนการผลิตชาอัดแผ่นของมูลนิธิโครงการหลวง

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาหมักหรืออัดแผ่น ได้มีการผลิตจำนวน ๒ ขนาด ประกอบด้วยขนาด ๒๐๐ กรัม และ ๓๕๗ กรัม และได้มีการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีความสวยงามและเหมาะสมสำหรับการจำหน่ายในชุดพิเศษ ซึ่งการทดสอบคุณภาพชาที่มีสารที่มีประโยชน์ เช่น คาเฟอีน ฟาโวนอยด์ และโพลีฟีนอล พบว่าชาอัดแผ่นจากโครงการหลวงมีปริมาณสารที่เป็นประโยชน์มากกว่าชาที่ผลิตจากต่างประเทศ พร้อมทั้งได้รับการตอบรับที่ดีโดยเฉพาะในเรื่องของกลิ่นหอมและรสชาติที่มีเอกลักษณ์ ส่วนการจำหน่ายชาอัดแผ่นในงานต่าง ๆ เช่น งานโครงการหลวงในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่ รวมถึงงานตรุษจีนและ Afternoon Tea ที่ผ่านมามีการผลิตจำหน่าย ๑,๖๓๓ หน่วย สร้างมูลค่ารวมถึงกว่า ๑.๕ ล้านบาท โดยงานวิจัยมีความสำเร็จในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตชาอัดแผ่น และสามารถนำไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ได้ โดยส่งผลิตภัณฑ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ยังต้องมีศึกษาคุณภาพของชาอัดแผ่นที่บ่มในระยะเวลาต่างๆ และทำการทดสอบการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพและสารอนุพันธ์ในชา รวมถึงการวางแผนจำหน่ายชาอัดแผ่นในงานโครงการหลวง แผนการจำหน่ายในงานต่าง ๆ ในอนาคตต่อไป

๒๐. โครงการขยายผลงานวิจัยกัญชาสู่เชิงพาณิชย์

ผลลัพธ์

- ♦ ๓ ผลิตภัณฑ์ ๙ รูปแบบ
- ♦ ๑ กระบวนการนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความเป็นไปได้ในการขยายผลการวิจัยผลิตภัณฑ์จากเส้นใยกัญชาเพื่อพัฒนาเป็นเสื้อผ้าและสินค้าต่าง ๆ โดยการวิจัยได้ศึกษาแนวโน้มและความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในด้านราคาและรูปแบบสินค้า เพื่อปรับใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์กัญชาให้ตอบสนองความต้องการของตลาด จากผลการศึกษาได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า กระเป๋า และรองเท้า โดยพบว่าผลิตภัณฑ์เสื้อผ้ามียอดการจำหน่าย และให้ผลตอบแทนสุทธิดีที่สุด รองลงมา คือ กระเป๋าและรองเท้า โดยแนะนำให้มุ่งเน้นการผลิตเสื้อผ้าเป็นหลักในอนาคต และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการตลาด อาทิ การใช้ช่องทางออนไลน์สำหรับสินค้าที่ไม่จำเป็นต้องลองสวมใส่ และการลดราคาสินค้าเพื่อเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายต่อไป

๒๑. การพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวงสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

ผลลัพธ์

- ♦ ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มต้นแบบ ๒ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ เครื่องดื่มชาสกัดเย็น และชาเขียวแต่งกลิ่น
- ♦ องค์ความรู้การผลิตชาทั้ง ๒ ผลิตภัณฑ์

การพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวงสู่การผลิตเชิงพาณิชย์ ได้ ๒ ผลิตภัณฑ์ ได้แก่

- ๑) เครื่องดื่มชาสกัดเย็น ๓ รายการ ได้แก่ ชาเขียว ชาแดง และชาขาว ได้มีการพัฒนาการผลิต และจำหน่ายเชิงพาณิชย์ ปริมาณผลิตรวม ๓๐,๘๓๕ ขวด ยอดจำหน่ายผ่านระบบตลาดของมูลนิธิ ๑.๐๖ ล้านบาท ปัจจุบันทดลองจำหน่ายในร้านโครงการหลวงเป็นหลัก
- ๒) ชาเบลนด์ ได้ผลิตผลิตภัณฑ์ต้นแบบ จำนวน ๒ รายการ ได้แก่ ชาเขียวอบข้าวกล้องคั่ว และชาเขียวอบคีนัวคั่ว ทดลองผลิตและทดลองจำหน่าย รายการละ ๔๐๐ กระป๋อง ทดลองจำหน่าย ได้ ๓๒๕ กระป๋อง ยอดจำหน่ายผ่านระบบตลาดของมูลนิธิ ๕๘,๕๐๐ บาท และดำเนินการพัฒนาชาเขียวอ่าวขางแต่งกลิ่นสังเคราะห์ต้นแบบร่วมกับบริษัทเอกชนจำนวน ๓ รายการ ๑๒ กลิ่น แต่ยังไม่ทดลองผลิตและทดลองจำหน่ายเชิงพาณิชย์

สำหรับผลิตภัณฑ์ผงชาขงละลายยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากอยู่ระหว่างประสานงานการผลิตร่วมกับฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

โครงการ

ผลการวิจัย

๒๒. การพัฒนาต่อยอดการผลิตผลไม้
อบแห้งสู่เชิงพาณิชย์

ผลลัพธ์

- ◆ ผลิตรภัณฑ์ต้นแบบ ๒ ผลิตรภัณฑ์ (พลับพองแห้งและมะม่วงอบแห้ง)
- ◆ องค์ความรู้การผลิตผลไม้อบแห้ง

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผลไม้อบแห้งเชิงพาณิชย์ โดยศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์มะม่วงอบแห้งและพลับพองแห้ง เพื่อเพิ่มมูลค่าและส่งเสริมการผลิตในอุตสาหกรรมผลไม้แปรรูปของกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่โครงการหลวง

- ๑) การพัฒนาผลิตภัณฑ์มะม่วงอบแห้ง พบว่าการอบแห้งมะม่วงโดยใช้ตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ ๖๐ องศาเซลเซียส และการแช่มะม่วงในสารละลายน้ำตาล ๔๘ ชั่วโมง เป็นกรรมวิธีที่เหมาะสม และได้มีการจำหน่ายสร้างมูลค่า ๑๒,๐๐๐ บาท
- ๒) การพัฒนาผลิตภัณฑ์พลับพองแห้ง ตู้อบลมร้อนที่อุณหภูมิ ๖๐ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๘ ชั่วโมง จากนั้นนำพลับพองมาอบ และอบแห้งที่อุณหภูมิ ๕๕ องศาเซลเซียส เป็นเวลา ๘ ชั่วโมง แล้วบรรจุพลับพองแห้งเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุด และได้มีการจำหน่ายสร้างมูลค่า ๓๓๒,๒๒๘ บาท

ทั้งนี้ได้มีการจัดอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตผลไม้อบแห้งให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ๗๒ คน เพื่อสู่การขยายผลการผลิตในพื้นที่โครงการหลวงต่อไป

๒๓. การพัฒนาผลไม้และผัก
ปรุงรสข้าวโพดป๊อปคอร์น

ผลลัพธ์ ต้นแบบผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผงสตรอว์เบอร์รี และผงผักเคล และกระบวนการผลิต

การพัฒนาผลไม้และผักสำหรับปรุงรสข้าวโพดป๊อปคอร์น จากสตรอว์เบอร์รี เสาวรส อะโวคาโด และเคล และนำมาแปรรูปเป็นผงด้วยกระบวนการอบแห้งแบบสุญญากาศ (Vacuum dry) ซึ่งรักษาคุณค่าทางอาหารดีที่สุด พบว่า การผลิตผงผักเคลและผงสตรอว์เบอร์รี ได้ผลสำเร็จ โดยผงเคลได้ผลผลิต ๗% จากผักเคลสด และผงสตรอว์เบอร์รีได้ผลผลิต ๑๐% จากสตรอว์เบอร์รีสด แต่ไม่สามารถผลิตผงอะโวคาโดและเสาวรสดได้สำเร็จจากวิธีนี้ เนื่องจากปัญหาการจับตัวเป็นก้อนและไม่สามารถอบให้เป็นผงได้ และพบว่าผู้บริโภคยอมรับผงผักเคลในด้านสี กลิ่น และรสชาติ และผงสตรอว์เบอร์รีได้รับความพึงพอใจหลังจากปรับสีให้เป็นสีแดงอมชมพู ทั้งนี้การศึกษาต้นทุนการผลิตพบว่า ต้นทุนการผลิตผงเคล ๑ กิโลกรัมอยู่ที่ ๙๑๖.๘๕ บาท และสามารถจำหน่ายได้ จำนวน ๑,๐๐๐ กิโลกรัม สร้างรายได้ ๙๑๖.๘๕ บาท ขณะที่ต้นทุนการผลิตผงสตรอว์เบอร์รี ๑ กิโลกรัมอยู่ที่ ๕๘๐ บาท และได้ทำการจำหน่ายผงสตรอว์เบอร์รี จำนวน ๓๐ กิโลกรัม มูลค่า ๑๗,๔๐๐ บาท

๒๔. โครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่ม
ศักยภาพผู้นำชุมชนและองค์กร
ชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงเพื่อ
การพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์ องค์ความรู้ในการเสริมสร้างศักยภาพผู้นำชุมชนและองค์กรชุมชน

การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนในพื้นที่สูงของโครงการหลวง ดำเนินการในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์และอ่าางาง พบว่า ผู้นำชุมชนสามารถระบุสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้ดี และมีความต้องการเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างมาก หลังจากการฝึกอบรม ผู้นำชุมชนมีความรู้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและปัญหาชุมชน รวมถึงการเขียนโครงการพัฒนาท้องถิ่นตามแบบฟอร์ม ผ.๐๒ ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือ การพัฒนานโยบายที่สนับสนุนการพัฒนาผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง ควรจัดการฝึกอบรมตามความต้องการของชุมชน พร้อมติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และเน้นพัฒนาทักษะการสื่อสารและการวางแผนเพื่อให้ผู้นำชุมชนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนที่จะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ในอนาคตและระยะยาวต่อไป

โครงการ

ผลการวิจัย

๒๕. การทดสอบเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดการป่าไม้บนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

ผลลัพธ์

- ◆ คู่มือเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดการป่าไม้บนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ๑ เล่ม
- ◆ แปลงสาธิต ๓ พื้นที่

การทดสอบเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดการป่าไม้บนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาจำนวน ๓ พื้นที่ ได้แก่ สถานีฯ อ่างาง ปางตะ และศูนย์ฯ แม่ทาเหนือ โดยโครงการได้พัฒนาเกณฑ์และตัวชี้วัดทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๗ เกณฑ์ ๒๙ ตัวชี้วัด พบว่า ศูนย์/สถานีฯ นำร่อง ผ่านเกณฑ์ตามตัวชี้วัดมากกว่าร้อยละ ๘๐ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการพัฒนาแปลงสาธิตการจัดการป่าไม้บนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ซึ่งศูนย์ฯ แม่ทาเหนือ เน้นในเรื่องการจัดการป่าชุมชนอย่างมีส่วนร่วม สถานีฯ ปางตะ เน้นการจัดการพื้นที่ป่าปลูกและป่าฟื้นฟู และสถานีฯ อ่างาง เน้นการจัดการป่าปลูกและโครงการป่าชาวบ้าน ดังนั้นโครงการนี้จึงได้มาซึ่งคู่มือสำหรับผู้ปฏิบัติเป็นแนวทางการเก็บข้อมูลตามเกณฑ์และตัวชี้วัดในการจัดการป่าไม้บนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

๒๖. การวิจัยเพิ่มศักยภาพด้านการใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติตามภูมิสังคมประเภทป่าให้สีเขียว

ผลลัพธ์

- ◆ องค์ความรู้สีเขียวจากธรรมชาติ
- ◆ ๕ ผลิตภัณฑ์จากการย้อมสีธรรมชาติ
- ◆ ๑ คู่มือการสกัดและย้อมสี

ลำดับ	สี	ส่วนที่ใช้	สารช่วยย้อม				
1	เขียว	เปลือก	เปลือก	น้ำตาล	ปูน	สารส้ม	
			SS2 - ๑๑๖	SS2 - ๑๑๗	SS2 - ๑๑๘	SS2 - ๑๑๙	
2	แดงส้ม	เปลือก	เปลือก	น้ำตาล	ปูน	สารส้ม	
			SS2 - ๑๒๐	SS2 - ๑๒๑	SS2 - ๑๒๒	SS2 - ๑๒๓	
3	แดงเข้ม	เปลือก	เปลือก	น้ำตาล	ปูน	สารส้ม	
			SS2 - ๑๒๔	SS2 - ๑๒๕	SS2 - ๑๒๖	SS2 - ๑๒๗	
4	แดง	เปลือก	เปลือก	น้ำตาล	ปูน	สารส้ม	
			SS2 - ๑๒๘	SS2 - ๑๒๙	SS2 - ๑๓๐	SS2 - ๑๓๑	
5	เขียว	ผล	เปลือก	น้ำตาล	ปูน	สารส้ม	
			SS2 - ๑๓๒	SS2 - ๑๓๓	SS2 - ๑๓๔	SS2 - ๑๓๕	

การใช้พืชจากท้องถิ่น จำนวน ๑๐ ชนิด ในการย้อมสีธรรมชาติสามารถให้สีที่มีความคงทนสูง และเหมาะสมกับมาตรฐานสิ่งทอ โดยการใช้สารช่วยย้อมที่เป็นสารส้มและสารอื่น ๆ จะทำให้ได้เฉดสีและความเข้มที่แตกต่างกัน ผลิตรั้วกันที่ได้จากกระบวนการนี้มีความคงทนต่อแสงและการซักในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ กระบวนการย้อมสีที่เหมาะสม คือ การย้อมสีเส้นด้ายฝ้ายที่อุณหภูมิ ๑๐๐°C ด้วยสารช่วยย้อมในระยะเวลา ๖๐ นาที และการบันทึกค่า pH ของน้ำย้อมก่อนทำการย้อม พร้อมได้พัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอกระเหรี่ยงชุมชนบ้านเลอตอ และบ้านวัดจันทร์ ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เพื่อต่อยอดเชิงพาณิชย์ให้เป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยต่อไป

๒.๓ การขึ้นทะเบียนพันธุ์ และนวัตกรรม

พันธุ์พืชใหม่ที่ได้รับการรับรองการขึ้นทะเบียนพันธุ์กับกรมวิชาการเกษตร จำนวน ๔ ชนิด
๑๑ พันธุ์ ได้แก่

❖ **สาลี** จำนวน ๑ พันธุ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อสาลีพันธุ์ใหม่ว่า **“รอยัล ลัสเชิส Royal Luscious”** เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งมีสื่อถึงความหมายว่า

รอยัล สื่อถึงความเป็นโครงการหลวงที่เกิดขึ้นจากพระราชประสงค์ และเป็นชื่อที่ใช้หน้าในการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชของมูลนิธิโครงการหลวง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

ลัสเชิส สื่อถึงลักษณะเด่นของพันธุ์สาลีที่มีรสชาติหวานฉ่ำ เนื้อเนียนละเอียด และมีกลิ่นหอม

ลักษณะเด่น ผลสาลีเนื้อเนียนละเอียด มีกลิ่นหอม รสชาติหวานฉ่ำ เมื่อเก็บรักษาไม่เกิดอาการเนื้อภายในผลเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล และมีอายุการเก็บรักษาได้นาน

❖ **กุหลาบตัดดอก** จำนวน ๓ พันธุ์

กุหลาบตัดดอก พันธุ์รอยัล ๑

ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีชมพู ทั้งดอก ขอบหยักและเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกมีขนาดใหญ่

กุหลาบตัดดอก พันธุ์รอยัล ๒

ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีเหลือง ทั้งดอก เมื่อดอกบานเต็มทีกลีบดอกจะมีสีที่อ่อนลง ดอกมีขนาดใหญ่

กุหลาบตัดดอก พันธุ์รอยัล ๓

ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีม่วงอ่อน ทั้งดอก ขอบหยักและเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกมีขนาดใหญ่

❖ **กุหลาบกระถาง** จำนวน ๕ พันธุ์

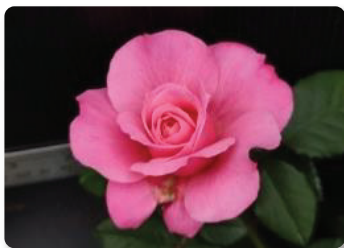
กุหลาบกระถาง พันธุ์รอยัล ๔

ลักษณะเด่น กุหลาบกระถางสองสี ดอกตูมกลีบดอกบริเวณโคนมีสีเหลือง ปลายดอกมีสีชมพูเข้ม เมื่อดอกบานเต็มทีสีจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อนทั้งดอก มีขนาด ๖.๐ – ๘.๗ ซม.

กุหลาบกระถาง พันธุ์รอยัล ๕

ลักษณะเด่น กุหลาบลูกผสม กลีบดอกมีสีชมพูอ่อน ดอกบานมีขนาด ๗.๒ – ๙.๓ ซม.

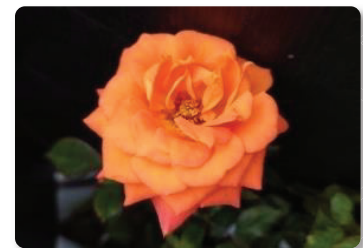
กุหลาบกระถาง พันธุ์รอยัล ๖

ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีชมพูเข้มทั้งดอก ดอกบานมีขนาด ๘.๑ – ๑๐.๐ ซม. โดยไม่มีการเปลี่ยนสีเมื่อดอกบานเต็มที่

กุหลาบกระถาง พันธุ์รอยัล ๗

ลักษณะเด่น กุหลาบพันธุ์เลื้อย ดอกมีสีชมพูทั้งดอก โดยสีของดอกตูมและดอกที่บานเต็มที่แล้วไม่มีความแตกต่างกัน ดอกบานมีขนาด ๗.๕ – ๑๐.๒ ซม.

กุหลาบกระถาง พันธุ์รอยัล ๘

ลักษณะเด่น กลีบดอกบริเวณโคนมีสีส้ม บริเวณปลายมีสีชมพู ขอบหยักและเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกบานมีขนาด ๘.๒ – ๑๐.๔ ซม.

❖ **เบญจมาศ** จำนวน ๑ พันธุ์

เบญจมาศ พันธุ์รอยัล ๑

ลักษณะเด่น สามารถพัฒนาดอกได้อย่างสมบูรณ์ภายใต้สภาพวันยาวตามธรรมชาติ ดอกกิ่งซ้อน ไล่ระดับเข้าตรงกลาง กลีบดอกวงนอกมีความยาวกว่ากลีบดอกที่อยู่บริเวณด้านในก้านช่อดอกยาวตรง และแข็งแรง และอายุปักแจกันนาน ๗ - ๑๔ วัน

❖ **แคลลาลิลี** จำนวน ๑ พันธุ์

แคลลาลิลี พันธุ์รอยัล ๑

ลักษณะเด่น กาบช่อดอกสีชมพูขลิบเขียว มีการเข้ากรวยของดอกที่ดี กาบช่อดอกไม่ยับ

๒.๔ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

โครงการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ได้ดำเนินการติดตาม เผยแพร่ และผลักดันการนำผลงาน/นวัตกรรมจากการวิจัยสู่การนำไปใช้ประโยชน์ ทั้งสิ้นจำนวน ๒๙ โครงการ ได้มีการขยายผลและถ่ายทอดสู่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการหลวง ใน ๓๙ แห่ง จำนวนทั้งสิ้น ๑,๓๔๔ ราย ประกอบด้วย

ประเภท	รายละเอียด	เป้าหมาย	ผล
การขยายเมล็ดพันธุ์ และพันธุ์ใหม่สู่ การส่งเสริม	ส่งเสริมและขยายผลการผลิตเมล็ดพันธุ์/ต้นกล้า จำนวน ๕ ชนิด <ul style="list-style-type: none"> พืชไร่ ๑ ชนิด คือ คีนัว ไม้ผล ๔ ชนิด ได้แก่ เสาวรส พืชเนคทารีน และสาลี่ 	ขยายผลจำนวน ๑๔ ศูนย์ฯ/สถานีฯ ปริมาณ ๑๗ ต้น สร้างมูลค่ากว่า ๖ แสนบาท	ดำเนินการส่งเสริมและขยายผลแล้ว ๔ ชนิด (ร้อยละ ๘๐) ประกอบด้วย เสาวรส พืชเนคทารีน และสาลี่ ภายใต้อายุ ๖ ศูนย์ฯ/สถานีฯ เกษตรกร จำนวน ๑๒ ราย ปริมาณผลผลิต ๓.๙ ตัน สร้างมูลค่า ๑.๗ แสนบาท
การขยายผล เครื่องมือต้นแบบ และชีวภัณฑ์	จำนวน ๕ ต้นแบบเครื่องมือ/นวัตกรรม ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> เครื่องกับดักแมลงวันผลไม้กึ่งอัตโนมัติ เครื่องหั่นใบชาแบบหยาบและแบบละเอียด เครื่องขึ้นรูปแป้งข้าวเหนียวกึ่งอัตโนมัติ เครื่องนึ่งข้าวเหนียวกึ่งอัตโนมัติ โรงเรือนกระตุ้นตาดอก (สตรอว์เบอร์รี) 	ร้อยละ ๑๐๐ ของ การนำเครื่องมือไปใช้	ขยายผลนำไปใช้ประโยชน์ จำนวน ๕ ต้นแบบเครื่องมือ (ร้อยละ ๑๐๐) เกษตรกร ๑๑ ราย <ul style="list-style-type: none"> เครื่องกับดักแมลงวันผลไม้ ขยายผล จำนวน ๘ เครื่อง เครื่องหั่นใบชา นำไปใช้ที่ศูนย์ฯ ป่าเมี่ยง ผลิตข้าวเหนียวสุตรเจ รสฟักทอง และ รสเห็ดหอม สร้างมูลค่า ๗๓,๖๘๖ บาท โรงเรือนกระตุ้นตาดอก ๑ โรง สำหรับผลิต ไหลสตรอว์เบอร์รี จำนวน ๑,๔๐๐ ไหล
การขยายผลิตภัณฑ์ทดสอบตลาดเชิงพาณิชย์	ผลักดันการจำหน่ายเชิงพาณิชย์ จำนวน ๖ รายการ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> ชาสกัดเย็น ชาอัดแผ่น พลั้บอบแห้ง สตรอว์เบอร์รี ๘๙ ผงผักและผลไม้ ผลิตภัณฑ์จากกล้วยชง 	ได้ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายเชิงพาณิชย์ ไม่น้อยกว่า ๓ รายการ สร้างมูลค่าการจำหน่ายไม่น้อยกว่า ๕ ล้านบาท	<ul style="list-style-type: none"> ผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายเชิงพาณิชย์ จำนวน ๖ รายการ มูลค่าการจำหน่าย ๕,๑๑๙,๘๙๕.๓๘ บาท
การถ่ายทอดองค์ความรู้	จำนวน ๑๓ องค์ความรู้ ดังนี้ <ul style="list-style-type: none"> การผลิตผักเคล การให้สารเปลี่ยนแปลงสีดอกไฮเดรนเยีย โมเดลการจัดการศัตรูพืชไร่นาผักกาดขาวปลี รูปแบบการปลูกพืชและการปลูกป่าแบบวนเกษตรบนพื้นที่สูง ๒ เรื่อง การพัฒนาศักยภาพเยาวชน และผู้นำชุมชนบนพื้นที่สูง ๖ เรื่อง เกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานความยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูง Big data 	ถ่ายทอดองค์ความรู้ อย่างน้อยร้อยละ ๙๐	ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ จำนวน ๖ เรื่อง (ร้อยละ ๔๖.๑๕) แก่เกษตรกร ๑,๓๒๑ ราย <ul style="list-style-type: none"> การผลิตผักเคล การให้สารเปลี่ยนแปลงสีดอกไฮเดรนเยีย โมเดลการจัดการศัตรูพืชไร่นาผักกาดขาวปลี แปลงสาธิตวนเกษตรที่ศูนย์ฯ เลอตอ ข้อมูลเกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานความยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูง โปรแกรม RedCap (Big Data)

๒.๕ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๑) การประชุมวิชาการผลงานวิจัย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗

มูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จัดการประชุมวิชาการ “ผลสำเร็จจากการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมบนพื้นที่สูง เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน” ประจำปี ๒๕๖๗ ระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เผยแพร่ผลสำเร็จและความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เนื่องในโอกาสมูลนิธิโครงการหลวง ครบรอบ ๕๕ ปี และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นด้านงานวิจัยบนพื้นที่สูง เสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการบูรณาการงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาบนพื้นที่สูงของหน่วยงานเครือข่ายการวิจัยและหน่วยงานบริหารทุนวิจัย โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุม รวมทั้งสิ้น ๕๖๔ คน ซึ่งมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- ❖ การบรรยายพิเศษ จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่
  - ♦ นโยบายและแนวทางการวิจัยของโครงการหลวง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
  - ♦ ๕๕ ปี ผลการวิจัยและพัฒนาโครงการหลวงต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อความมั่นคงและยั่งยืนบนพื้นที่สูง
  - ♦ บทบาท สวก. และกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาบนพื้นที่สูงด้วยงานวิจัย
  - ♦ ผลสัมฤทธิ์จากงานวิจัยโครงการหลวงสู่การขยายผลการพัฒนาพื้นที่สูงเพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของประเทศ
- ❖ การเสวนาของผู้นำเกษตรกรบนพื้นที่สูง ในหัวข้อ “มุมมองของเกษตรกร และผลที่ได้จากองค์ความรู้ งานวิจัยและนวัตกรรมของมูลนิธิโครงการหลวงในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม”
- ❖ การนำเสนอผลการวิจัย จำนวน ๓๕ เรื่อง แบ่งเป็น ภาคบรรยาย จำนวน ๙ เรื่อง และภาคโปสเตอร์ จำนวน ๒๖ เรื่อง
- ❖ การจัดนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๗๒ พรรษา
- ❖ การจัดนิทรรศการงานวิจัย มูลนิธิโครงการหลวง ๕๕ ปี และผลงานวิจัย สวพส.

จัดการประชุมวิชาการ “ผลสำเร็จจากการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมบนพื้นที่สูง เพื่อความมั่นคงและยั่งยืน”

๒) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

มูลนิธิโครงการหลวง นำผลงานวิจัยไปเผยแพร่ในการประชุมวิชาการในระดับชาติ จำนวน ๖ ผลงาน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

❖ การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐ จำนวน ๕ เรื่อง ดังนี้

- ◆ **ภาคบรรยาย** จำนวน ๒ เรื่อง ได้แก่ (๑) ฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระและฤทธิ์ยับยั้งเอนไซม์ไทโรซิเนส ของสารสกัดจากดอกเอเดลไวส์ที่ปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง เพื่อพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เวชสำอาง และ (๒) การประเมินและคัดเลือกพันธุ์กัญชง CBD และ Superfood type สำหรับเกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวง โดยงานวิจัยด้านกัญชง **ได้รับรางวัลระดับดีเด่น** ภาคบรรยาย กลุ่มสาขาผักและนวัตกรรมการพืชสวน
- ◆ **ภาคโปสเตอร์** จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) การศึกษาการใส่ปุ๋ยแคลเซียมและโบรอนต่อคุณภาพผลผลิตมะม่วงนวลค่าบนพื้นที่สูง (๒) การปรับปรุงพันธุ์เบบี๋คอสลัดสีแดงสำหรับมูลนิธิโครงการหลวง และ (๓) ความผสมกันได้ของไฮเดรนเยียลูกผสม” โดยงานวิจัยด้านไม้ดอก **ได้รับรางวัลระดับดี** ภาคโปสเตอร์ กลุ่มสาขาไม้ดอกไม้ประดับ และเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว

❖ การเผยแพร่บทความทางวิชาการ วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จำนวน ๑ เรื่อง “การศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการปลูกกัญชงพันธุ์ CBD types และ Superfood types”

ความผสมกันได้ของไฮเดรนเยียลูกผสม
Crossability of Hydrangea Hybrids

นิพนธ์ กิติติ*, อรรถพร จันทหัตถ์* และ ณัฐา โพธารามณ์*
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวงเชียงใหม่ 2020
111 ซอยนิคมพัฒนาเชียงใหม่ 50000 เชียงใหม่ ประเทศไทย โทร: 053 251111

หมายเลขพันธุ์	ชื่อพันธุ์	จำนวนดอก	จำนวนเกสรตัวผู้	จำนวนเกสรตัวเมีย
1	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
2	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
3	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
4	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
5	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
6	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
7	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
8	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
9	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
10	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
11	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
12	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
13	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
14	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
15	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
16	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
17	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
18	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
19	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30
20	Hydrangea 'Blue Bird'	40	120	30

ภาพการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๐

๓

ด้านพัฒนาและ
ส่งเสริมอาชีพ

๓.๑ อาชีพภาคการเกษตร

ผลจากการวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืชและสัตว์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง มุ่งสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในการเป็นอาชีพทางเลือกให้แก่คนบนพื้นที่สูง นำสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง รวมไปถึงการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัย ในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง และขยายผลไปยังพื้นที่สูงอื่น ๆ ทั้งในและต่างประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑) การส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้

มูลนิธิโครงการหลวงได้ส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร บนพื้นฐานหลักวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ด้วยการส่งเสริมการปลูกพืชผัก ไม้ผล ไม้ดอก พืชไร่ ชา กาแฟ สมุนไพร และการเลี้ยงสัตว์ รวม ๔๒๗ ชนิด พื้นที่ปลูก ๓๖,๗๘๗ ไร่ มีเกษตรกรสมาชิกเข้าร่วมโครงการกว่า ๑๐,๗๐๘ ราย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรจากการประกอบอาชีพ ภาคการเกษตร ๘๖๙.๐๖ ล้านบาท

ตาราง การส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มงาน	เป้าหมายมูลค่า	ผลการดำเนินงาน	% เทียบแผน
๑. ผักและสมุนไพร	๕๑๐.๐๔	๔๕๙.๕๓	๙๐.๑๐
๒. ไม้ผล	๑๑๐.๔๒	๑๑๐.๔๐	๙๙.๙๘
๓. ไม้ดอก	๓๘.๙๖	๓๐.๒๔	๗๗.๖๒
๔. พืชไร่	๑๐.๕๑	๑๐.๒๖	๙๗.๖๕
๕. ชา	๑๑.๗๘	๕.๙๔	๕๐.๓๙
๖. กาแฟ	๒๐๐.๖๔	๒๓๒.๑๘	๑๑๕.๗๒
๗. เห็ด	๙.๐๑	๖.๙๙	๗๗.๕๗
๘. กัญชง	๒.๕๐	๑.๙๙	๗๙.๕๒
๙. ปศุสัตว์ และผลิตผลอาหารฯ	๙.๐๑	๑๑.๕๓	๑๒๗.๘๘
รวม	๙๐๒.๘๗	๘๖๙.๐๖	๙๖.๒๕

๒) งานพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลผลิตของเกษตรกร

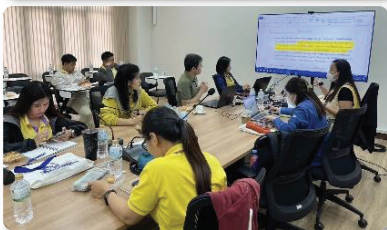
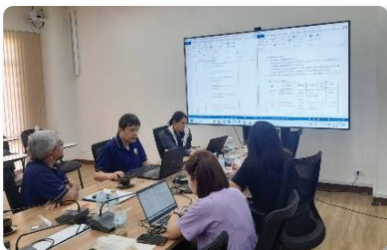
มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการเพื่อสนับสนุนการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติตลอดห่วงโซ่การผลิต ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย ซึ่งเกษตรกรสมาชิกทุกรายจะต้องผ่านการอบรมและรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย อาทิ มาตรฐานการเพาะปลูกที่ดี มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จากนั้นจึงนำผลผลิตจากแปลงเกษตรกรไปสู่การคัดและบรรจุในศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ก่อนนำไปสู่การแปรรูปหรือส่งมอบไปยังผู้บริโภค โดยมูลนิธิโครงการหลวงได้รับการสนับสนุนการพัฒนาด้านมาตรฐานอาหารปลอดภัยจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง เป็นต้น

๒.๑) การรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง ส่งเสริมการเพาะปลูกพืชภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยสนับสนุนและดำเนินการขอรับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ ได้แก่

- ◆ มาตรฐานการเพาะปลูกที่ดี (GAP) ๒๕๖ ชนิด ๑๐,๗๐๘ ราย
- ◆ มาตรฐาน GLOBAL.G.A.P V6. plus GRASP +McDonald G.A.P. ๑ ชนิด ๑๘๑ ราย
โดยมูลนิธิโครงการหลวงได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นแห่งแรกของประเทศไทย
- ◆ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร) ๕๘ ชนิด ๕๙๑ ราย
- ◆ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM) ๗๖ ชนิด ๗๔๗ ราย
- ◆ มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ๗ มาตรฐาน ๗ ชนิด ๒๑ ราย
- ◆ มาตรฐาน GMP กฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข อาคารคัดบรรจุผลผลิตของศูนย์ฯ/สถานีฯ
ได้รับการรับรอง จำนวน ๔๒ แห่ง
- ◆ มาตรฐาน GMP ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มกษ.๙๐๓๕-๒๕๖๓ การปฏิบัติที่สำหรับ
โรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด ศูนย์ฯ/สถานีฯ ได้รับการรับรอง จำนวน ๑๐ แห่ง (ซึ่งเป็นมาตรฐาน
ที่สูงกว่า GMP กฎหมายของกระทรวงสาธารณสุข โดยได้รับการสนับสนุนจาก มกอช.
ในการตรวจวิเคราะห์ผลผลิตและน้ำ)

๒.๒) การเตรียมความพร้อมถ่ายโอนภารกิจตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน

ภาพการเตรียมความเป็นหน่วยตรวจรับรอง IB

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ดำเนินโครงการเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพหน่วยงาน (CB/IB) ด้านการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานการเพาะปลูกที่ดี (GAP) เพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจตรวจสอบและรับรองให้ภาคเอกชนของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งขณะนี้มีการเตรียมความพร้อม ดังนี้

- ◆ **ด้านบุคลากร:** อยู่ระหว่างพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ ให้มีความรู้ด้านมาตรฐานสากล และมีความพร้อมในการเป็นผู้ตรวจประเมิน
- ◆ **ด้านองค์กร:** พัฒนาระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO/IEC ๑๗๐๒๐:๒๐๑๒ ให้มีความพร้อมสำหรับเป็นหน่วยตรวจ (Inspection Body : IB) เพื่อขอการรับรองระบบงานหน่วยตรวจ (IB) ต่อไป

๓) การส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และสารทดแทนการใช้สารเคมี

มูลนิธิโครงการหลวง จัดตั้งโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชบนที่สูง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อทำหน้าที่ในการวิจัยและให้คำแนะนำด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช โดยใช้หลักการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) รวมทั้งได้วิจัยและพัฒนาสารชีวภัณฑ์และสารทดแทนเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ทดแทนสารเคมี ซึ่งมีความก้าวหน้าดังนี้

๓.๑) การขึ้นทะเบียนชีวภัณฑ์ของมูลนิธิโครงการหลวง

มูลนิธิโครงการหลวงได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสารล่อแมลงและชีวภัณฑ์ต่อกรมวิชาการเกษตร จำนวน ๕ รายการ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๖ จำนวน ๕ รายการ **ซึ่งผลิตภัณฑ์ทั้ง ๕ รายการ ได้ผ่านการอนุมัติการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายจากกรมวิชาการเกษตรเรียบร้อยแล้ว** มีรายละเอียด ดังนี้

♦ สารล่อแมลง จำนวน ๒ รายการ

ฟิโรด้วงหมัดฝัก (allyl isothiocyanate)

- ♦ ใช้ดึงดูดด้วงหมัดฝักในฝักกาดขาวปลี
- ♦ ทะเบียนเลขที่ ๓๑๘-๒๕๖๖

ฟิโรแมลงวันแดง (cue-lure)

- ♦ ใช้ล่อแมลงวันแดงในชุกินี
- ♦ ทะเบียนเลขที่ ๙๓๕-๒๕๖๗

♦ ชีวภัณฑ์ จำนวน ๓ รายการ

ไตรโค-อาร์

(*Trichoderma asperellum*)

- ♦ ใช้ป้องกันโรคใบจุด (leaf spot) ในมะเขือเทศที่มีสาเหตุจากเชื้อรา *Alternaria solani*
- ♦ ทะเบียนเลขที่ ๓๖๘-๒๕๖๗

บี ๑๐-อาร์

(*Bacillus amyloliquefaciens*)

- ♦ ใช้ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวเหี่ยวในมะเขือเทศที่มีสาเหตุจากเชื้อแบคทีเรีย *Ralstonia Solanacearum*
- ♦ ทะเบียนเลขที่ ๑๕๙๐-๒๕๖๖

เบ็บ-อาร์

(*Beauveria bassiana*)

- ♦ ใช้ป้องกันกำจัดมอดเจาะผลกาแฟในกาแฟ
- ♦ ทะเบียนเลขที่ ๙๓๔-๒๕๖๗

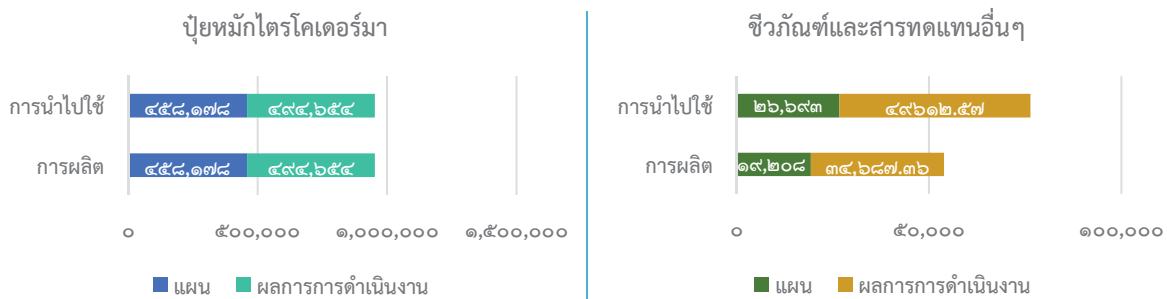
นอกจากนี้มูลนิธิโครงการหลวงได้เผยแพร่องค์ความรู้และนำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผ่านสื่อและการจัดนิทรรศการ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร จำนวน ๑๖ ครั้ง มีผู้ได้รับองค์ความรู้มากกว่า ๒,๕๐๐ ราย

ภาพการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนภายในและภายนอกมูลนิธิโครงการหลวง

๓.๒) การรณรงค์และส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์ในพื้นที่โครงการหลวง

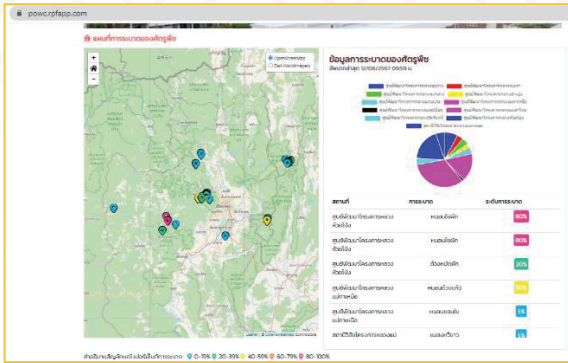
มูลนิธิโครงการหลวงมีการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักไตรโคเดอร์มา ชีวภัณฑ์/สารทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในพื้นที่ ๓๙ ศูนย์/สถานี โดยมีเกษตรกรนำปุ๋ยหมักไตรโคเดอร์มา รวมทั้งชีวภัณฑ์/สารทดแทนสารเคมีไปใช้ จำนวน ๓,๐๔๙ ราย จากแผน ๓,๗๖๓ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๓ ของแผน ดังนี้

กราฟแสดงการผลิตและการนำปุ๋ยหมักไตรโคเดอร์มาไปใช้กราฟแสดงการผลิตและการนำชีวภัณฑ์/สารทดแทนไปใช้

๓.๓) การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านอารักขาพืช Web based application

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านอารักขาพืชของมูลนิธิโครงการหลวงผ่าน Web based application เป็นการนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) และ Global Positioning System (GPS) มาใช้ในการแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่ และแสดงผลการรายงานข้อมูลปัญหาการระบาดของศัตรูพืชที่พบในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง แบบ Real Time โดยระบบแสดงผลรูป pin ของพิกัดที่พบปัญหาการระบาดของศัตรูพืชบนแผนที่ พร้อมจำแนกระดับความรุนแรงการระบาดของศัตรูพืชในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ออกมาสนับสนุนการตัดสินใจในการแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช นอกจากนี้ได้พัฒนาระบบติดตามสถานะการตรวจวินิจฉัยศัตรูพืช พร้อมสำเนาผลการวินิจฉัยศัตรูพืชแบบออนไลน์ (คลินิกพืช) ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านอารักขาพืช Web based application แล้วเสร็จ และแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์ในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวงครบทั้ง ๓๙ ศูนย์/สถานีฯ อย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้แจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช จำนวน ๔๘ ฉบับ และมีการแจ้งผลวินิจฉัยศัตรูพืชออนไลน์ จำนวน ๑๖๔ ฉบับ เกษตรกรและเจ้าหน้าที่แจ้งรายงานการระบาดของศัตรูพืชผ่าน application จำนวน ๑,๐๙๒ ครั้ง นอกจากนี้ระบบดังกล่าวยังเป็นศูนย์รวบรวมฐานข้อมูลสื่อและองค์ความรู้ด้านอารักขาพืชบนพื้นที่สูงให้แก่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ และบุคคลภายนอกอีกด้วย ซึ่งมูลนิธิโครงการหลวงได้เผยแพร่องค์ความรู้ต่างๆผ่านการจัดอบรม/นิทรรศการทั้งภายในและภายนอกองค์กร จำนวน ๒๔ ครั้ง มีผู้ได้รับองค์ความรู้มากกว่า ๓๐,๐๐๐ ราย

ภาพแสดงการแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืช พร้อมจำแนกระดับความรุนแรง

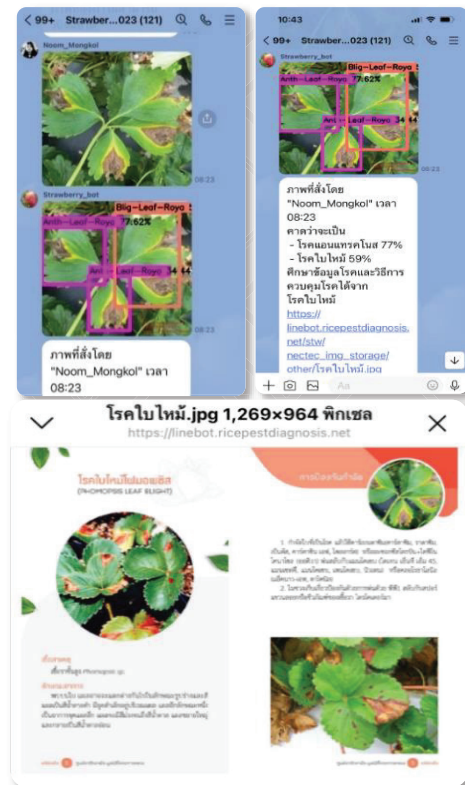
ภาพแสดงการแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

ภาพ การจัดนิทรรศการและการเผยแพร่ความรู้ด้านอารักขาพืชของมูลนิธิโครงการหลวง

๓.๔) การใช้โปรแกรมวินิจฉัยศัตรูพืชและโรคพืชในสตอร์เบอร์รี่โดยใช้เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับ ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) พัฒนาโปรแกรมวินิจฉัยศัตรูพืชในสตอร์เบอร์รี่ ด้วยการใช้ภาพถ่ายผ่านระบบแอปพลิเคชัน เพื่อช่วยให้เกษตรกร และเจ้าหน้าที่สามารถวินิจฉัยศัตรูพืชเบื้องต้นได้ ซึ่งประกอบด้วย ระบบการวิเคราะห์ ระบบการประมวลผลภาพ (Image Processing) ร่วมกับเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในการจดจำภาพถ่ายต้นแบบของศัตรูพืชในแต่ละชนิดเพื่อใช้ประมวลผลการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และแสดงผล เป็นข้อความที่สามารถระบุชนิดศัตรูพืชได้ รวมถึงระบบยังสามารถให้คำแนะนำได้อย่างทันที่ภายใน ๕ วินาที โดยในปี ๒๕๖๗ ได้ขยายผลการใช้งานสู่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวงแล้ว ซึ่งมีสมาชิกผู้ปลูกสตอร์เบอร์รี่กว่า ๑๒๓ ราย

ภาพแสดงผลการวินิจฉัยศัตรูพืชในสตอร์เบอร์รี่โดยใช้ AI ที่สามารถระบุชนิดศัตรูพืชและแสดงคำแนะนำได้อย่างทันที

๓.๕) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมอดเจาะผลกาแฟแบบบูรณาการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมอดเจาะผลกาแฟแบบบูรณาการ เพื่อลดการสูญเสียและลดการเข้าทำลายของมอดเจาะผลกาแฟอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดทำโปรแกรมการจัดการมอดเจาะผลกาแฟแบบบูรณาการทุกระยะตลอดทั้งปี จำนวน ๑ โปรแกรม ร่วมกับส่งเสริมการผลิตและการใช้ชีวภัณฑ์ (เชื้อราบิวาเรีย) อย่างง่ายสูตรน้ำ เพื่อกำจัดมอดเจาะผลกาแฟ และลดต้นทุนการผลิตกาแฟ ในพื้นที่ ๕ ศูนย์ฯ/สถานี ได้แก่ อ่างาง ดินตอก ป่าเมี่ยง ห้วยน้ำขุ่น และแม่ปุนหลวง จำนวนรวมมากกว่า ๓,๐๐๐ ลิตร และมีจำนวนเกษตรกรนำไปใช้มากกว่า ๔๖๐ ราย โดยสามารถลดต้นทุนการใช้ชีวภัณฑ์ของเกษตรกรได้มากกว่าร้อยละ ๕๐ รวมทั้งได้พัฒนากับดักสารล่อมอดเจาะผลกาแฟรูปแบบการเข้าร่วมกับโรงชีวภัณฑ์ จำนวน ๑ ผลิตภัณฑ์ และถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จำนวน ๗ ศูนย์/สถานี จำนวน ๖๒๘ ราย

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมอดเจาะผลกาแฟแบบบูรณาการ

๓.๖) การขยายผลการใช้ชีวภัณฑ์เห็ดเรืองแสงสิรินรัมย์ในการควบคุมไส้เดือนฝอยรากปม

จากการสนับสนุนองค์ความรู้และชีวภัณฑ์เห็ดเรืองแสงสิรินรัมย์จากกลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อใช้ควบคุมโรครากปมที่เกิดจากไส้เดือนฝอยในพื้นที่ของมูลนิธิฯ และใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการส่งเสริมและขยายผลการใช้ชีวภัณฑ์เห็ดเรืองแสงสิรินรัมย์ เพื่อใช้ในการควบคุมโรครากปมในคาโมมายล์ ที่ศูนย์ฯ สะงั้ สามารถลดความเสียหายจากการเข้าทำลายของไส้เดือนฝอยรากปมได้ร้อยละ ๙๐ และแปลงทดสอบพืชตระกูลสั้ด ที่ศูนย์ฯ แม่แ้ สามารถลดการเข้าทำลายของโรครากปมได้มากกว่าร้อยละ ๘๐

ภาพการส่งเสริมการนำชีวภัณฑ์เห็ดเรืองแสงสิรินรัมย์มาใช้ในการควบคุมโรครากปมในคาโมมายล์ในแปลงเกษตรกรสะงั้

ภาพการส่งเสริมการนำชีวภัณฑ์ที่ตัดเรื่องแสงสีรณรงค์มาใช้ในการควบคุมโรครากปมในพืชตระกูลสลัดในโรงเรือนของศูนย์ฯ แม่แฮ

๓.๘) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศัตรูพืชในฟักทองญี่ปุ่น

การจัดทำแปลงทดสอบฟักทองญี่ปุ่น โดยใช้โปรแกรมการจัดการแปลงและการจัดการศัตรูพืชในฟักทองญี่ปุ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการและลดการสูญเสียจากศัตรูพืชเป้าหมายในช่วงที่มีการระบาดของศัตรูพืช อีกทั้งให้ผลผลิตมีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาด พบว่า หลังจากการใช้โปรแกรมการจัดการศัตรูพืชฟักทองญี่ปุ่นมีความสมบูรณ์แข็งแรง ไม่พบการระบาดของโรคและแมลงที่สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตในแปลงทดสอบ จึงได้จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้การจัดการแปลงปลูกและการจัดการศัตรูพืชในฟักทองญี่ปุ่นให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกฟักทองญี่ปุ่น ณ ศูนย์ฯ หมอกจ๋าม จำนวน ๒๐ ราย โดยมีการบรรยายการจัดการแปลงปลูกที่ถูกต้อง การใช้สารเคมีและชีวภัณฑ์ที่ถูกต้องและปลอดภัย และเยี่ยมชมแปลงทดสอบ รวมถึงจัดทำเป็นคู่มือให้ความรู้แก่เกษตรกรและผู้ที่สนใจในการปลูกฟักทองญี่ปุ่น

ภาพแปลงสาธิตการจัดการศัตรูพืชในฟักทองญี่ปุ่น ณ ศูนย์ฯ หมอกจ๋าม

ภาพโปรแกรมการจัดการแปลงปลูกและการจัดการศัตรูพืชในฟักทองญี่ปุ่น ศูนย์ฯ หมอกจ๋าม

๓.๙) ถ่ายทอดระยะปลอดภัยในการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชกลุ่มเสี่ยง (ขึ้นฉ่าย ปวยเล้ง โอดีลฟ เคพกูสเบอร์รี่ และพีช)

การศึกษาระยะปลอดภัยของสารกำจัดศัตรูพืชในพืช ๕ ชนิด ได้แก่ ขึ้นฉ่าย ปวยเล้ง โอดีลฟ เคพกูสเบอร์รี่ และพีช และจัดทำเอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชรายชนิดพืช เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและลดความเสี่ยงในการตรวจพบสารตกค้างในผลผลิต อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ให้มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างถูกต้องและเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างปลอดภัย ซึ่งได้รับการอนุมัติใช้แล้วและถ่ายทอดสู่เจ้าหน้าที่และเกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวง จำนวน ๓ ชนิด และอยู่ระหว่างรอการอนุมัติใช้ จำนวน ๒ ชนิด รายละเอียด ดังนี้

- ♦ เอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในโอดีลฟ และเรดโครอล ของมูลนิธิโครงการหลวง รหัสเอกสาร PPC01-15-10 ได้รับการอนุมัติและประกาศใช้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
- ♦ เอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในขึ้นฉ่าย ของมูลนิธิโครงการหลวง รหัสเอกสาร PPC01-15-11 ได้รับการอนุมัติและประกาศใช้เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๗
- ♦ เอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในปวยเล้ง ของมูลนิธิโครงการหลวง รหัสเอกสาร PPC01-15-12 ได้รับการอนุมัติและประกาศใช้เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๖๗
- ♦ เอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในพีช ของมูลนิธิโครงการหลวง รหัสเอกสาร PPC01-15-13 อยู่ระหว่างรอการประกาศใช้เอกสาร
- ♦ เอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในเคพกูสเบอร์รี่ ของมูลนิธิโครงการหลวง รหัสเอกสาร PPC01-15-14 อยู่ระหว่างรอการประกาศใช้เอกสาร

ภาพเอกสารคำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในโอดีลฟ เรดโครอล ขึ้นฉ่าย ปวยเล้ง พีช และเคพกูสเบอร์รี่

๓.๒ อาชีพนอกภาคการเกษตร

๑) งานหัตถกรรม

รูปโดย : สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

ภาพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง (ราษฎรถวายกำไลห่อผ้าอู๋แค)

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชาวไทยภูเขา ทรงเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์ สดใสสวยงาม และได้ทรงมีพระราชเสาวนีย์ว่า

“สิ่งเหล่านี้คืองานศิลปะล้ำค่าที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน จึงควรอนุรักษ์ไว้ และควรส่งเสริมให้เกิดเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

จากพระราชเสาวนีย์...สู่การพัฒนางานหัตถกรรมบนพื้นที่สูง

มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้จัดตั้ง “หน่วยหัตถกรรม” เพื่อการสร้างอาชีพให้แก่ชาวเขามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แก่มูลนิธิโครงการหลวง เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการรับซื้อหัตถกรรมชนเผ่า ภายใต้โครงการหัตถกรรมโครงการหลวง เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน และส่งเสริมการอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรมชนเผ่าบนพื้นที่สูง

มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินงานเพื่อสนองต่อพระราชเสาวนีย์มาอย่างต่อเนื่อง งานหัตถกรรมบนพื้นที่สูง ผ่านการถ่ายทอดจากปราชญ์ผู้รู้สู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีสมาชิกที่ดำเนินงานด้านหัตถกรรมในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๑๙ แห่ง รวมกว่า ๔๗๖ ราย ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑) การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้งานหัตถกรรม

❖ หอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง

มูลนิธิโครงการหลวง ได้จัดตั้งหอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง เพื่อเผยแพร่พระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในทรงพัฒนางานหัตถกรรมและเป็นการสืบสาน รักษา ต่อยอด องค์ความรู้ ภูมิปัญญางานหัตถกรรมบนพื้นที่สูงให้ยั่งยืน ซึ่งการส่งเสริมงานหัตถกรรมบนพื้นที่สูง เป็นหนึ่งในภารกิจของมูลนิธิโครงการหลวง ที่ดำเนินการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมีชนเผ่าในพื้นที่โครงการหลวงอย่างหลากหลาย รวม ๑๒ ชนเผ่า ประกอบด้วย ม้ง ปกาเกอะญออาข่า ลีซุ คะฉิ่น ดาราอั้ง เมี่ยน ลาหู่ ละว้า จีนยูนนาน ไทใหญ่ และไทลื้อ

การจัดตั้งหอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และความร่วมมือในการก่อสร้าง โดยกองพลพัฒนาที่ ๓ กองทัพภาคที่ ๓ มีการจัดแสดงนิทรรศการ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ห้องนิทรรศการ จัดแสดงนิทรรศการพระราชกรณียกิจ ของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการทรงงานหัตถกรรมบนพื้นที่สูงในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ จัดแสดงชุดเครื่องเงินโบราณ หนังสือรวบรวมลวดลายผ้าจากฝีมือการปักผ้าของชนเผ่า ปกาเกอะญอ อาข่า และม้ง การบอกเล่าเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างหัตถกรรมกับการแสดงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชนเผ่า ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมสู่ลวดลาย ผ้าปัก และถักทอ ควบคู่กับการจัดแสดงแบบลวดลายผ้าจริงของชนเผ่าต่าง ๆ

ส่วนที่ ๒ จัดแสดง เครื่องมือการทอผ้า
ศิลปวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมสู่รูปแบบร่วมสมัย พร้อมทั้งข้อมูลชุดประจำเผ่าที่เป็นเอกลักษณ์ในแต่ละชาติพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ มุมจัดแสดงพันธุ์ไม้ให้สี การย้อมสีจากธรรมชาติ การผลิตเส้นใยประเภทต่างๆ การทอผ้าด้วยเครื่องมือแบบดั้งเดิม (กี่เอวกะเหรี่ยง) ตัวอย่างการปักลายผ้าจากชนเผ่าต่าง ๆ อาทิ ม้ง กะเหรี่ยง เมี่ยน ฯลฯ รวมถึงการจัดแสดงผลิตภัณฑ์จากกล้วย ช่างทอชนกะ และผ้าย้อมสีธรรมชาติ

ส่วนที่ ๓ ส่วนจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมชนเผ่า
รวมทั้งเครื่องแต่งกายชนเผ่าแบบร่วมสมัย ถูงผ้า ผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มจากเส้นใยกล้วย เครื่องประดับจากเครื่องเงิน และตุ๊กตาชาวเขา เป็นต้น

❖ ศูนย์การเรียนรู้ศิลปหัตถกรรมพื้นที่สูงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ

มูลนิธิโครงการหลวง ได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ศิลปหัตถกรรมพื้นที่สูงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดและเรียนรู้ด้านหัตถกรรมบนพื้นที่สูง โดยได้จัดแสดงนิทรรศการ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ และจัดพื้นที่สำหรับการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการต่าง ๆ

ศูนย์การเรียนรู้ศิลปหัตถกรรมพื้นที่สูงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ

พร้อมทั้งดำเนิน **โครงการป่าให้สี**

โดยส่งเสริมการปลูกป่าให้สีภายในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เพื่อรองรับการศึกษาคุณงาน อนุรักษ์ศิลปหัตถกรรมพื้นที่สูง และใช้เป็นวัตถุดิบย้อมสีธรรมชาติ ปัจจุบันมีพรรณไม้ให้สีทั้งหมด ๘ ชนิด จำนวน ๘๐ ต้น ได้แก่ กาแพ ก่อ หว่า มะขามป้อม กัง เซะกะโจ้ว เซบอ และเซเปร และได้เพิ่มพรรณไม้ที่สามารถย้อมเป็นสีเข้ม ได้แก่ ต้นคราม ให้สีกรมท่า หรือสีน้ำเงิน ซึ่งเป็นพืชที่ไม่สามารถหาได้ภายในพื้นที่ เพื่อทดลองขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด และแจกจ่ายกล้าให้แก่เกษตรกรต่อไป

ผังพรรณไม้ให้สีที่ปลูกบริเวณศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ

การถ่ายทอดการเรียนรู้และพัฒนาผลิตภัณฑ์

❖ การถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการย้อมสีธรรมชาติ (ย้อมร้อน) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ศิลปหัตถกรรมชนเผ่าพื้นที่สูงจำนวน ๓ พื้นที่ ได้แก่ ศูนย์ฯ เลอตอ ศูนย์ฯ แม่ลาน้อย และศูนย์ฯ วัดจันทร์ โดยมีผู้เข้าร่วมอบรมจำนวน ๖๘ ราย

❖ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าทอกะเหรี่ยง บ้านเลอตอ โดยจัดการอบรมกลุ่มเยาวชนและกลุ่มสตรี เพื่อเพิ่มศักยภาพ และบูรณาการร่วมกับ PTTGC โดยการนำเส้นด้ายรีไซเคิลจากขวดพลาสติกใสมาทอร่วมกับเส้นด้ายกัญชงของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามแบบ BCG model

๑.๒) โครงการฟื้นฟู อนุรักษ์ และเผยแพร่หัตถกรรมชนเผ่าบนพื้นที่สูงเพื่อความยั่งยืน

ดำเนินการรวบรวมลวดลายผ้าปะม้ง ร่วมกับกลุ่มแม่บ้านในพื้นที่ศูนย์ฯ ผาตั้ง บ้านศิลาแดง พร้อมทั้งสัมภาษณ์ปราชญ์ในชุมชน และจัดเก็บลวดลาย ชีงงาน จำนวน ๓๒ ลวดลาย นำไปทำเป็นรูปเล่ม เพื่อเผยแพร่ และจัดทำในรูปแบบดิจิทัลไฟล์

ภาพกิจกรรมการรวบรวมลวดลายผ้าปะม้ง

๑.๓) การถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมชนเผ่า จากปราชญ์ผู้รู้...สู่...กลุ่มเยาวชน

ดำเนินการสนับสนุนการจัดอบรมการถ่ายทอดองค์ความรู้ ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ดังนี้

- ❖ ถ่ายทอดองค์ความรู้การปักผ้าละว้า และการทำของที่ระลึกประเภทพวงกุญแจชนเผ่า โดยนางสาววิสา วาสนวงศ์ ปราชญ์ผู้รู้ในชุมชน สู่กลุ่มเยาวชนโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ จำนวน ๒๐ ราย ในพื้นที่ศูนย์ฯ แม่สะเรียง ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
- ❖ ถ่ายทอดองค์ความรู้การปักผ้าลวดลายชนเผ่าม้ง โดยปราชญ์ผู้รู้ในชุมชนสู่กลุ่มเยาวชนโรงเรียนมิตรมวลชน จำนวน ๒๐ ราย ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

ภาพกิจกรรมถ่ายทอดศิลปหัตถกรรมชนเผ่า จากปราชญ์ผู้รู้...สู่...กลุ่มเยาวชน

๑.๔) การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมและผลิตภัณฑ์จากเส้นใยเฮมพ์สู่ตลาดเชิงการค้า

❖ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจากการนำเสนอสินค้าเด่นในชุมชนพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เพื่อการคัดเลือกจำหน่ายในร้านค้าโครงการหลวง จำนวน ๔๓ แบบ

❖ ต่อยอดโครงการนี้ ออกแบบฯ สู่การจำหน่ายในร้านค้าโครงการหลวง จำนวน ๔ แบบ สร้างรายได้ให้กลุ่มสตรีบ้านขุนแปะ แม่สะเรียง ปิงค่า และพระบาทห้วยต้ม จำนวน ๑๕๑ ชิ้น มูลค่า ๑๘๓,๔๖๐ บาท

❖ พัฒนาผลิตภัณฑ์กัญชงจากงานวิจัยกัญชง โดยอาสาสมัคร และผู้เชี่ยวชาญด้านงานหัตถกรรมจัดทำ collection กัญชง ปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๕ แบบ

ภาพผลิตภัณฑ์จากเส้นใยเฮมพ์ที่ต่อยอดสู่การจำหน่าย

ภาพผลิตภัณฑ์กัญชงจากงานวิจัย

๑.๕) การพัฒนาและส่งเสริมการตลาดสินค้าหัตถกรรม

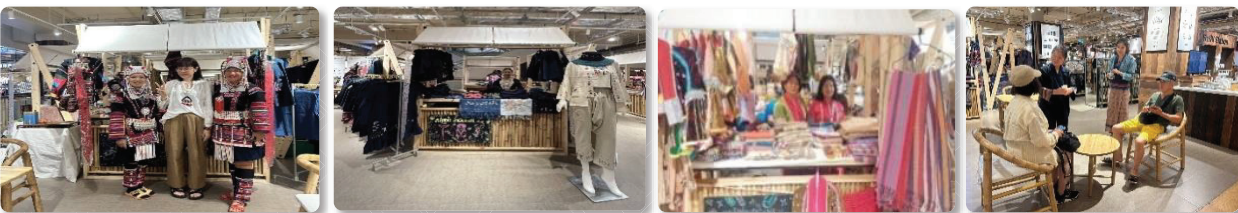
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ สนับสนุนการผลิตและจำหน่ายงานหัตถกรรม สร้างรายได้จากการจำหน่ายงานหัตถกรรมผ่านตลาดโครงการหลวง มูลค่า ๑๑.๒๕ ล้านบาท รวมถึงสนับสนุนให้กลุ่มเยาวชนและสตรีมาจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนเอง เพื่อศึกษาและเรียนรู้ระบบการตลาดและได้พบผู้บริโภคโดยตรง เพื่อสร้างทัศนคติและรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ผู้บริโภค สร้างการเป็นผู้ประกอบการ และสามารถสร้างอาชีพหัตถกรรมที่ยั่งยืนในอนาคต โดยมีกิจกรรม ดังนี้

❖ **โครงการจริงใจมาร์เก็ตเชียงใหม่** เป็นโครงการแห่งความตั้งใจและใส่ใจในเครือกลุ่มเซ็นทรัล เพื่อสร้างความสุขอย่างยั่งยืนภายใต้แนวคิดรักษ์โลก (Eco-Friendly) และ Creative Share Value เป็นพื้นที่แห่งการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ จัดแสดงผลงานส่งเสริมภูมิปัญญาอัตลักษณ์ไทย ซึ่งกลุ่มเยาวชนและสตรีชนเผ่าในพื้นที่โครงการหลวง ได้เข้าร่วมการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรม ได้แก่ ศูนย์ฯ พระบาทห้วยต้ม แม่สาใหม่ แม่แอ และเลอตอ โดยมีสินค้าและผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากกองทุนโครงการหัตถกรรมร่วมจำหน่าย พร้อมทั้งการแสดงสาธิตการทอผ้า ซึ่งได้รับความสนใจจากลูกค้าชาวต่างชาติเป็นจำนวนมาก การจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมชนเผ่า ในเดือนกุมภาพันธ์-กันยายน ๒๕๖๗ สร้างรายได้สะสมรวม ๑,๑๑๓,๖๐๓ บาท

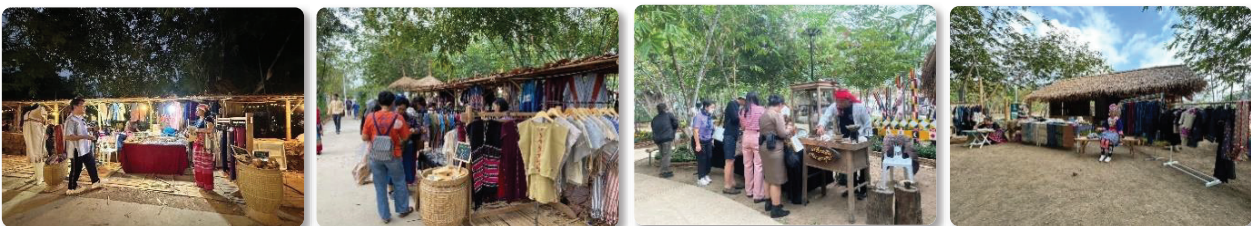
ภาพการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มเยาวชนและสตรีพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง ณ ตลาดจริงใจ

❖ **ร้านมูจิ เซ็นทรัลพลาซา เชียงใหม่ แอร์พอร์ต** จัดงาน Community Market ระหว่างวันที่ ๑-๓๐ เมษายน ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้ส่งเสริมให้เยาวชนและกลุ่มสตรี จำนวน ๒๙ คน หมุนเวียนมาร่วมจำหน่ายสินค้าจากชนเผ่าต่างๆ ที่มีอัตลักษณ์และคุณภาพดี อาทิ หัตถกรรมชนเผ่า เครื่องเงิน เสื้อผ้าเส้นใยธรรมชาติ สร้างรายได้รวม ๓๐๕,๑๐๙ บาท

ภาพการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มเยาวชนและสตรีในร้านมูจิ

❖ **งานสีสันพรรณไม้และหัตถกรรมพื้นที่สูง** สนับสนุนให้เยาวชนและกลุ่มสตรี จำหน่ายสินค้าหัตถกรรมภายในงานฯ จำนวน ๙ ศูนย์ฯ จำนวน ๑๘ ราย มูลค่าการจำหน่าย ๕๕๘,๓๕๑ บาท

ภาพการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของกลุ่มเยาวชนและสตรีในงานสีสันพรรณไม้และหัตถกรรมพื้นที่สูง

นอกจากนี้ได้จัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ ร่วมกับอาจารย์คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อเก็บข้อมูลในด้านหัตถกรรม จำนวน ๑๐ พื้นที่ และสรุปข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ให้กลุ่มแม่บ้าน โดยจัดทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ผ้า จำนวน ๑๐ แบบ ผลิตภัณฑ์จักสาน จำนวน ๔ แบบ ขยายต้นแบบ เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์มาจำหน่ายสู่ร้านค้าโครงการหลวง ซึ่งขยายผลิตภัณฑ์ต้นแบบไปยังเกษตรกรศูนย์ฯ แม่สะเรียง และห้วยแล้ง

ภาพต้นแบบผลิตภัณฑ์

๑.๖) การสร้างรายได้ให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ

สนับสนุนกิจกรรมกลุ่มเดิม ที่ดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔ กลุ่ม จากศูนย์ฯ แม่แพะ ห้วยแล้ง ห้วยโป่ง และห้วยน้ำขุ่น สร้างรายได้จำนวน ๕๔๑,๐๒๔ บาท และดำเนินกิจกรรมจัดอบรมกลุ่มใหม่ ในปี ๒๕๖๗ จำนวน ๒ กลุ่ม ดังนี้

✦ จัดอบรมการจักสานตะกร้าทรงสูง ให้แก่เกษตรกร ๕ ศูนย์ฯ ได้แก่ ศูนย์ฯ ห้วยโป่ง แม่แพะ ห้วยส้มป่อย ขุนแปะ และสถานีฯ ปางตะ เกษตรกรเข้าร่วมทั้งหมด ๗๕ ราย โดยเกษตรกรสถานีฯ ปางตะ ได้รับแผนผลิตในปีงบประมาณ ๒๕๖๘ ไตรมาสแรก ตุลาคม-ธันวาคม จำนวน ๔๐ ใบต่อเดือน

ภาพจัดอบรมการจักสานตะกร้า

✦ จัดอบรมการจักสานไม้ไผ่พัฒนาผลิตภัณฑ์ตะกร้าไม้ไผ่ ณ ศูนย์ฯ สะโจ้ ร่วมกับศูนย์พัฒนา ราษฎรบนพื้นที่สูง จังหวัดเชียงราย และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ผู้เข้าอบรม จำนวน ๒๐ ราย คาดว่าจะสามารถผลิตจำหน่ายให้แก่ร้านค้าโครงการหลวงได้ในห้วงเวลาต่อไป

ภาพจัดอบรมการจักสานไม้ไผ่

๒) งานแปรรูป

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชดำริสโนโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๗ เกี่ยวกับการปลูกพืช การแปรรูป และการขาย ความตอนหนึ่งว่า..

“...การเกษตรนั้นไม่ใช่เฉพาะว่าจะปลูกอะไรให้ขึ้นเท่านั้น ต้องมีการค้นคว้าให้ปลูกได้ดี แล้วหลังจากปลูกแล้วเอามาใช้ให้ดี ให้ถูกต้อง มาแปรรูปและมาค้าขาย...”

ผลผลิตจากการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ซึ่งบางส่วนมีจำนวนมากไม่สามารถจำหน่ายได้ทันเวลา มูลนิธิโครงการหลวง ได้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลผลิต สร้างรายได้จากอาชีพนอกภาคการเกษตรโดยสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

❖ **การแปรรูปปลั๊กกิ่งแห้ง** มูลนิธิโครงการหลวง ส่งเสริมเกษตรกรบนพื้นที่สูงปลูกปลั๊กเพื่อสร้างรายได้ โดยขยายปลูกในหลายพื้นที่ ส่งผลให้ปริมาณปลั๊กในฤดูกาลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตสดได้ทัน จึงเกิดการสูญเสียจำนวนมาก ทำให้เกษตรกรหลายรายยกเลิกการปลูกปลั๊กเพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น ซึ่งกระทบถึงการลดลงของพื้นที่สีเขียวจากปัญหาดังกล่าว มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับมหาวิทยาลัยแม่โจ้ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ได้เริ่มต้นแก้ไขปัญหาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยการศึกษาพัฒนากระบวนการแปรรูปปลั๊กสดเพื่อผลิตเป็นปลั๊กกิ่งแห้ง เพื่อช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและยืดอายุการจำหน่ายปลั๊กให้นานขึ้น ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ดำเนินการแปรรูปปลั๊กกิ่งแห้ง จำนวน ๘,๐๗๓ แพค คิดปริมาณผลผลิตสด ๒,๐๑๘.๒๕ กิโลกรัม สร้างมูลค่าเงินคืน ๕๘๓,๑๕๙ บาท

ภาพปลั๊กสดและผลิตภัณฑ์ปลั๊กกิ่งแห้ง

❖ **ชาผู้เออร์** มูลนิธิโครงการหลวง ส่งเสริมให้แก่เกษตรกรปลูกชาเพื่อสร้างรายได้ มีพื้นที่ปลูกชารวม ๘๖๓.๕๕ ไร่ จึงพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาชนิดใหม่ เพื่อสร้างความหลากหลายและขยายกลุ่มลูกค้าใหม่เพื่อตอบสนองลูกค้าชาให้ถูกกลุ่มผู้บริโภค จึงศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาอัดแผ่น (tea cake) หรือชาผู้เออร์แบบอัดแผ่นกลม ขนาด ๒๐๐ กรัม และ ๓๕๗ กรัม จำนวน ๔,๐๐๐ แผ่น โดยใช้ชาแห้งจากศูนย์ฯ ห้วยน้ำขุนม่อนเงาะ แม่แพะ แม่ป่วนหลวง และห้วยโป่ง รวมถึงพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อจำหน่ายเป็นชาชุดพิเศษในวาระต่าง ๆ โดยดำเนินการผลิตขึ้นต้นจำนวน ๒,๐๐๐ แผ่น ปัจจุบันมียอดมูลค่าการจำหน่าย ๑.๙๗ ล้านบาท

ภาพการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ชาผู้เออร์

❖ **แมคคาเดเมีย** เป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกที่มีแนวโน้มการขยายตลาดที่เพิ่มขึ้นในอนาคต และเป็นพืชที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกภายใต้โครงการสวมหมวกให้ดอยเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว ซึ่งมีการส่งเสริมการปลูกต้นแมคคาเดเมียในพื้นที่โครงการหลวง ๑๒ ศูนย์ฯ/สถานีฯ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ แมคคาเดเมียคั่วพร้อมรับประทาน ได้รับการขึ้นทะเบียนสินค้าตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (เครื่องหมาย ออย. เลขที่ ๕๐-๒-๑๐๐๖๐-๖-๐๐๐๑ ให้ไว้ ณ วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๗) และส่งผลผลิตสดเข้าโรงงานแปรรูป เพื่อผลิตสินค้าแปรรูปในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ คุกกี้แมคคาเดเมีย แมคคาเดเมียรสต้มยำ แมคคาเดเมียรสธรรมชาติ เป็นต้น ผลผลิตแมคคาเดเมียปริมาณรวม ๙,๐๕๑ กิโลกรัม มูลค่ารวม ๒.๒๔ ล้านบาท

ภาพผลิตภัณฑ์แมคคาเดเมีย

❖ **เสาวรสแปรรูป** มุลินีโครงการหลวง ส่งเสริมเกษตรกรบนพื้นที่สูงปลูกเสาวรสเพื่อสร้างรายได้ โดยขยายปลูกในพื้นที่ศูนย์ฯ เลอตอ จึงได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ตาก พัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปเสาวรส ได้แก่ เยลลี่เสาวรส มะม่วงเสาวรส จิตจิ๊าด และเสาวรสกึ่งแห้ง ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตบ้านเลอตอ ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สามารถสร้างมูลค่าได้ ๑๖๙,๕๕๑ บาท

ภาพผลิตภัณฑ์เยลลี่เสาวรสและเสาวรสกึ่งแห้ง

❖ **กล้วย** จากผลการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกป่าแบบวนเกษตร ภายใต้โครงการสวมหมวกให้ดอย มีผลผลิตที่สร้างรายได้ในโครงการ คือ กล้วย จึงพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป โดยมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีโรงอบแห้งแสงอาทิตย์ความร้อนเสริมเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรอบแห้งเชิงพาณิชย์ ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรบ้านห้วยม่วง - โป่งน้ำร้อน - เมืองน้อย ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ด้วยการผลิตกล้วยแปรรูป ณ ศูนย์ฯ ห้วยน้ำริน สามารถสร้างรายได้ มูลค่า ๑๕,๙๘๐ บาท

ภาพผลิตภัณฑ์จากกล้วย

❖ **การแปรรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ในชุมชน** ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๑๗ แห่ง ดำเนินการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตของเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร จำนวน ๓๒๑ ราย พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ อาทิ น้ำมันงาดำ น้ำมันงาหอม น้ำมันลินิน แชมพู-ครีมนวด-สบู่-เจลอาบน้ำ-อวาไกโด สบู่-เจลอาบน้ำ-น้ำหอมกุหลาบ กระเทียมดอง กล้วยฉาบ น้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม พืชดอง บัวดอง กาแฟคั่วบด ข้าวดอย มะเขือเทศเชอร์รี่อบแห้ง พิมเสนน้ำ ยาหม่อง กิมจิ เต้าหู้ยี้ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่างๆ เป็นต้น โดยจำหน่ายผ่านมุลินีฯ มูลค่า ๔.๓๒ ล้านบาท และจำหน่ายเอง มูลค่า ๑๐.๙๙ ล้านบาท

ด้านสังคมและการ พัฒนาชุมชน

มูลนิธิโครงการหลวงมุ่งเน้นพัฒนาคนและชุมชนบนพื้นที่สูง โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานความสมดุลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน และหน่วยงานท้องถิ่น โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับศูนย์พัฒนาราชภูมบนพื้นที่สูง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มูลนิธิโรงพยาบาลสวนดอก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ พัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด พัฒนาและส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้แก่ชุมชนชาวเขา ให้บริการทางการแพทย์และส่งเสริมสุขอนามัย ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาและสังคม ส่งเสริมและพัฒนาการรวมกลุ่มพึ่งพาตนเองของชุมชน ดังนี้

กิจกรรม	หน่วยนับ	สมาชิก
๑. การพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนเข้มแข็งภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
๑.๑ การจัดเวทีประชาคมและประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนชุมชน	๑๓๓ หมู่บ้าน	๒๑,๒๓๘ คน
๑.๒ การส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	๕๖ ครั้ง	๑,๘๗๐ คน
๑.๓ การส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มสหกรณ์	๔๗ แห่ง	๙,๖๗๒ คน
๑.๔ การส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์	๕๗ กลุ่ม	๔,๘๓๙ คน
๑.๕ การสนับสนุนกิจกรรมการจัดตั้งองค์กรชุมชนเพื่อพึ่งพาตนเองของกลุ่มต่าง ๆ	๒๓๘ กลุ่ม	๒๑,๓๗๗ คน
๑.๖ การพัฒนาครัวเรือนและชุมชนโดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมหมู่บ้านสะอาด	๘๔ ครั้ง	๓,๙๔๓ คน
๒. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน ทั้งด้านวัฒนธรรม การศึกษา และสาธารณสุข		
๒.๑ การพัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด	๓๐ ครัวเรือน/ ๙๑ ชุมชน	๗,๖๖๕ คน
๑) การฝึกอบรมเยาวชนภายใต้โครงการวัคซีนวัยรุ่น สร้างภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด	๑ ครั้ง/ ๙ ศูนย์	๓๖ คน
๒) การส่งเสริมเยาวชนสร้างพื้นที่ปลอดภัย ภายใต้วัคซีนวัยรุ่น	๔ กลุ่มเดิม ๖ กลุ่มใหม่	๑๔๐ คน
๒.๒ การพัฒนาและส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้แก่ชุมชนชาวเขา		
๑) การให้บริการทางการแพทย์และส่งเสริมสุขอนามัย โดยหน่วยแพทย์อาสา	๗ ศูนย์	๑,๔๙๒ คน
๒) การให้บริการสุขภาพ โครงการหลวงเลอตอ (เริ่มดำเนินการปี ๒๕๖๗)	-	๑,๔๒๙ คน
๓) การบริจาคเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ครอบครัวชาวไทยภูเขา	๑,๒๓๐ ครอบครัว	-
๔) การเสริมสร้างความรู้และการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพที่ดี	๓๘ ครั้ง	๒,๗๘๑ คน

ภาพกิจกรรมการพัฒนาในด้านสังคมและสาธารณสุข

กิจกรรม	หน่วยนับ	สมาชิก
๒. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน ทั้งด้านวัฒนธรรม การศึกษา และสาธารณสุข (ต่อ)		
๒.๓ การส่งเสริมด้านการศึกษาและพัฒนาเยาวชน		
๑) การสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนในพื้นที่โครงการหลวง	๗ ทุน ๕๐๐,๐๐๐ บาท	๗ คน
๒) การสนับสนุนการเข้าศึกษาในโรงเรียนพระดาบส	-	๑ คน
๓) การพัฒนาและส่งเสริมเด็ก เยาวชน และเด็กเล็กในพื้นที่ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่โครงการหลวง	๙ ศูนย์	๑๓๘ คน
๔) การส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนเกษตรกรโครงการหลวงเพื่อเป็นเกษตรกรที่ดีในอนาคต	๒๓ ศูนย์	๑๕๓ คน
๕) การสนับสนุนการเรียนรู้โครงการหลวงในโรงเรียนในพื้นที่โครงการหลวง	๖๘ แห่ง	-
๖) การอบรมเยาวชนในหลักสูตรการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ	-	๗๐๕ คน
๗) การจัดสัมมนาเครือข่ายเยาวชนบนพื้นที่สูง	๖ ศูนย์	๒๔ คน
๘) การส่งเสริมการยกระดับกลุ่มเยาวชน เป็นกลุ่มองค์กรสาธารณะประโยชน์	๒ กลุ่ม	-
๒.๔ การสนับสนุนกลุ่มเปราะบาง ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง		
๑) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพคนพิการฯ ทดแทนการจ้างคนพิการ	๑ ศูนย์	๘ คน
๒) การส่งเสริมอาชีพผู้ผ่านการบำบัดยาเสพติด ให้มีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้	๔ ศูนย์	๘ คน
๒.๕ การส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาพัฒนาชุมชน ในวันสำคัญต่าง ๆ		
	๓๙ ศูนย์ ๒๖๔ ครั้ง	๒๔,๒๒๙ คน

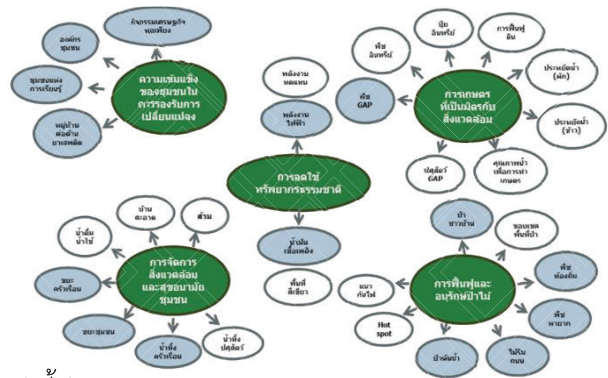
ภาพกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน และกิจกรรมจิตอาสา

๔.๒ การพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

มูลนิธิโครงการหลวง ตระหนักถึงความสำคัญของการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม การเกิดก๊าซเรือนกระจก และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงได้พัฒนาต้นแบบการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง เข้าสู่มาตรฐานชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนเป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้รูปแบบที่เฉพาะกับข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงบนพื้นที่สูง โดยร่วมกับสถาบันวิจัย และพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินงานวิจัยโครงการศึกษาการพัฒนาชุมชน โครงการหลวงเพื่อเป็นชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑ โดยมีชุมชนเข้าร่วมในระยะแรก ๑๒ ชุมชน นับได้ว่าเป็นการพัฒนามาตรฐานชุมชนคาร์บอนต่ำบนพื้นที่สูงเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน ๔ มิติ

ต่อมาได้ยกระดับพัฒนาเกณฑ์การประเมิน มาตรฐานชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ตามแนวทางโครงการหลวง แบ่งเป็น ๕ มิติ ๒๐ เกณฑ์ การประเมิน ๒๘ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

- ◆ การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๖ ตัวชี้วัด
- ◆ การฟื้นฟูและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว ๗ ตัวชี้วัด
- ◆ การจัดการสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ๖ ตัวชี้วัด
- ◆ ความเข้มแข็งของชุมชนในการรองรับการเปลี่ยนแปลง ๕ ตัวชี้วัด
- ◆ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดคุ้มค่า ๔ ตัวชี้วัด

ปัจจุบันชุมชนโครงการหลวงได้รับการรับรองและยกระดับมาตรฐานแล้ว ๒๖ ชุมชน จาก ๒๒ ศูนย์ฯ/สถานีฯ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้รับการตรวจประเมินชุมชนในพื้นที่โครงการหลวง ๕ ชุมชน โดยคณะกรรมการ ศูนย์วิจัยตรวจประเมินและการให้การรับรองมาตรฐาน การจัดการสิ่งแวดล้อม ในช่วงเดือนสิงหาคม ๒๕๖๗ ได้แก่

- ◆ ชุมชนบ้านปางพริก ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางค่า
- ◆ ชุมชนบ้านแม่สาบน้อย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่
- ◆ ชุมชนบ้านป่าจั่ว ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ
- ◆ ชุมชนบ้านแม่ชะต่าน ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน
- ◆ ชุมชนบ้านห้วยป่อ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง

โดยเสนอพิจารณาจากคณะกรรมการรับรองผลการประเมินในห้วงเดือนตุลาคม ๒๕๖๗ ทั้งนี้กิจกรรมดังกล่าว อยู่ระหว่างรอผลการพิจารณา

ภาพการมอบโล่และเกียรติบัตรแก่ชุมชนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานในปี พ.ศ. ๒๕๖๖

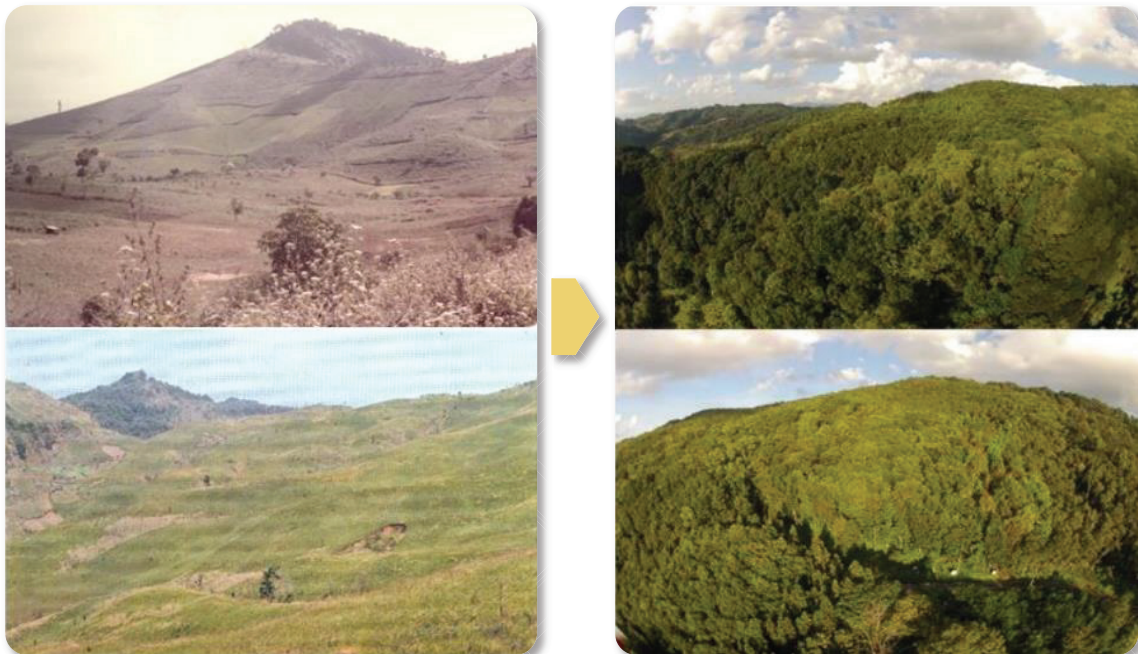

ด้านสิ่งแวดล้อม

๕.๑ การเพิ่มพื้นที่สีเขียว

มูลนิธิโครงการหลวงได้นำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ป่ากินได้ ป่าฟืน ป่าใช้สอยหรือสร้างบ้าน และประโยชน์ที่ ๔ คือ ป่าเพื่อการอนุรักษ์ มาดำเนินงานโครงการป่าชาวบ้าน เพื่อเป็นไม้ใช้สอยในครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวงขึ้น โดยสถานีเกษตรหลวงอ่างขางได้วิจัยและทดสอบไม้ชนิดต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อคัดเลือกไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง ซึ่งมีการเจริญเติบโตเร็ว เหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งนำมาใช้ทำฟืน ซึ่งได้ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงปลูกในพื้นที่ทำกินของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งดูแลรักษาและสามารถนำไม้ที่ปลูกมาใช้ประโยชน์โดยตรงได้ นอกเหนือจากการใช้ประโยชน์ในครัวเรือนแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่งต่อไป รวมทั้งยังช่วยให้การตัดฟันต้นไม้จากป่าธรรมชาติลดน้อยลง

ภาพแปลงทดสอบการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เปรียบเทียบอดีต-ปัจจุบัน

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันในหลายพื้นที่บนพื้นที่สูงยังมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ อาทิ การปลูกข้าวโพดอาหารสัตว์บนพื้นที่สูงชัน มีการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตรในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดชะล้างพังทลายของดิน มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้ดำเนินการจัดทำ “โครงการสวมหมวกให้ดอย” ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการหลวงในแปลงขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีและรูปแบบการผลิตของเกษตรกรมาสู่การปลูกพืชแบบผสมผสานร่วมกับต้นไม้อาบน้ำ ในระบบวนเกษตร ซึ่งนอกเหนือจากการเพิ่มพื้นที่ป่า ยังสามารถสร้างรายได้อีกทางให้แก่เกษตรกร ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกที่ดีในการใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กัน โดยดำเนินการตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เฉลิมพระเกียรติและสนองพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๑) การส่งเสริมการปลูกป่าชาวบ้าน

เพื่อเป็นไม้ใช้สอยในครัวเรือน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีเกษตรกรจากสถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๓ แห่ง เข้าร่วมโครงการ รวม ๑๘๔ ราย ปลูกป่าชาวบ้านในพื้นที่แปลงใหม่ ๒๔๐.๑๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๘๓ ของแผนงาน ใช้กล้าไม้จำนวน ๓๔,๔๐๕ ต้น ชนิดไม้ที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นกลุ่มไม้โตเร็ว และไม้ มีไม้ท้องถิ่นและกลุ่มไม้ผลที่ปลูกเป็นไม้ยืนต้นระยะยาวเพื่อเป็นไม้ให้ผล ไม้ร่มเงา ไม้บังลม ไม้แนวรั้ว โดยใช้รูปแบบการปลูกพืชแบบวนเกษตรมาปรับเปลี่ยนให้มีความเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่ทั้งทางภูมิศาสตร์ และภูมิสังคมต่อไป

ภาพการปลูกป่าชาวบ้านในพื้นที่เกษตรกรโครงการหลวง

๒) การดำเนินโครงการสวนหมากให้ดอย

โดยการส่งเสริมการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิถีและรูปแบบการผลิตของเกษตรกรมาสู่การปลูกพืชแบบผสมผสานในระบบวนเกษตร เพิ่มพื้นที่ป่าและสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยได้รับการสนับสนุนจากการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในการดำเนินการดำเนินโครงการปลูกป่าอย่างมีส่วนร่วม ระยะที่ ๑ และ ๒ ซึ่งมีความก้าวหน้า ดังนี้

❖ **ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๕** ดำเนินการในพื้นที่ ๔ ศูนย์ฯ ได้แก่ ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำซุ่น ห้วยโป่ง และเลอตอ โดยมีพื้นที่ป่าที่ปลูกรวม ๘๓๙.๑๓ ไร่ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๑๖๔ ราย และฟื้นฟูพื้นที่ป่า ๑ แห่ง ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗ มีอัตราการรอดตาย ๖๒.๑๕

❖ **ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๖** ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่ ๗ ศูนย์ฯ /สถานีฯ ได้แก่ ห้วยน้ำริน ห้วยน้ำซุ่น ห้วยโป่ง เลอตอ ปางอูง แก่น้อย และอ่างขาง โดยมีพื้นที่ป่าที่ปลูกรวม ๘๒๘.๗๕ ไร่ เกษตรกร ๑๔๘ ราย ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๗ มีอัตราการรอดตาย ร้อยละ ๗๕.๔๓

❖ **ระยะที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๗-๒๕๗๖** มีพื้นที่ดำเนินการใน ๕ ศูนย์ฯ/สถานีฯ ได้แก่ แม่หลอด แม่ลาน้อย เลอตอ ปางอูง แก่น้อย พื้นที่รวม ๕๗๖ ไร่ เกษตรกร ๑๑๔ ราย

ภาพการปลูกต้นไม้ไร่โครงการสวนหมากให้ดอย

๕.๒ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิโครงการหลวงได้ดำเนินการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ มีการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง สรุปได้ดังนี้

กิจกรรม	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน	เกษตรกร
๑. การอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยการปลูกหญ้าแฝก	๒๖๑ ไร่	๒,๙๑๗,๐๐๐ ต้น	๑,๐๒๗ ราย
๒. การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ			
๑) ผลิตปุ๋ยหมัก	-	๑๔๕,๖๙๓.๗๙ ตัน	๔,๖๖๙ ราย
๒) ผลิตปุ๋ยน้ำชีวภาพ	-	๔๒,๔๘๗.๔๐ ลิตร	-
๓) ผลิตปุ๋ยพืชสด	๒,๘๑๐.๕๐ ไร่	๓๖,๒๐๐ กิโลกรัม	-
๓. การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว			
๑) การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๘ แห่ง ที่ตั้งในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร	๗๒๐ ไร่	-	๓๘ ศูนย์/สถานี
๒) การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติ ๗๒๐ ไร่ ในพื้นที่ศูนย์ฯ เลอตอ ศูนย์ฯ แห่งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๗๒๐ ไร่	-	๑ ศูนย์
๔. งานฟื้นฟูป่าต้นน้ำและทำแนวป้องกันไฟป่า			
๑) ปลูกซ่อมแซม/ฟื้นฟู	๖๐๘ ไร่	๕๔,๘๘๐ ต้น	๑๕,๑๐๙ ราย
๒) สร้างฝายชะลอน้ำ	-	๕๖๖ ฝาย	-
๓) ทำแนวป้องกันไฟป่า	๑,๑๙๙.๓๐ กม.	-	-

ภาพการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

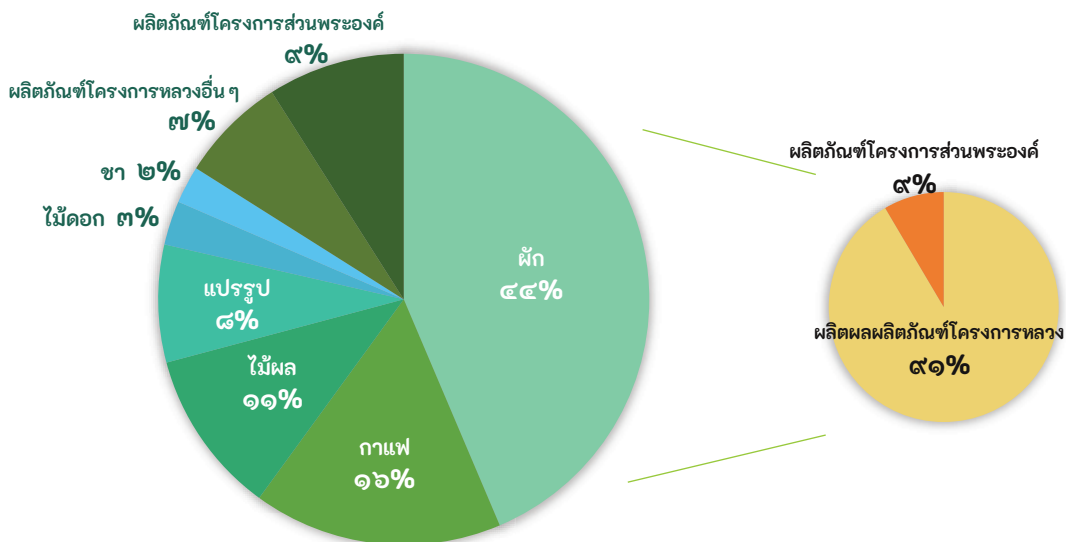
ด้านการบริหารจัดการ ตลาดเพื่อสังคม

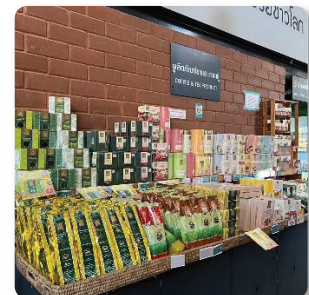
มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินงานวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เมื่อผลิตผลจากการส่งเสริมอาชีพมีมากขึ้น เกษตรกรประสบปัญหาไม่มีช่องทางในการจำหน่ายผลิตผล โครงการหลวงจึงทำหน้าที่บริหารจัดการตลาดผลิตผลให้แก่เกษตรกร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อให้เกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่ของโครงการหลวง มีช่องทางจำหน่ายผลิตผลตามระบบกลไกการตลาดที่ยุติธรรม มีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลผลิตที่ดี รวมทั้งระบบจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่ดี และการขนส่งผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปสู่ผู้บริโภค สรุปผลการดำเนินงาน มีดังนี้

๖.๑ มูลค่าการจำหน่าย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีมูลค่าการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวง รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากโครงการส่วนพระองค์ มูลค่า ๑,๓๘๕.๓๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา จำนวน ๑๘๖.๓๗ ล้านบาท โดยผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่มียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาสูงที่สุดคือ กาแฟ ผลิตภัณฑ์แปรรูปโครงการหลวง ตามลำดับ โดยมีสัดส่วนผลิตผลและผลิตภัณฑ์ดังนี้

กราฟสัดส่วนผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่ผ่านระบบโครงการหลวง

ภาพผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวง

๖.๒ การสนับสนุนผลิตผลและผลิตภัณฑ์ ให้กับองค์กรสาธารณณะ และสวัสดิการพนักงาน

มูลนิธิโครงการหลวง สนับสนุนผลิตผลแก่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ อาทิ สนับสนุนโรงครัวพระราชทาน โรงพยาบาล มูลนิธิและหน่วยงานเพื่อสาธารณประโยชน์ที่ดูแลเด็ก บ้านพักคนชรา ฯลฯ รวมมูลค่า ๑๐.๔๙ ล้านบาท สนับสนุนแก่หน่วยงานภายในมูลนิธิฯ มูลค่า ๑ ล้านบาท และมอบผักเป็นสวัสดิการแก่พนักงาน มูลค่า ๓๓๗,๖๕๔ บาท

ภาพการบริจาคและสนับสนุนผลิตผลให้กับประชาชน

๖.๓ การพัฒนาผลิตผลและผลิตภัณฑ์ใหม่

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง ทดสอบการปลูกพืชชนิดใหม่ รวมทั้งได้นำผลิตผลจากการส่งเสริมให้เกษตรกรแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อทดสอบตลาดและจำหน่าย รวมมากกว่า ๒๐ รายการ อาทิ ลูกชิ้นปลาผสมผัก เต้าหู้ปลาผสมผักทองและเห็ด เต้าหู้ปลาผสมมันม่วงและงาดำ เต้าหู้ปลาผสมเคลและเห็ด กาแฟสกัดเย็น ฮันนี่โพรเซส กาแฟแก้วเมล็ดอ่อนขางวัลเลย์ กาแฟแก้วเมล็ดอินทนนท์ฟอร์เรส แดงควาสแน็ค ข้าวโพดข้าวเหนียวพร้อมรับประทาน ครีมบำรุงผิวหน้าผสมสารสกัดจากใบชาเมี่ยงแบบซอง ครีมบำรุงรอบดวงตามผสมสารสกัดจากผักข้าวแบบซอง ครีมบำรุงรอบดวงตามผสมสารสกัดจาก ใบชาเมี่ยงแบบซอง Royal Project Berry Plus ผลิตภัณฑ์ลดเหงื่อ โลชั่นบำรุงผิวกายน้ำมันเมล็ดักถูขง ออยล์บำรุงผิวน้ำมันเมล็ดักถูขง รวงผึ้งโพรงสวนกาแฟ และสเปรย์ดับกลิ่นสัตว์เลี้ยง เป็นต้น โดยมีช่องทางการเปิดตัวจำหน่ายในงานโครงการหลวง ๕๕ เพื่อทดสอบการตอบรับและรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากลูกค้า นำไปสู่การขยายการผลิตเพื่อจำหน่ายผ่านช่องทางร้านค้าโครงการหลวง และช่องทางอื่น ๆ ต่อไป

NEW Product
สินค้าใหม่

เต้าหู้ปลา
FISH TOFU
PUMPKIN & MUSHROOM

ผสม ฟักทอง และเห็ด

- ✔ ไม่รสน้ำมัน
- ✔ ไร้สารอาหารจากฟอสฟอรัส
- ✔ ผสมเนื้อเห็ดหอมและฟักทองสุก
- ✔ ไม่ใส่วัตถุกันเสีย
- ✔ ไม่ใส่ผงชูรส

เต้าหู้ปลา
รส ฟักทองและเห็ด

วิธีรับประทาน
ต้ม นึ่ง อบ อบแห้ง อบทอด อบย่าง อบนึ่ง อบนึ่ง อบนึ่ง อบนึ่ง

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

แตงกวา สแน็ค
SNACK CUCUMBER

รสชาติหวาน
เนื้อกรอบ อร่อย

เมนูแนะนำแตงกวา

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

ข้าวโพดข้าวเหนียว
WAXY CORN

อร่อย
เหนียว นุ่ม,
พร้อมรับประทาน

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

อินทนนท์ ฟอริเรส
INTHANNON FOREST

อินทนนท์ ฟอริเรส
Single origin coffee

กาแฟอินทนนท์ ฟอริเรส
Single origin coffee

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

ครีมบำรุงผิวหน้า
ผสมสารสกัดจาก ไบซาเมียง

ครีม
บำรุงผิวหน้า
ผสมสารสกัดจาก
ไบซาเมียง

พืชมัส ไททิงง์ ครีม
Facial Whitening Cream

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

ครีมบำรุงรอบดวงตา
ผสมสารสกัดจาก พักข้าว

ครีม
บำรุงรอบดวงตา
ผสมสารสกัดจาก
พักข้าว

พืชมัส ไททิงง์ ครีม
Eye Cream Gac Formular

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

ผลิตภัณฑ์ลดเหงื่อ สำหรับผิวกาย
รีเฟรชิ่ง แอนติเพอริสเปรนท์ สเปรย์

ผลิตภัณฑ์ลดเหงื่อ สำหรับผิวกาย
รีเฟรชิ่ง แอนติเพอริสเปรนท์ สเปรย์

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

ROYAL PROJECT
Berry Plus

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
จากสารสกัดโสมและเบอร์รี่

โปรไบโอติกส์
Bifidobacterium Longum BORI

มี BioEnhance™ ช่วยเสริมการทำงานของระบบภูมิคุ้มกัน

ไม่มีน้ำตาล

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

มะเขือเทศกึ่งแห้ง 3รส
SWEET SAVOURY SPICY SEMI-DRIED TOMATOES

มะเขือเทศกึ่งแห้ง 3รส
รสหวาน รสเค็ม รสเผ็ด

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

ผลิตภัณฑ์ลดเหงื่อ สำหรับผิวกาย
ไชน์นิง แอนติเพอริสเปรนท์ สเปรย์

ผลิตภัณฑ์ลดเหงื่อ สำหรับผิวกาย
ไชน์นิง แอนติเพอริสเปรนท์ สเปรย์

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

รวงผึ้งโพรซองคาแฟ
HONEY COMB IN COFFEE GARDEN

รวงผึ้งโพรซองคาแฟ

100% Natural

สามารถรับประทานได้

NEW Product
สินค้าใหม่

สเปรย์ดับกลิ่น
DEODORANT Spray

สเปรย์ดับกลิ่น

สามารถรับประทานได้

ภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เปิดตัวจำหน่ายในงานโครงการหลวง ๕๕

5
ดำเนินการจัดการตลาดเพื่อสังคม

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชาชุดพิเศษ เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๗๒ พรรษา และเฉลิมฉลองในโอกาสครบรอบ ๕๕ ปีมูลนิธิโครงการหลวง รวมทั้งผลักดันตลาดชาให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น จึงได้จัดทำผลิตภัณฑ์ชุดชาโครงการหลวงเทิดพระเกียรติ วันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ จำนวน ๘ รายการ ได้แก่

**ชุดชาโครงการหลวง
เทิดพระเกียรติ ๗๒
วันเฉลิมพระชนมพรรษา**

9102
กตัญญู - อายุนีน
• Mango Strawberry Green Tea
• Vanilla Black Tea
1,800.-

B9101
ชาเขียวอัสสัม
Assam Green Tea
1,300.-

B9102
ชาขาวไวท์พีโอนี
White Peony Tea
1,200.-

B9103
ชาเขียว(อ่างซาง)
Green Tea
1,300.-

B9104
ชา Organic อ่างซาง
ชาเขียว | ชาแดง | ชูหลงกำฮั่น
1,900.-

B9105
BLACK TEA CAKE ANGKHANG
ชาแดงอัดแน่น
1,500.-

B9106
Oriental Oolong Tea
รสเข้มข้น นุ่มละมุน ทอมกิ้นน้ำผึ้ง
2,000.-

B9107 Tea Book
รวมปรัชญา 10 ชาโครงการหลวง
1,500.-

โทรสารหลวง เชียงใหม่ 0 5321 1613 081 793 2066
โทรสารหลวง กรุงเทพฯ 0 2579 4747 081 658 2895
สั่งซื้อสินค้า MyShop @royalproject

ภาพผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวงชุดพิเศษ “เทิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒”

๖.๔ กิจกรรมส่งเสริมการตลาด

๑) การจัดกิจกรรมจำหน่ายนอกสถานที่

มูลนิธิโครงการหลวง จัดงานใหญ่ประจำปี คือ **งานโครงการหลวง** จำนวน ๒ ครั้ง ณ กรุงเทพฯ และ จังหวัดเชียงใหม่ ภายในมีการเผยแพร่ แนะนำผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จำนวนกว่า ๘๐๐ รายการ ของมูลนิธิโครงการหลวง โครงการส่วนพระองค์ และหน่วยงานที่สนับสนุน อีกทั้งยังมีการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขายเป็นประจำทุกสัปดาห์ในร้านโครงการหลวงทุกสาขาอย่างต่อเนื่อง และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดร่วมกับบริษัทต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์โครงการหลวง อาทิ

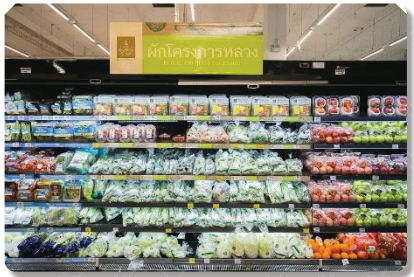
❖ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใช้สินค้าคุณภาพจากโครงการหลวงแก่ผู้ประกอบการ ภายใต้แนวคิด “ผลิตภัณฑ์จากยอดดอยเพื่อผู้ประกอบการ” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๙ มกราคม - ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ แม็คโคร สาขาศรีนครินทร์ สมุทรปราการ

❖ งาน “เดอะ รอยัล โปรเจก ไซนิส บิสโทร” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๗-๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์

❖ “เทศกาลสินค้าโครงการหลวง จากดอยสู่เมือง ที่บิ๊กซี ปี ๒” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕-๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ บิ๊กซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ พระราม ๔ กรุงเทพฯ

❖ “เทศกาลสินค้าโครงการหลวง ของดีจากดอย สู่ความสุขคนเมือง” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๕-๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ณ แกรนด์ ฮอลล์ ชั้น ๑ เดอะมอลล์ โคราซ

งาน “โครงการหลวงสินค้าคุณภาพ จากเลอตอ สู่โลตัส ปี ๒” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ - ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ โลตัส สาขารามอินทรา กรุงเทพฯ

งาน “Royal Project : Royal Afternoon Tea ๒๐๒๔” วันที่ ๑๖ - ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัล พระราม ๓

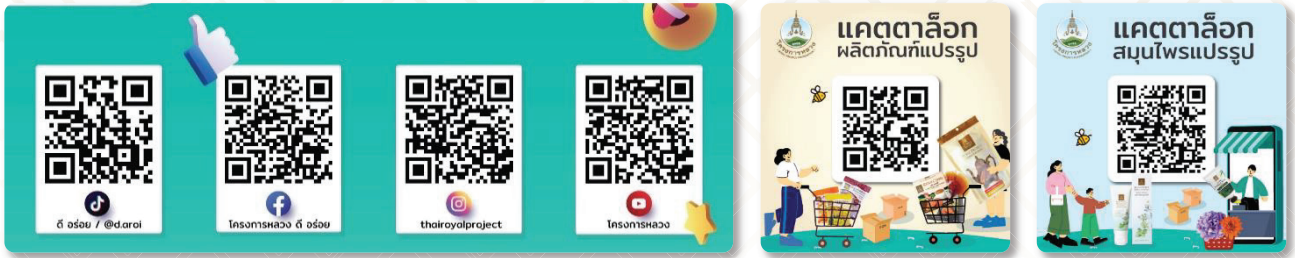

๒) การจัดทำสื่อส่งเสริมการตลาด

เพื่อแนะนำผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์โครงการหลวงแก่ผู้บริโภค ซึ่งประกอบด้วย สื่อสำหรับให้ความรู้ในตัวสินค้า การแนะนำวิธีการบริโภค ข้อมูลด้านประโยชน์ เมนูอาหาร ขนม เครื่องดื่มที่ทำจากวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์โครงการหลวงตามฤดูกาล รวมถึงจัดทำคลิปวิดีโอเผยแพร่ จำนวน ๙๔ คลิป เพื่อสื่อสารในช่องทางเพจ Facebook: โครงการหลวง ดีอร่อย, Instagram: thairoyalproject, Tiktok: ดี อร่อย โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงของลูกค้ายุคใหม่ เพื่อเพิ่มโอกาสในการสื่อสารกับลูกค้าให้มากขึ้น รวมถึงวิดีโอวิธีการชงชา-กาแฟ (เผยแพร่พนักงาน) จำนวน ๔๗ คลิป อีกทั้งทำสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ สำหรับกิจกรรมการขาย โปรโมชันต่าง ๆ ทั้งแบบออฟไลน์ ร้านโครงการหลวงและแบบออนไลน์ รวม ๘๙๘ ชิ้นงาน สื่อรายละเอียดผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ จำนวน ๓๒๐ ชิ้นงาน สื่ออื่น ๆ จำนวน ๒,๒๖๗ ชิ้นงาน ออกแบบแคตตาล็อกผลิตภัณฑ์แปรรูปและสมุนไพรแปรรูป รวมถึงออกแบบบรรจุภัณฑ์และฉลาก จำนวน ๓๑๙ ชิ้นงาน และไลฟ์สด จำนวน ๑๐ ครั้ง

ภาพสื่อแนะนำผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์

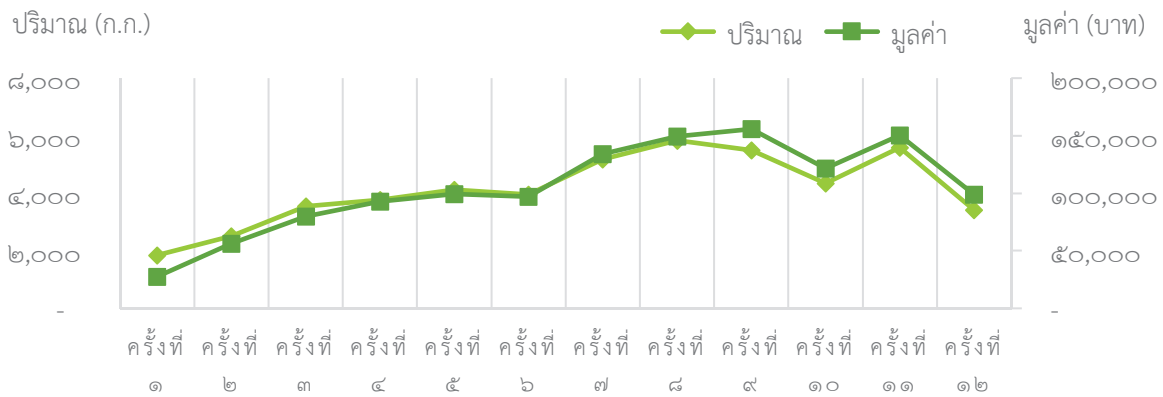

ภาพช่องทางการติดตามสื่อโครงการหลวง และแคตตาล็อกผลิตภัณฑ์แปรรูปและสมุนไพรแปรรูป

๖.๕ การขยายตลาดสินค้าโครงการหลวง

๑) ตลาดนัดโครงการหลวง

การจำหน่ายผลผลิต “ตลาดนัดโครงการหลวง” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) จำหน่ายผลผลิตเกษตรกรจากชั้นมาตรฐานคุณภาพผักโครงการหลวง (๒) เพื่อระบายผลผลิตส่วนเกินจากแผนการผลิต และ (๓) เพื่อลดการทำลายผลผลิตและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและมูลนิธิโครงการหลวง โดยเริ่มจัดกิจกรรมครั้งแรกในวันศุกร์ที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (เดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๗) จัดกิจกรรม รวมทั้งสิ้น ๑๒ ครั้ง โดยมีศูนย์/สถานีฯ เข้าร่วมกิจกรรมจำหน่าย ๒๖ แห่ง ๑ กองทุนฯ จำหน่ายผลผลิต ๖ กลุ่มพืช ได้แก่ ผัก ผลไม้ ดอกไม้ ไม้กระถาง เห็ด และอื่น ๆ มีปริมาณผลผลิตรวม ๔๙,๖๑๑.๙๕ กิโลกรัม มูลค่า ๑,๒๖๔,๐๙๘.๐๐ บาท

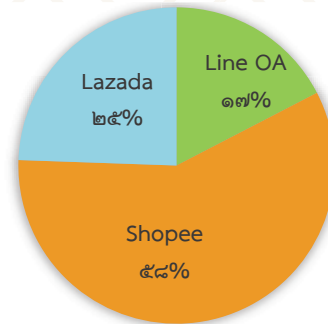
กราฟแสดงปริมาณและมูลค่าจำหน่ายของตลาดนัดโครงการหลวง ปีงบประมาณ ๒๕๖๗

ภาพกิจกรรมการจำหน่ายผลผลิตตลาดนัดโครงการหลวง

๒) ตลาดสินค้าในช่องทางออนไลน์

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์โครงการหลวงผ่านช่องทางออนไลน์ มูลค่ารวม ๑๔.๘๙ ล้านบาท มาจากการขายผ่าน Shopee ร้อยละ ๕๘ มูลค่า ๘.๖๖ ล้านบาท ขายผ่าน Lazada ร้อยละ ๒๕ มูลค่า ๓.๖๔ ล้านบาท และขายผ่าน Line OA ร้อยละ ๑๗ มูลค่า ๒.๕๙ ล้านบาท

กราฟแสดงยอดขาย ช่องทางออนไลน์ ปีงบประมาณ พ.ศ ๒๕๖๗

ช่องทางการสั่งซื้อผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ออนไลน์

๖.๖ การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพร้านโครงการหลวง

๑) การปรับปรุงร้านโครงการหลวงกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ร้านโครงการหลวง สาขามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นร้านสาขาแรกที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์โครงการหลวง ตั้งขึ้นมายาวนานกว่า ๓๖ ปี ตั้งอยู่ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่เดิมเป็นทั้งร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเป็นสำนักงาน และหน่วยคัดบรรจุผลผลิตที่รับช่วงผลผลิตจากศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงเชียงใหม่ กระจายไปยังร้านค้า โรงแรม ร้านอาหาร และซูเปอร์มาร์เก็ตต่าง ๆ ในกรุงเทพฯ มูลนิธิโครงการหลวงได้ย้ายศูนย์ผลิตผลกรุงเทพฯ ไปยังจุดที่ตั้งใหม่ภายในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และดำเนินการปรับปรุงร้านแห่งนี้ ตั้งแต่กลางปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ด้วยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในการออกแบบตกแต่งร้าน ดำเนินการก่อสร้างโดยกองพัฒนาที่ ๑ และการสนับสนุนด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจาก สำนักงาน กสทช. โดยเปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๖

ภาพร้านโครงการหลวงกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภายในร้านโครงการหลวง สาขามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิดของโครงการหลวง ได้แก่ ผัก ผลไม้ และผลิตภัณฑ์แปรรูป ต่าง ๆ จำหน่าย รวมทั้งยังมีผลิตภัณฑ์ดอยคำ ดอยตุง โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา และโครงการอื่น ๆ รวมมากกว่า ๒,๐๐๐ รายการ และได้เพิ่มพื้นที่นั่งสำหรับรับประทานอาหารว่าง กาแฟ ชา และเครื่องดื่มต่าง ๆ จากวัตถุประสงค์โครงการหลวง ซึ่งเปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์-วันเสาร์ ในเวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. ยกเว้นวันอาทิตย์

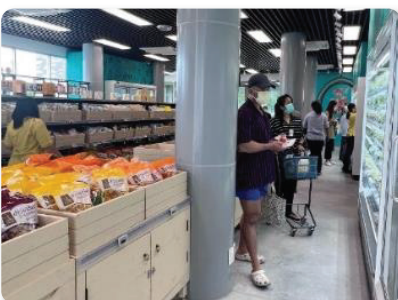

ภาพพิธีเปิดร้านโครงการหลวงกรุงเทพ สาขามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๒) การปรับปรุงร้านโครงการหลวงกรุงเทพ สาขา OUTLET กรุงเทพฯ

ร้านโครงการหลวง สาขา Outlet กรุงเทพฯ ตั้งอยู่บริเวณ ชั้น ๑ อาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ ขนาดพื้นที่ประมาณ ๓๕๕ ตร.ม. โดยเริ่มเปิดจำหน่าย ตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นมา และมีพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นร้านที่จำหน่ายผลผลิตโครงการหลวงแบบครบวงจร ทันสมัยมากขึ้น มีทั้งผลผลิตจากส่งตรง รับผลผลิตจากเกษตรกรของมูลนิธิฯ และเป็นช่องทางระบายผลผลิตที่เกินความต้องการของตลาด โดยจำหน่ายทั้งรูปแบบขายปลีกและขายส่ง อีกทั้งมีพื้นที่จำหน่ายเครื่องดื่มชา กาแฟ ไว้ให้บริการลูกค้าและรองรับปริมาณลูกค้าที่เพิ่มมากขึ้นอีกด้วย

ร้านโครงการหลวง สาขา Outlet กรุงเทพฯ ได้รับผลการตอบรับที่ดี เป็นที่รู้จักกับลูกค้าเพิ่มมากขึ้น โดยกลุ่มผลผลิตที่มีมูลค่าจำหน่ายสูงสุด เป็นกลุ่มสินค้าผัก รองลงมาคือสินค้ากลุ่มแปรรูป และผลไม้ตามลำดับ

ภาพ ร้านโครงการหลวงกรุงเทพ สาขา OUTLET กรุงเทพฯ

๗ ด้านการบริหารองค์กร และการสนับสนุน

๗.๑ การพัฒนาบุคลากร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง จัดการอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

๑) การพัฒนานักวิจัย

มูลนิธิโครงการหลวง ได้ส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรม “การพัฒนาศักยภาพนักวิจัยรุ่นใหม่ด้านสัตว์เศรษฐกิจ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗” รุ่นที่ ๒ วันที่ ๑๘-๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ ที่จัดขึ้นโดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๒ คน โดยการฝึกอบรมเปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ส่งข้อเสนอเชิงหลักการ (concept proposal) เพื่อขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม แผนพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ในประเด็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ ววน. ด้านสัตว์เศรษฐกิจประจำปี ๒๕๖๗ โดยบุคลากรของโครงการหลวง ทั้ง ๒ คน ได้ส่งข้อเสนอโครงการวิจัยและผ่านการพิจารณาได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) จำนวน ๒ โครงการ

๒) การฝึกอบรมและพัฒนานักวิชาการเกษตร

โดยมุ่งเน้นการพัฒนานักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ ให้มีองค์ความรู้ โดยการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

❖ **การอบรมการวางแผนการผลิตผักในระบบ Web Application และโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับผักใบและผักผล** เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการวางแผนการเพาะกล้าพืชผักให้มีความถูกต้องและแม่นยำ ระหว่างวันที่ ๑๔-๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ โดยมีเจ้าหน้าที่เข้าร่วมอบรม จำนวน ๔๒ คน

❖ **การฝึกอบรมเรื่อง เทคโนโลยีการผลิตองุ่นพันธุ์ไข่มัสแคทคุณภาพ** โดยถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อเพิ่มองค์ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ไม่ผล มูลนิธิโครงการหลวง วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๗ ณ ห้องประชุมชัยพลุกษ์ และแปลงสาธิตการปลูกองุ่น อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ผู้เข้าร่วม ๔๑ คน

❖ การอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การใช้โปรแกรม Microsoft office และ Pivot Data เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนการผลิต วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมชัยพฤกษ์ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ผู้เข้าร่วม ๕๖ คน

❖ การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรด้านไม้ผล วันที่ ๓ - ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ณ สถานี อ่างาง ซึ่งมีผู้เข้าร่วม ๔๕ คน

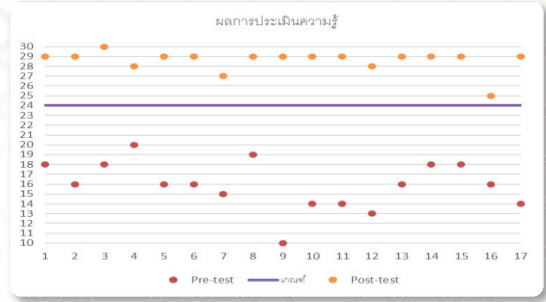
❖ การฝึกอบรมเรื่อง เทคโนโลยีการผลิตโอวคาโตคุณภาพ วันที่ ๔ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์ฯ หนองเขียว ผู้เข้าร่วม ๓๐ คน

❖ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเพื่อรองรับการขอรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการอบรมพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานด้านการเป็นผู้ตรวจประเมินภายใน การเป็นที่ปรึกษาเกษตรกร และการปฏิบัติงานด้านคู่มือระบบควบคุมคุณภาพ ภายใต้มาตรฐาน GAP เกษตรอินทรีย์ และ Global GAP + Mc Donald GAP รวม ๑๙ หลักสูตร โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม แบ่งเป็น เจ้าหน้าที่ ๑,๕๔๑ คน เกษตรกร ๑๐,๔๘๕ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๒,๐๒๖ คน

❖ การฝึกอบรมพัฒนาเจ้าหน้าที่วิเคราะห์สารตกค้างให้เป็นเจ้าหน้าที่สอบเทียบภายใน สำหรับห้องปฏิบัติการ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวงชนกาธิเบศรดำริ และฝึกปฏิบัติ ณ ห้องปฏิบัติการโรคพืชอาคารอารักขาพืช มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม ๑๗ คน ผลจากการอบรมเจ้าหน้าที่ที่มีคะแนนทดสอบความรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๒

๓) การฝึกอบรมด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

❖ การฝึกอบรมการฝึกชิมชาตัวอย่างและการฝึกประเมินทดสอบคุณภาพชาเพื่อพัฒนาคุณภาพชาโครงการหลวง จำนวน ๒ ครั้ง คือ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ และวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๙๐ คน

❖ การฝึกอบรมด้านการแปรรูปชา เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และสถานีวิจัยเกษตรอ่างาง หัวข้อการฝึกอบรม ได้แก่ Tea tasting and Tea Cupping, Tea Baking, Tea Oxidation and Baking, Tea Competition, Consumer tasting sharing and sales techniques

❖ การฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติการออกแบบและพัฒนาเมนูเครื่องดื่มชาเย็นโครงการหลวง จำนวน ๑ ครั้ง จำนวน ๒๐ คน ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

❖ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “Royal Project Smart Barista” วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จำนวน ๒๐ ราย ณ ห้องประชุมชัยพฤกษ์ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ และโรงงานกาแฟโครงการหลวง

❖ การฝึกอบรมพัฒนาทักษะการทดสอบคุณภาพกาแฟด้วยวิธีการชิม วันที่ ๒๔ - ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑๕ คน ณ โรงงานกาแฟโครงการหลวง โดย Mr. Ivan Andres Morales Espitia

❖ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การผลิตเฟต้าชีสนมแพะไขมันต่ำ เสริมพรีไบโอติกส์ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เชียงใหม่ โดยมีกิจกรรมเกี่ยวกับด้านความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชีส เทคนิคและผลการทดลองการใช้สารทดแทนไขมันในเฟต้าชีสจากน้ำนมแพะ และการแปรรูปเฟต้าชีส นมแพะไขมันต่ำเสริมพรีไบโอติกส์

❖ การฝึกอบรมการคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงานด้านการบริการสู่ความเป็นเลิศ เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรมใหม่ในร้านสวัสดิการโครงการหลวง ผู้เข้าอบรมจำนวน ๒๑ คน ได้พัฒนาเมนูอาหาร ๑๓ รายการและเครื่องดื่ม ๓ รายการ

๔) การฝึกอบรมเพิ่มความรู้อของบุคลากร/วิทยากร จำนวน ๖ เรื่อง

- ❖ โครงการหลวง (Royal Project Model) กับสถานการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนและบริบทโลกกับการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีผู้เข้ารับการอบรม ๘๓ คน
- ❖ โครงการหลวง (Royal Project Model) และบริบทโลกกับการขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รุ่นที่ ๒ มีผู้เข้ารับการอบรม ๑๐๖ คน
- ❖ การสร้างความมั่นใจด้านการสื่อสารและการนำเสนองานด้วยภาษาอังกฤษ มีผู้เข้ารับการอบรม ๒๗ คน
- ❖ หลักสูตร Critical Thinking ทักษะการทำงานยุคใหม่ มีผู้เข้ารับการอบรม ๔ คน
- ❖ การวิเคราะห์ข้อมูลและการออกแบบ Infographic ให้โดนใจ มีผู้เข้ารับการอบรม ๔๒ คน
- ❖ เพิ่มทักษะด้านงานวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ และการนำไปประยุกต์ใช้ มีผู้เข้ารับการอบรม ๒๕ คน

๕) การฝึกอบรมด้านการส่งเสริมการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์โครงการหลวง จำนวน ๕ เรื่อง

- ❖ การบริหารจัดการธุรกิจค้าปลีกอย่างมืออาชีพ (Retail Management) และการจัดการซัพพลายเชน (Supply Chain Management) ของร้านโครงการหลวง โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีผู้เข้ารับการอบรม ๓๐ คน
- ❖ หลักสูตรการใช้เทคโนโลยี Smart Packaging เพื่อสร้างเอกลักษณ์และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์กลุ่มสินค้าสุขภาพ มีผู้เข้ารับการอบรม ๑๗ คน
- ❖ การใช้เทคโนโลยีเพื่อจำลองและทดสอบต้นแบบบรรจุภัณฑ์ก่อนผลิต มีผู้เข้ารับการอบรม ๘ คน
- ❖ ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ (Product Knowledge) ของสินค้ากลุ่มพืชสมุนไพรโครงการหลวงมีผู้เข้ารับการอบรม ๒๓ คน
- ❖ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการประชาสัมพันธ์ร้านค้าสวัสดิการมูลนิธิโครงการหลวง มีผู้เข้ารับการอบรม ๓๑ คน

๖) การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านการสนับสนุน จำนวน ๗ เรื่อง

- ❖ ระบบบริหารจัดการงานซ่อมบำรุง (Maintenance Management System: MMS) มีผู้เข้ารับการอบรม ๒๕ คน
- ❖ การพัฒนาทักษะวิธีการใช้งานวิทยุสื่อสารเบื้องต้น มีผู้เข้ารับการอบรม ๗๘ คน
- ❖ โครงการยกระดับการทำงานด้านจัดซื้อและพัสดุ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมีผู้เข้ารับการอบรม ๑๙ คน
- ❖ การใช้ข้อมูลสารสนเทศ (Big Data) เพื่อปรับปรุงคุณภาพและเพิ่มปริมาณการส่งมอบผลิตผลพร้อมติดตามผลหลังการปรับปรุงงาน มีผู้เข้ารับการอบรม ๑๑๙ คน
- ❖ การพัฒนาทักษะบุคลากรโดยศึกษาคุณงามความดีการพิพิธภัณฑน์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ และศูนย์การเรียนรู้ กฟผ. ลำตะคอง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๑๑ คน
- ❖ การขับเคลื่อนธุรกิจด้วยพลังแห่งข้อมูลกับ HR Analytics เชิงกลยุทธ์ และการสร้าง Dashboard มีผู้เข้ารับการอบรม ๒ คน
- ❖ Thailand HR Day 2023 ภายใต้แนวคิด People Management in a Complex World of Paradoxes and Polycrisis มีผู้เข้ารับการอบรม ๔ คน

๗.๒ ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศและต่างประเทศ

มูลนิธิโครงการหลวง ได้พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ในด้านการวิจัย พัฒนา และส่งเสริม การพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงเพื่อความยั่งยืนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยมีรูปแบบความร่วมมือและ การสนับสนุนงานโครงการหลวง จำนวน ๒ รูปแบบ คือ

❖ คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน สนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการพัฒนาโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) จำนวน ๓๐ หน่วยงาน

❖ ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศ จำนวน ๑๑ หน่วยงาน รวม ๘๖ โครงการ/กิจกรรม และต่างประเทศ จำนวน ๕ ประเทศ รวม ๑๑ โครงการ

๑) ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและ Royal Project of Bhutan

การดำเนินงานตามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและกระทรวงเกษตรและปศุสัตว์ ราชอาณาจักรภูฏาน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๗) จะสิ้นสุดในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ เดินทางไปติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่ผ่านมา ระหว่างวันที่ ๒๕ มิถุนายน - ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑๑ คน โดยติดตามผลการดำเนินงานโครงการหลวงภูฏานใน ๔ พื้นที่ ๒ เมือง ได้แก่ (๑) **พื้นที่เมือง Thimphu** ประกอบด้วย Dechencholing Royal Project Changkhaphu Royal Project Nyzerka Royal Project และ (๒) **พื้นที่เมือง Punakha** คือ Chimipang Royal Project รวมทั้งได้เยี่ยมชมตลาดสินค้าเกษตรท้องถิ่น และการแปรรูปสมุนไพร เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลการปฏิบัติงานในระยะเวลาที่ผ่านมา และได้ยกร่างแผนความร่วมมือทางวิชาการฯ ระยะที่ ๓ เพื่อเสนอขออนุมัติดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการฯ และลงนามบันทึกความเข้าใจความร่วมมือทางวิชาการฯ ต่อไป

ภาพการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการหลวงภูฏาน

๒) ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและหน่วยงานต่าง ๆ ของไต้หวัน

❖ **International Cooperation and Development Fund (TaiwanICDF)** ดำเนินงานตามบันทึกความเข้าใจโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงและ TaiwanICDF ระยะที่ ๕ ดังนี้ (๑) ดำเนินการทดสอบพันธุ์พืชผักพันธุ์ใหม่จากไต้หวัน จำนวนทั้งหมด ๘ ชนิดพืช ๑๓ พันธุ์ โดยสามารถผลิตตัวอย่างเพื่อทดสอบตลาดจำนวน ๓ ชนิดพืช ได้แก่ กะหล่ำดอก พริกแม็กซิกัน และเมล่อน (๒) TaiwanICDF ส่งผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตรในสาขาต่าง ๆ อาทิ ด้านระบบเกษตรอัจฉริยะ ด้านระบบ IOT ในโรงเรือนฯ ด้านการพัฒนาเครื่องตีหม่า และด้านการผลิตและแปรรูปชาอินทรีย์ จำนวน ๘ คน มาให้ความรู้ ให้การปรึกษา ให้คำแนะนำ และอบรมด้านวิชาการต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการหลวงและเกษตรกรในพื้นที่ฯ จำนวน ๑๒๒ คน (๓) การฝึกอบรมในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง จำนวน ๒ ครั้ง เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการปรับปรุงพันธุ์และพัฒนาพันธุ์ไม้ดอก และการจัดการศัตรูพืชฯ ภายใต้ระบบ GAP และอินทรีย์ ให้แก่เจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการหลวงและเกษตรกรในพื้นที่ฯ

จำนวน ๑๐๓ คน (๔) การเดินทางไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมที่ได้หัวหน้าของเจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการหลวง ในหัวข้อ ด้านการวิจัย การส่งเสริมการผลิต การแปรรูป และการตลาด เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาชาโครงการหลวง และทางด้านเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมาประยุกต์ใช้ในเทคนิคการเพาะปลูกพืชผักและไม้ดอกในโรงเรือน จำนวน ๒ คณะ รวม ๑๒ คน

ภาพกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการ

❖ **National Chung Hsing University (NCHU)** ดำเนินงานในความร่วมมือระยะที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘) ดังนี้ (๑) นักศึกษาปริญญาโท สาขา Plant Medicine จำนวน ๑ คน เข้ารับการฝึกอบรมและเรียนรู้งานโครงการหลวง ด้านการเกษตรบนพื้นที่สูงและกิจกรรมทางวิชาการต่างๆ ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง ระหว่างวันที่ ๓ กรกฎาคม - ๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ รวมระยะเวลา ๖๐ วัน (๒) การเดินทางไปศึกษาดูงานและฝึกอบรมที่ได้หัวหน้าของเจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการหลวง จำนวน ๒ คณะ รวม ๑๒ คน ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๖ ในหัวข้อด้านทำงานวิจัยด้านเกษตรสมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม และงานวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช ด้านส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ระบบการบริหารจัดการให้บริการการเรียนรู้ทางวิชาการและหลักสูตรการเรียนรู้ การบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร โดยการใช้ระบบ/เทคโนโลยีสมัยใหม่ ระบบบริหารการเงินและงบประมาณ และระบบการบริหารจัดการและการควบคุมภายในองค์กร

ภาพกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการ

๓) โครงการส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกร่วมกับ UNODC

โครงการส่งเสริมการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกร่วมกับ UNODC ประจำเมียนมาร์ เพื่อให้เกิดความร่วมมือด้านการพัฒนาทางเลือกในรูปแบบ Regional-Based Programme ระหว่างประเทศไทย โดยมูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสำนักงาน UNODC ประจำเมียนมาร์ และ สป.ลาว ในการใช้หลักการพัฒนาทางเลือก แก้ไขปัญหาร่วมของชุมชน ได้แก่ ปัญหาการปลูกพืชเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาเรื่องหมอกควันและสิ่งแวดล้อม โดยในปี ๒๕๖๗ มีกิจกรรมสำคัญ ๒ กิจกรรม ได้แก่

❖ **การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง เรื่อง Vegetable Production in Greenhouse and Farm Practices for Highland Sustainable Agriculture and Women Empowerment** ระหว่างวันที่ ๒๖-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๗ มีผู้เข้าร่วมฯ ทั้งสิ้นจำนวน ๙ คน ประกอบด้วยเกษตรกรหญิงจำนวน ๖ คน เจ้าหน้าที่จำนวน ๓ คน จากพื้นที่ดำเนินการ UNODC ประจำ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา การอบรมดังกล่าวเน้นการให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทางเลือกตามแบบมูลนิธิโครงการหลวง การผลิตผักอินทรีย์ภายใต้ระบบโรงเรือน รวมถึงการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกลุ่มสตรีภายในชุมชน ซึ่งเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่มีความยั่งยืน เพื่อนำแนวคิดและรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ใน พื้นที่ดำเนินการ UNODC ประจำสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

ภาพการจัดหลักสูตร Vegetable Production in Greenhouse and Farm Practices for Highland Sustainable Agriculture and Women Empowerment

❖ **การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาการผลิตกาแฟบนพื้นที่สูง ณ พื้นที่ดำเนินการ UNODC บ้านนาอ้อ เมืองกวน แขวงหัวพัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ ๑๕-๒๑ กันยายน ๒๕๖๗ มีผู้เข้าร่วมการอบรมฯ ทั้งสิ้น ๖๐ คน ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ จำนวน ๕๐ คน เจ้าหน้าที่ จำนวน ๑๐ คน จากพื้นที่ดำเนินการของ UNODC โดยผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้การพัฒนาทางเลือกตามแบบมูลนิธิโครงการหลวง การพัฒนาการผลิตกาแฟบนพื้นที่สูง การจัดการทรงพุ่มพืชให้ร่มเงาแก่กาแฟ การจัดการศัตรูพืช การผลิตชีวภัณฑ์ การจัดการดินและผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยไส้เดือน ซึ่งถือเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่มีความยั่งยืน แนวคิดและรูปแบบการพัฒนาดังกล่าวมีศักยภาพในการนำไปประยุกต์ใช้ในพื้นที่ดำเนินการ UNODC ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถปรับให้เข้ากับบริบททางสังคมและเศรษฐกิจในท้องถิ่นต่าง ๆ**

ภาพการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การพัฒนาการผลิตกาแฟบนพื้นที่สูง

๔) โครงการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างไทย-ออสเตรียด้านเกษตรอินทรีย์

มูลนิธิโครงการหลวง สนับสนุนให้บุคลากร จำนวน ๒ คน ไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติด้านเกษตรอินทรีย์ ในฟาร์มเกษตร ณ สาธารณรัฐออสเตรีย เป็นระยะเวลา ๒ เดือน ที่ฟาร์ม csardahof เมือง Pama และฟาร์ม Stekovics เมือง Frauenkirchh เพื่อฝึกประสบการณ์ด้านการผลิตผักในระบบอินทรีย์ในโรงเรือน อาทิ มะเขือเทศ แตงกวา พริกหยวก ชูกินี กระเทียม และหอมแดง ระหว่างวันที่ ๓๐ เมษายน - ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๗

ภาพศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติด้านเกษตรอินทรีย์ ในฟาร์มเกษตร ณ สาธารณรัฐออสเตรีย

๗.๓ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

๑) การระบบจัดการสินทรัพย์ด้วยเทคโนโลยี QR CODE

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ มูลนิธิโครงการหลวง ได้พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลสินทรัพย์ออนไลน์ผ่านระบบ QR CODE โดยมีข้อมูลต่าง ๆ อาทิ รายละเอียดสินทรัพย์ ปริมาณ สภาพ มูลค่าการได้มา วันที่การจัดซื้อ หมายเลขสินทรัพย์ เป็นต้น ซึ่งจากเดิมต้องอาศัยการเรียกดูข้อมูลหรือการค้นหาข้อมูลสินทรัพย์ได้จากระบบ Articles และทะเบียนสินทรัพย์ประจำหน่วยงานเท่านั้น ซึ่งการใช้ระบบดังกล่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลสินทรัพย์ได้สะดวก รวดเร็วถูกต้อง สนับสนุนนโยบายการลดใช้กระดาษ และเป็นการเชื่อมโยงข้อมูลสินทรัพย์

ระบบตรวจนับสินทรัพย์ อยู่ในรูปแบบของ Mobile Application โดยใช้กล้องถ่ายรูปบน Smartphone ทำหน้าที่เป็นเครื่องอ่าน QR CODE สินทรัพย์ ที่ติดบนสินทรัพย์แต่ละรายการ ทำให้สามารถดูรายละเอียดสินทรัพย์ จำนวน ที่ตั้ง สภาพ ฯลฯ และค้นหาสินทรัพย์ตามสถานที่ตั้ง ผู้ปฏิบัติงานสามารถ เรียกดูข้อมูลโดยการสแกน QR CODE ผ่านระบบเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ ปัจจุบันได้ทำการสำรวจครุภัณฑ์เสร็จสิ้นแล้ว โดยมีกลุ่มครุภัณฑ์อาคาร สิ่งก่อสร้าง ที่ชำรุดควรจำหน่าย ประมาณ ๘,๓๔๕ รายการ โดยจะดำเนินการรายงาน และขอจำหน่ายตามระเบียบมูลนิธิโครงการหลวงต่อไป

การใช้ QR CODE เพื่อปรับสถานะครุภัณฑ์

1.สแกน QR code สติ๊กเกอร์บนครุภัณฑ์ ที่ต้องการปรับสถานะ

๒) การติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์

มูลนิธิโครงการหลวง ได้รับการสนับสนุนระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เบอร์ ๕ จากกระทรวงพลังงานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ภายใต้โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นโครงการระบบพลังงานแสงอาทิตย์ ๑ ใน ๑๐ ของโครงการที่สืบสานพระราชปณิธานองค์ราชัน ของกระทรวงพลังงานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

ระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เบอร์ ๕ เพื่อใช้ในกลุ่มอาคารปฏิบัติการของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ มีกำลังผลิต ๗๒ กิโลวัตต์ ด้วยการนำนวัตกรรมพลังงานไฟฟ้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดค่าใช้จ่าย โดยระบบผลิตไฟฟ้าจากโซลาร์เซลล์ เบอร์ ๕ สามารถควบคุมและบริหารข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันได้ สามารถผลิตไฟฟ้าได้ ๑๐๗,๒๐๐ หน่วยต่อปี คิดเป็นร้อยละ ๑๒ ของการใช้พลังงานไฟฟ้าทั้งหมด คิดเป็นมูลค่าการประหยัดค่าไฟฟ้า ๔๘๒,๔๐๐ บาทต่อปี และยังช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ ๕๖ ตันต่อปี ในโอกาสเดียวกันนี้ กระทรวงพลังงานและการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ยังได้สนับสนุนรถกอล์ฟไฟฟ้า ๒๔ คัน เพื่อสนับสนุนการเป็นสถาบันเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง

ภาพการมอบระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ เบอร์ ๕

๗.๔ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง

ตามที่คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ ได้พิจารณาเห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ในการประชุมคณะกรรมการ กปส. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบมติการประชุม กปส. ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๔ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แจ้งผลการพิจารณาว่า สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ซึ่งเป็นกรอบในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทันที

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) การวิจัยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง
- ๒) การพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการตลาด
- ๓) สร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- ๔) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น
- ๖) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้จัดทำแผนการปฏิบัติงานในพื้นที่สถานีวิจัยเกษตรหลวงและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจำนวน ๓๙ แห่ง ภายใต้ตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จำนวน ๓๐ หน่วยงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง มุ่งสู่ **“สังคมอยู่ดีมีสุข รักรักษ์สิ่งแวดล้อม”** โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ หน่วยงานต่าง ๆ ได้รับจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง พ.ศ. ๒๕๖๗ รวมเป็นเงิน ๔๖๓.๙๐ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๖๓ ของงบประมาณที่ตั้งไว้ภายใต้แผนปฏิบัติการฯ มีผลการใช้จ่ายงบประมาณตั้งแต่เดือนตุลาคม ๒๕๖๖-กันยายน ๒๕๖๗ รวมจำนวน ๓๕๕.๓๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๖๑ ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และมีผลการดำเนินงานสะสม คิดเป็นร้อยละ ๘๒.๔๘ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ลำดับ	หน่วยงาน	งบประมาณปี ๒๕๖๗ (ล้านบาท)			ร้อยละของผล การใช้จ่าย	ร้อยละของ ผลงาน
		แผน ปฏิบัติการ	ได้รับ จัดสรร	ผลการ ใช้จ่าย		
๑	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	๘๙.๒๓	๓๗.๒๖	๓๒.๑๓	๘๖.๒๒	๑๐๐.๐๐
๒	กรมพัฒนาที่ดิน	๑๐๑.๔๙	๔๖.๓๑	๔๕.๘๑	๙๖.๗๖	๑๐๐.๐๐
๓	กรมปศุสัตว์	๑.๘๘	๑.๔๖	๑.๔๖	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๔	กรมประมง	๑.๒๔	๐.๕๙	๐.๕๙	๙๙.๙๘	๑๐๐.๐๐
๕	กรมส่งเสริมสหกรณ์	๘.๑๑	๔.๘๓	๔.๘๐	๙๙.๔๒	๑๐๐.๐๐
๖	กรมส่งเสริมการเกษตร	๓.๖๗	๒.๓๕	๒.๓๕	๑๐๐.๐๐	๙๘.๘๙

ลำดับ	หน่วยงาน	งบประมาณปี ๒๕๖๗ (ล้านบาท)			ร้อยละของผล การใช้จ่าย	ร้อยละ ของ ผลงาน
		แผน ปฏิบัติการ	ได้รับ จัดสรร	ผลการ ใช้จ่าย		
๗	กรมการข้าว	๐.๑๐	๐.๐๒	๐.๐๒	๑๐๐.๐๐	๖๖.๖๗
๘	กรมวิชาการเกษตร	๐.๐๕	๐.๒๐	๐.๒๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๙	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	๔.๙๕	๑.๔๐	๑.๓๓	๙๕.๑๑	๙๗.๗๐
๑๐	กรมหม่อนไหม	๐.๓๐	๐.๐๘	๐.๐๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๑๑	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๓๕.๓๙	๓๔.๘๓	๓๔.๘๓	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๑๒	กรมป่าไม้	๔๘.๓๖	๑๒.๑๓	๑๒.๑๓	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๑๓	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	๑๔.๑๗	๑๐.๕๖	๑๐.๕๖	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๑๔	กรมทรัพยากรน้ำ	๑๗๓.๐๐	๓๘.๙๗	๒๖.๘๖	๖๘.๙๒	๘๓.๕๐
๑๕	กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	๖.๘๕	๖.๘๗	๐.๓๓	๔.๗๗	๑๖.๖๗
๑๖	กรมชลประทาน	๕๓.๕๐	๑๕.๖๐	๑๔.๓๒	๙๑.๗๙	๙๑.๕๙
๑๗	กรมทางหลวง	๑๐๔.๒๐	๑๒๗.๘๙	๑๒๗.๕๕	๙๙.๗๓	๑๐๐.๐๐
๑๘	กรมทางหลวงชนบท	๗๕.๔๔	๘๒.๒๘	๑๑.๑๗	๑๓.๕๗	๒๒.๘๑
๑๙	สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๑.๔๗	๐.๘๙	๐.๘๖	๙๖.๖๔	๑๐๐.๐๐
๒๐	กระทรวงสาธารณสุข	๓.๓๒	๑.๒๓	๑.๒๓	๑๐๐.๐๐	๘๒.๒๕
๒๑	กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	๓.๐๓	๐.๕๒	๐.๕๒	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๒๒	กรมการพัฒนาชุมชน	๕๔.๑๐	๘.๓๒	๘.๓๒	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๒๓	กรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑.๐๐	๐.๐๘	๐.๐๘	๙๙.๕๗	๑๐๐.๐๐
๒๔	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	-	๐.๑๐	-	-	-
๒๕	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	๒๒.๑๐	-	-	-	-
๒๖	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	๑๖.๐๐	๑๐.๘๕	๗.๘๐	๗๑.๘๙	๗๑.๔๒
๒๗	มหาวิทยาลัยแม่โจ้	๑.๕๓	๒.๕๕	๒.๕๔	๙๙.๖๒	๗๕.๐๐
๒๘	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	๘.๗๕	๐.๘๒	๐.๘๒	๙๙.๔๕	๑๐๐.๐๐
๒๙	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	-	๑๔.๔๕	๗.๒๖	๕๐.๒๔	๖๗.๙๗
๓๐	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	๐.๔๖	๐.๔๖	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
รวม		๗๒๙.๐๑	๔๖๓.๙๐	๓๕๕.๓๙	๗๖.๖๑	๘๒.๔๘

๗.๕ การสนับสนุนจากหน่วยงานเพิ่มเติม

มูลนิธิโครงการหลวงได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบนพื้นที่สูง รวมทั้งพัฒนาความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ดังนี้

ลำดับ	หน่วยงาน	โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุน	งบประมาณ (ล้านบาท)
๑	สำนักงาน กสทช.	สนับสนุนด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	๘๐.๓๑
๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	ขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า และปรับปรุงระบบไฟฟ้าในพื้นที่ ศูนย์ฯ เลอตอ	๐.๘๘

ลำดับ	หน่วยงาน	โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุน	งบประมาณ (ล้านบาท)
๓	การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	สนับสนุนระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ	๐.๙๙
		สนับสนุนระบบผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ	๐.๕๐
		สนับสนุนรถกอล์ฟ ๒ คันและซ่อมรถจักรยานยนต์ไฟฟ้า ศูนย์ฯ เลอตอ ๒ คัน	๑.๐๐
๔	บริษัท แอดวานซ์ ไวร์เลส เน็ทเวอร์ค จำกัด	การดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง	๐.๕๐
๕	สำนักงานบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	โครงการมหาวิทยาลัยแม่ข่ายด้านมาตรฐานความปลอดภัย ห้องปฏิบัติการ ปี ๒๕๖๖	๐.๐๒
๖	สมาคมนักศึกษาเก่า มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ทุนศึกษาแก่เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในพื้นที่โครงการหลวง	๐.๐๗๔
๗	บริษัท พีทีที โกลบอล	เงินสนับสนุนงานโครงการหลวง ๒๕๖๖	๐.๒๕
๘	เคมิกอล จำกัด (มหาชน)	สนับสนุนโครงการคัดแยกและบริหารจัดการขยะมูลฝอย ในพื้นที่ ศูนย์ฯ เลอตอ	๐.๒๕
	มูลนิธินักศึกษาเก่าคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	สนับสนุนการศึกษาแก่เยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ในพื้นที่โครงการหลวง	๐.๑๓
๙	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	โครงการวิจัยและพัฒนาการปลูกและการผลิตกาแฟในระบบอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศูนย์ฯ เลอตอ	๐.๒๐
๑๐	บริษัท กรุงเทพการไฟฟ้า จำกัด	ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในพื้นที่โครงการหลวง	๐.๕๐
๑๑	บริษัท พิกเซอร์ (ประเทศไทย) จำกัด	เครื่องปริ้นเตอร์ HP M๔๒๘FDWI ๑๖ เครื่อง และ Canon MF๓๐๑๐ ๓๘ เครื่อง	๐.๕๙
๑๒	บริษัท ไทยเพรซิเดนท์ฟูดส์ จำกัด (มหาชน)	บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ	๐.๐๗
๑๓	บริษัท เอ็นพีเอส สยาม สอบบัญชี จำกัด	กิจกรรมประชาสัมพันธ์ของมูลนิธิโครงการหลวง	๐.๓๗
๑๔	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ	เพื่อสนับสนุนโครงการวิจัย งวดที่ ๑	๐.๑๖
๑๕	บริษัท ครีเดนซ์ จำกัด	ผลิตภัณฑ์น้ำตาลทราย	๐.๐๖
๑๖	คุณชัชชนันท์ รุดติษฐ์	เสื้อโพลีเอสเตอร์สีเหลือง จำนวน ๑,๔๐๐ ตัว	๐.๔๑
๑๗	คุณกรพัฒน์ รุดติษฐ์	ระบบไฟฟ้าโซล่าเซลล์พื้นที่ศูนย์ฯ เลอตอ	๐.๑๓
		เสื้อโพลีเอสเตอร์สีเหลืองตราสัญลักษณ์ ๗๒ พรรษา จำนวน ๕๗๐ ตัว	๐.๓๓
๑๘	พลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ	การดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง	๐.๐๐๕
๑๙	คุณนวรรรณ วุฒตะกุล	การดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง	๐.๐๓
๒๐	คุณวัลย์ลักษณ์ ชมเชย	การดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง	๐.๐๐๑
๒๑	คุณวรรณันท์ กุศลพัฒน์	บริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติ	๐.๐๐๒
๒๒	นายปฐม แทนขำ	การดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง	๐.๐๐๒
รวม			๘๗.๗๖

๗.๖ การประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่ของคณะทำงาน สนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

ตามที่คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เพื่อให้การสนับสนุนงานโครงการหลวงในพื้นที่ และการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยนายกรัฐมนตรี ลงนามในคำสั่ง คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนโครงการหลวง ที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดย

- ❖ นายอำเภอในพื้นที่ เป็น ประธานคณะทำงาน
- ❖ หน่วยงานสนับสนุนต่าง ๆ ในพื้นที่ เป็น คณะทำงาน
- ❖ หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เป็น คณะทำงานและเลขานุการ
- ❖ เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงฯ เป็น คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ สถาบันวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจัดการประชุมคณะทำงานสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๑๑๐ ครั้ง ใน ๖ จังหวัด ๒๕ อำเภอ เพื่อประสานการปฏิบัติงาน แก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของการดำเนินการในพื้นที่ รวมทั้งพิจารณาแผนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยสรุปประเด็นสำคัญการประชุม มีดังนี้

- ๑) รายงานผลการดำเนินงานของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ และแผนการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
- ๒) ชี้แจงแผนปฏิบัติการแบบบูรณาการสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
- ๓) การขอรับการสนับสนุนการขยายเขตไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ
- ๔) การขอรับการสนับสนุนโครงการขุดบ่อเก็บน้ำและการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ
- ๕) งานก่อสร้าง/ปรับปรุง/ซ่อมแซม โครงสร้างพื้นฐานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ
- ๖) การติดตามสภาพปัญหาและเตรียมความพร้อมช่วยเหลือเกษตรกร ชาวบ้านผู้ที่ได้รับความเดือนร้อนจากภัยธรรมชาติ พายุ วาตภัย ระหว่างการเดินทางขอให้ทางหลวงชนบท ช่วยตรวจสอบความสะอาดของเส้นทาง เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดขึ้นให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าไปแก้ไขเส้นทางที่ชำรุดเสียหาย
- ๗) การขอรับการสนับสนุนอาคารคัดบรรจุจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมบูรณาการศูนย์/สถานีฯ
- ๘) เรื่องการส่งเสริมอาชีพของโครงการหลวง ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การส่งเสริมอาชีพทางการเกษตรประสบความสำเร็จสูงสุด

- ๙) เน้นให้มีการอบรมให้ความรู้และการตรวจคัดกรองเรื่องยาเสพติด โดยบูรณาการร่วมกับ สถานีตำรวจภูธรในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ
- ๑๐) การหาทางแก้ไขปัญหาคความยากจนของเกษตรกร ให้คำแนะนำ ส่งเสริมการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ ที่มีรายได้เพียงพอ ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น ให้การทำงานของโครงการหลวงเป็นไปตาม นโยบายที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง
- ๑๑) ติดตามเรื่องการจัดการพื้นที่ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของมูลนิธิโครงการหลวงในการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ ตรงตามวัตถุประสงค์ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ ร่วมกันตรวจสอบข้อมูล และเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ รายละเอียดและวางแนวทางปฏิบัติและพัฒนาพื้นที่ต่อไป ร่วมกับหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่ ศูนย์ฯ/สถานีฯ

ภาพการประชุมคณะกรรมการสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงในพื้นที่ต่าง ๆ

กิจกรรมสำคัญ ในรอบปี

การจัดงาน

“โครงการหลวง ๕๕”

ภายใต้แนวความคิด

“Love for the Earth

สัมผัสทุกไอรุ่น คุณความรักจากแผ่นดิน”

วันที่ ๑-๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๗

ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน โครงการหลวง ๕๕ ในวันพฤหัสบดี ที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ

การจัดงาน

“โครงการหลวง ๒๕๖๗”

ภายใต้แนวความคิด

“Hats on Hills :
หม่เขาด้วยเงาไม้
ใต้ร่มพระบารมี

๕๕ ปี โครงการหลวง”

วันที่ ๑-๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๗

ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน โครงการหลวง ๒๕๖๗ ทอดพระเนตรการแสดงสื่อผสม แสง สี เสียง ประกอบบทเพลงชุด “สำนั่มเขาด้วยเงาไม้ ได้ร่มพระบารมี ๕๕ ปี โครงการหลวง” และทรงเยี่ยมราษฎรที่มาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทรับเสด็จ ในวันอาทิตย์ ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

การประชุมวิชาการนานาชาติ
“จากการพัฒนาทางเลือกมุ่งสู่
การพัฒนาที่ยั่งยืน : เสริมสร้าง
ความเข้มแข็งให้กับการพัฒนา
ทางเลือก เพื่อรับมือการทำลาย
ทุกประเด็นของโลก”

(The Royal Project International Conference : From Alternative Development to Sustainable Development Goals : Empowering Alternative Development to Address Global Challenges

วันที่ ๑-๔ ธันวาคม ๒๕๖๗
ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิด การประชุมวิชาการนานาชาติ พระราชทานพระราชดำรัส และทอดพระเนตรนิทรรศการ ในวันอาทิตย์ ที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๗ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา
เสด็จสถานិเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
ระหว่างวันที่ ๘-๑๐ มีนาคม ๒๕๖๗

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญาเสด็จสถานีวิจัยเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

การตรวจเยี่ยมและติดตามงานในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง

พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการมูลนิธิโครงการหลวง และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ตรวจเยี่ยมและติดตามงานในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวง ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ดังนี้

- ❖ วันที่ ๔-๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- ❖ วันที่ ๖-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- ❖ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ตรวจเยี่ยมความก้าวหน้าการดำเนินงานของสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ ตรวจสอบโรงงานผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ติดตามความก้าวหน้าบันทึกความเข้าใจความร่วมมือทางวิชาการ และเยี่ยมชมศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

❖ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ของสถานีเกษตรหลวงปางดะ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๗ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- ❖ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

- ❖ วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ติดตามความก้าวหน้าการขยายบ่อเพาะเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราต์ และประชุมติดตามการดำเนินงานศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

- ❖ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

- ❖ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง และสวนกุหลาบหลวง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๗ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว อำเภอดง จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยส้มป่อย อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ติดตามการสร้างแนวพ้องกันน้ำท่วมบ่อเลี้ยงปลาเทราต์ “หน่วยวิจัยประมงบนพื้นที่สูง” ตำบลบ้านหลวง อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่

❖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่

- ❖ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ติดตามการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- ❖ วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ตรวจสอบอาคารเมล็ดพันธุ์และแปรรูปผลิตภัณฑ์สมุนไพรมูลนิธิโครงการหลวง และโรงงานผลิตชา ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ จังหวัดเชียงใหม่

- ❖ วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๗ ตรวจสอบและติดตามงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

- ❖ วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๗ มอบสิ่งของและตรวจเยี่ยมพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่

การประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง

❖ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๗ การประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

❖ วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ การประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ครั้งที่ ๒/๒๕๖๗

กิจกรรมในพื้นที่โครงการหลวง

❖ การปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ในพื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง

- ❖ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ปลูกป่าอย่างพร้อมเพรียงกันในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๘ แห่ง ของมูลนิธิโครงการหลวง ในเขต ๖ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน เชียงราย ลำปาง และพะเยา รวมทั้งสิ้น ๗๒๐ ไร่

- ❖ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ปลูกป่าในพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก จำนวน ๗๒๐ ไร่

❖ วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ปลุกป่าเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายใต้โครงการปลุกป่าอย่างมีส่วนร่วม ระหว่างมูลนิธิโครงการหลวงกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ณ สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

❖ พิธีมอบระบบพลังงานแสงอาทิตย์แก่มูลนิธิโครงการหลวง ภายใต้โครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๗ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ

❖ พิธีเปิดอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ และ ร้านมูลนิธิโครงการหลวงสาขา Outlet กรุงเทพฯ วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๗

❖ พิธีเปิดงาน “ตามรอยปราชญ์แห่งการเกษตร ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คนอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน” วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ โครงการเกษตรวิชญา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

❖ พิธีเปิดถนนเชื่อมทาง สร้างสุข เพื่อประชาชน บนสายทางพระราชดำริ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ หน่วยวิจัยขุนห้วยแห่ง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

❖ พิธีมอบระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ เบอร์ ๕ แก่มูลนิธิโครงการหลวง วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

❖ พิธีถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ณ วัดยั้งเมิน ตำบลยั้งเมิน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

รายนามคณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง

๑) นายจรัสธาดา กรรณสูต	ประธานกรรมการ
๒) พลอากาศเอก สติത്യพงษ์ สุขวิมล	รองประธานกรรมการ
๓) พันโท สมชาย กาญจนมณี	รองประธานกรรมการ
๔) พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์	กรรมการและเลขาธิการ
๕) พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ	กรรมการ
๖) นายกฤษณ์ กาญจนกุญชร	กรรมการ
๗) พันตำรวจเอก ธรรมนิติ วณิชยถนอม	กรรมการ
๘) พลอากาศเอก อำนาจ จีระมณีมัย	กรรมการ
๙) พลเอก จักรภพ ภูริเดช	กรรมการ
๑๐) พลอากาศโท ภัคดี แสง-ชูโต	กรรมการและเหรัญญิก
๑๑) คุณหญิงจันทน์ ธนรัักษ์	กรรมการและผู้ช่วยเหรัญญิก

รายนามคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง

๑) พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์	ประธานกรรมการ
๒) พลอากาศเอก สติത്യพงษ์ สุขวิมล	รองประธานกรรมการ
๓) พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ	กรรมการ
๔) พันโท สมชาย กาญจนมณี	กรรมการ
๕) พันตำรวจเอก ธรรมนิติ วณิชยถนอม	กรรมการ
๖) พลอากาศเอก อำนาจ จีระมณีมัย	กรรมการ
๗) พลเอก จักรภพ ภูริเดช	กรรมการ
๘) พลอากาศโท ภัคดี แสง-ชูโต	กรรมการ
๙) พลอากาศตรี สุพิชัย สุนทรบุระ	กรรมการ
๑๐) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๑๑) ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๑๒) ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๑๓) แม่ทัพภาคที่ ๓	กรรมการ
๑๔) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๕) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๖) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ

๑๗) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ
๑๘) อธิบดีกรมบัญชีกลาง	กรรมการ
๑๙) เลขาธิการ กปร.	กรรมการ
๒๐) นายอัคร จารุจินดา	กรรมการ
๒๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๒๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
๒๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	กรรมการ
๒๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๒๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา	กรรมการ
๒๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก	กรรมการ
๒๘) ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕	กรรมการ
๒๙) ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๓	กรรมการ
๓๐) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๓๑) อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
๓๒) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการ
๓๓) พลตำรวจเอก อรรถกร ทิพย์โสธร	กรรมการ
๓๔) พลอากาศตรี วีระ เชียงของ	กรรมการ
๓๕) พลอากาศตรี วีระพันธ์ ภูวจินดา	กรรมการ
๓๖) นายไพศาล ล้อมทอง	กรรมการ
๓๗) นายพงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์	กรรมการ
๓๘) นายณรงค์ชัย พิพัฒน์ธนะวงศ์	กรรมการ
๓๙) นายอินทร์จันทร์ บุราพันธ์	กรรมการและเลขานุการ
๔๐) นางสาวสร้อยทอง ซอลำเจียก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๑) นายฐากร ธรรมประทีป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

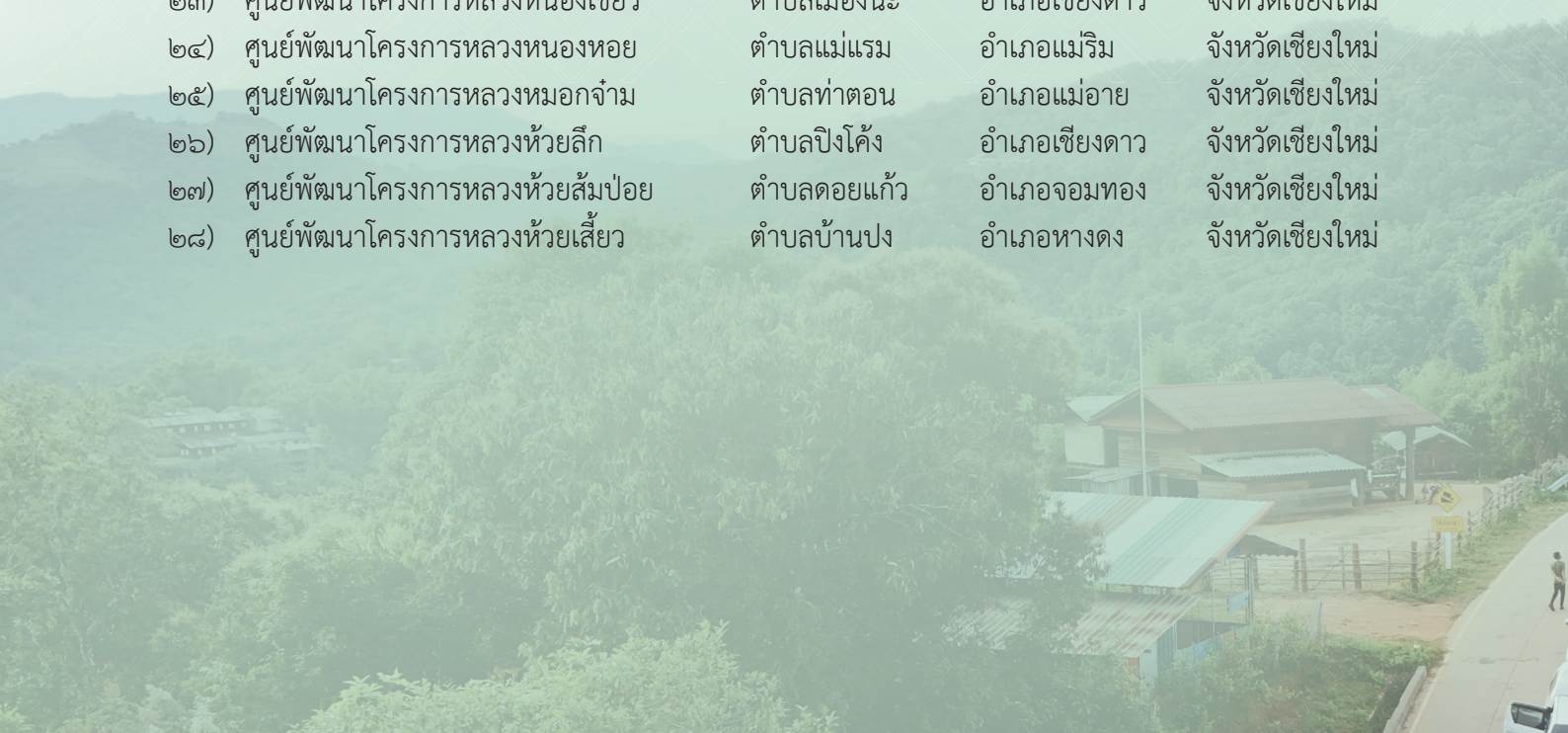
หมายเหตุ: คณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวงตามประกาศมูลนิธิโครงการหลวง ที่ ๐๐๕/๒๕๖๗
ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๗

พื้นที่ดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง

๑. จังหวัดเชียงใหม่

๑) สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง	ตำบลแม่งอน	อำเภอฝาง	จังหวัดเชียงใหม่
๒) สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์	ตำบลบ้านหลวง	อำเภอจอมทอง	จังหวัดเชียงใหม่
๓) สถานีเกษตรหลวงปางดะ	ตำบลสะเมิงใต้	อำเภอสะเมิง	จังหวัดเชียงใหม่
๔) สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด	ตำบลสบเปิง	อำเภอแม่แตง	จังหวัดเชียงใหม่
๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๊น้อย	ตำบลเมืองนะ	อำเภอเชียงดาว	จังหวัดเชียงใหม่
๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ	ตำบลบ้านแปะ	อำเภอจอมทอง	จังหวัดเชียงใหม่
๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง	ตำบลแม่วิน	อำเภอแม่วาง	จังหวัดเชียงใหม่
๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก	ตำบลห้วยแก้ว	อำเภอแม่ออน	จังหวัดเชียงใหม่
๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา	ตำบลสะเมิงใต้	อำเภอสะเมิง	จังหวัดเชียงใหม่
๑๐) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง	ตำบลบ้านปาง	อำเภอหางดง	จังหวัดเชียงใหม่
๑๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง	ตำบลแม่วิน	อำเภอแม่วาง	จังหวัดเชียงใหม่
๑๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง	ตำบลแม่ศึก	อำเภอแม่แจ่ม	จังหวัดเชียงใหม่
๑๓) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง	ตำบลเทพเสด็จ	อำเภอดอยสะเก็ด	จังหวัดเชียงใหม่
๑๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ	ตำบลเมืองก้าย	อำเภอแม่แตง	จังหวัดเชียงใหม่
๑๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โถ	ตำบลบ่อสลิ	อำเภอฮอด	จังหวัดเชียงใหม่
๑๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ	ตำบลทาเหนือ	อำเภอแม่ออน	จังหวัดเชียงใหม่
๑๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปูนหลวง	ตำบลแม่แว่น	อำเภอพร้าว	จังหวัดเชียงใหม่
๑๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แพะ	ตำบลสะเมิงเหนือ	อำเภอสะเมิง	จังหวัดเชียงใหม่
๑๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก	ตำบลแม่วิน	อำเภอแม่วาง	จังหวัดเชียงใหม่
๒๐) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่	ตำบลโป่งแยง	อำเภอแม่ริม	จังหวัดเชียงใหม่
๒๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ	ตำบลแม่นาจร	อำเภอแม่แจ่ม	จังหวัดเชียงใหม่
๒๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์	ตำบลบ้านจันทร์	อำเภอกัลยาณิวัฒนา	จังหวัดเชียงใหม่
๒๓) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว	ตำบลเมืองนะ	อำเภอเชียงดาว	จังหวัดเชียงใหม่
๒๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย	ตำบลแม่แร่ม	อำเภอแม่ริม	จังหวัดเชียงใหม่
๒๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจำ่ม	ตำบลท่าตอน	อำเภอแม่เอย	จังหวัดเชียงใหม่
๒๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก	ตำบลปิงโค้ง	อำเภอเชียงดาว	จังหวัดเชียงใหม่
๒๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยส้มป่อย	ตำบลดอยแก้ว	อำเภอจอมทอง	จังหวัดเชียงใหม่
๒๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว	ตำบลบ้านปาง	อำเภอหางดง	จังหวัดเชียงใหม่

๒. จังหวัดเชียงราย

๒๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงผาตั้ง	ตำบลปอ	อำเภอเวียงแก่น	จังหวัดเชียงราย
๓๐) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะโงะ	ตำบลศรีดอนมูล	อำเภอเชียงแสน	จังหวัดเชียงราย
๓๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง	ตำบลปอ	อำเภอเวียงแก่น	จังหวัดเชียงราย
๓๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง	ตำบลแม่เจดีย์ใหม่	อำเภอเวียงป่าเป้า	จังหวัดเชียงราย
๓๓) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุน	ตำบลท่าก้อ	อำเภอแม่สรวย	จังหวัดเชียงราย
๓๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน	ตำบลแม่เจดีย์ใหม่	อำเภอเวียงป่าเป้า	จังหวัดเชียงราย

๓. จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย	ตำบลห้วยหอม	อำเภอแม่ลาน้อย	จังหวัดแม่ฮ่องสอน
๓๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง	ตำบลป่าแป๋	อำเภอแม่สะเรียง	จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. จังหวัดลำพูน

๓๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม	ตำบลนาทราย	อำเภอลี้	จังหวัดลำพูน
--	------------	----------	--------------

๕. จังหวัดพะเยา

๓๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปึงค่า	ตำบลผาซำน้อย	อำเภอปง	จังหวัดพะเยา
---------------------------------	--------------	---------	--------------

๖. จังหวัดตาก

๓๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ	ตำบลแม่ตื่น	อำเภอแม่ระมาด	จังหวัดตาก
--------------------------------	-------------	---------------	------------

มูลนิธิโครงการหลวง

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง

ชนกาธิเบศรดำริ

ที่อยู่ : ๙๑๐ หมู่ ๓ ต.แม่เหิยะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐

โทร : ๐๕๓-๓๒๔-๐๐๐-๑๐

อีเมล : office@royalproject.org

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖-๒๕๖๗